Κατὰ Λουκᾶν

Έπειδήπερ¹ πολλοὶ ἐπεχείρησαν² ἀνατάξασθαι³ διήγησιν⁴ περὶ τῶν 1 πεπληροφορημένων⁵ ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ 2 ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν κάμοί, 3 παρηκολουθηκότι² ἄνωθεν¹ πᾶσιν ἀκριβῶς,¹ καθεξῆς¹ σοι γράψαι, κράτιστε¹ Θεόφιλε,¹ ἵνα ἐπιγνῷς¹ περὶ ὧν κατηχήθης¹ λόγων τὴν 4 ἀσφάλειαν.¹

Έγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου¹⁵ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας¹⁰ ἱερεύς²⁰ 5 τις ὀνόματι Ζαχαρίας,²¹ ἐξ ἐφημερίας²² Ἀβιά: καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων²³ Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.²⁴ ἡ Τσαν δὲ δίκαιοι 6 ἀμφότεροι²⁵ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν²⁶ τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.² Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι 7 ἡ Ἐλισάβετ²⁴ ἦν στεῖρα,²⁰ καὶ ἀμφότεροι²⁵ προβεβηκότες³⁰ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

¹ἐπειδήπερ, inasmuch as, since. ²ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ³ἀνατάσσομαι, arrange in order, compile. ⁴διήγησις, εως, ή, narrative, account. ⁵ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ⁶πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁻αὐτόπτης, ου, ὁ, eyewitness. ⁶ύπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ⁰ παρακολουθέω, follow closely, investigate. ¹⁰ ἄνωθεν, from above, again. ¹¹ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ¹² καθεξής, successively, in order. ¹³ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁴ Θεόφιλος, ου, ὁ, Theophilus. ¹⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ κατηχέω, teach by word of mouth. ¹⁻ ἀσφάλεια, ας, ἡ, certainty, security. ¹৪ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁰ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²² ἐφημερία, ας, ἡ, division, class (of temple priests). ²³ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁴ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²⁵ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁶ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ²⁻ ἄμεμπτος, blameless. ²৪ καθότι, according as, because. ²९ στεῖρος, barren. ³⁰ προβαίνω, go forward, advance.

Κατὰ Λουκᾶν 1:8 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ 8 ἔναντι ^{4} τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος ^{5} τῆς ἱερατείας, ^{6} ἔλαχεν ^{7} τοῦ θυμιᾶσαι ^{8} 9 εἰσελθών εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος 10^{10} ἦν τοῦ λαοῦ 10^{10} προσευχόμενον ἔξω τῆ ώρα τοῦ θυμιάματος. Ω Ω Ω Ω Ω δὲ αὐτῷ ἄγγελος 11 κυρίου, ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου ^{12} τοῦ θυμιάματος. ^{11} Καὶ 12 ἐταράχθη ^{13} Ζαχαρίας ^{14} ἰδών, καὶ φόβος ^{15} ἐπέπεσεν ^{16} ἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ 13 πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία: ^{14} διότι ^{17} εἰσηκούσθη ^{18} ἡ δέησις 19 σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ 20 γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, $^{^{21}}$ καὶ ^{14} πολλοὶ ἐπὶ τῆ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. εσται γὰρ μέγας ἐνώπιον 15τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον²³ καὶ σίκερα²⁴ οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ^{25} ἔτι ἐκ κοιλίας ^{26} μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υίῶν 16Ίσραὴλ ἐπιστρέψει²⁷ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν: καὶ αὐτὸς 17 προελεύσεται²⁸ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου,²⁹ ἐπιστρέψαι²⁷ καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς³⁰ ἐν Φρονήσει³¹ δικαίων, έτοιμάσαι³² κυρίω λαὸν κατεσκευασμένον.³³ Καὶ εἶπεν 18 Ζαχαρίας τον ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Έγω γάρ εἰμι

¹ ἱερατεύω, be a priest, perform priestly service. ² τάξις, εως, ή, arranging, order. ³ ἐφημερία, ας, ή, division, class (of temple priests). ⁴ ἔναντι, before (gen), before. ⁵ ἔθος, ους, τό, custom. ⁶ ἱερατεία, ας, ή, priestly office, priesthood. ⁻λαγχάνω, chose by lot, receive. ⁶ θυμιάω, burn or offer incense, burn incense. ⁰ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁰ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹¹ θυμίαμα, τος, τό, incense. ¹² θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹³ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁵ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁶ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁻ διότι, because, on this account. ¹⁶ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁰ δέησις, εως, ή, entreaty, prayer. ²⁰ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ²¹ ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ²² γέννησις, εως, ή, nativity, birth. ²³ οἴνος, ου, ὁ, wine. ²⁴ σίκερα, τό, beer, liquor. ²⁵ πλήθω, fill. ²⁶ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ²⁻ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²ఠ προέρχομαι, go in front, precede. ²ց Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ³⁰ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ³¹ φρόνησις, εως, ή, way of thinking, insight. ³² ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ³³ κατασκευάζω, prepare, build.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 1:19

πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ 19 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ: καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδού, ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος 20 λαλῆσαι, ἄχρι ἡς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἡν ὁ 21 λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν: καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἡ Ἐξελθών δὲ οὐκ ἡδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς: καὶ 22 ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ὁτι καὶ ἐνένετο, ὡς ἐπλήσθησαν ταὶ ἡμέραι 23 τῆς λειτουργίας καὶ διέμενεν ὁτι καῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν¹⁹ Ἐλισάβετ²⁰ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ 24 περιέκρυβεν²¹ ἑαυτὴν μῆνας²² πέντε,²³ λέγουσα ὅτι Οὕτως μοι 25 πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν²⁴ ἀφελεῖν²⁵ τὸ ὄνειδός²⁶ μου ἐν ἀνθρώποις.

¹πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ²προβαίνω, go forward, advance. ³Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ⁴παρίστημι, be present, stand by. ⁵σιωπάω, be silent, keep silence. ⁶ἀντί, instead of, in place of. ⁷προσδοκάω, wait for, look for. ⁸Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁹θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁰χρονίζω, spend or take time, delay. ¹¹ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹²ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹³ὀπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ¹⁴ διανεύω, make a sign, nod continually. ¹⁵ διαμένω, remain, continue. ¹⁶ κωφός, deaf, dumb. ¹⁷πλήθω, fill. ¹⁸ λειτουργία, ας, ή, service, ministry. ¹⁹συλλαμβάνω, take, conceive. ²⁰Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ²¹περικρύπτω, conceal, hide. ²² μήν, ό, month, certainly. ²³ πέντε, five, 5. ²⁴ἐπείδεν, looked upon, regarded. ²⁵ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁶ὄνειδος, ους, τό, disgrace, reproach.

Κατὰ Λουκᾶν 1:26 Byzantine NT

Έν δὲ τῷ μηνὶ¹ τῷ ἔκτῳ² ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ³ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς 26 πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ή ὄνομα Ναζαρέτ,* πρὸς παρθένου 27 μεμνηστευμένην άνδρί, $\tilde{\omega}$ ὄνομα Ἰωσή ϕ , έξ οἴκου Δ αυίδ: καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. Καὶ εἰσελθών ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπεν, 28 Χαῖρε, κεχαριτωμένη: ^{7} ὁ κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη ^{8} σὺ ἐν γυναιξίν. 29 Ή δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο το ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς 2 οὖτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῆ, Μὴ φοβοῦ, 30 Μαριάμ: εδρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδού, συλλή ψ_1^{13} ἐν γαστρί, 31 καὶ τέξη το υίον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὖτος ἔσται 32 μέγας, καὶ υίὸς ὑψίστου 6 κληθήσεται: καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυίδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει τον οἶκον Ἰακώβ 33 εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ 34 Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἐνδρα οὐ γινώσκω; 35 Kαὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῆ, Π νεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ^{20} ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου i6 ἐπισκιάσει σοι: διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υίὸς θεοῦ. Καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ²² ἡ συγγενής²³ σου, καὶ αὐτὴ 36 συνειληφυῖ a^{13} υἱὸν ἐν γήρει ^{24} αὐτῆς: καὶ οὧτος μὴν ^{1} ἕκτος ἐστὶν αὐτῆ τῆ καλουμένη στείρα. 25 "Ότι οὐκ ἀδυνατήσει 26 παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. 37

¹ μήν, ὁ, month, certainly. ² ἔκτος, sixth. ³ Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ⁴ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ⁵ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ⁶ μνηστεύω, ask in marriage. ⁷ χαριτόω, bestow favor on, favor highly. ⁸ εὐλογέω, bless. ⁹ διαταράσσω, trouble greatly, agitate. ¹⁰ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹¹ ποταπός, what kind of? what type of? ¹² ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹³ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁴ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁵ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁶ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁷ βασιλεύω, reign, rule. ¹⁸ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁹ ἐπεί, when, since. ²⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ²¹ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ²² Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²³ συγγενής, kindred, relative. ²⁴ γῆρας, ρως, τό, old age. ²⁵ στεῖρος, barren. ²⁶ ἀδυνατέω, be unable, be impossible.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 1:39

Εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ δούλη¹ κυρίου: γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Αναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν ^{2} 39 μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, 40καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ 41 τὸν ἀσπασμὸν ^{7} τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησεν ^{8} τὸ βρέφος ^{3} ἐν τῆ κοιλία ^{10} αὐτῆς: καὶ ἐπλήσθη το πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησεν 2 42 φωνῆ μεγάλη, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη 3 σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ό καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἴνα ἔλθη ἡ μήτηρ 43τοῦ κυρίου μου πρός με; Ίδοὺ γάρ, ώς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ 44 σου εἰς τὰ ὧτά 15 μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει 16 ἐν τῆ κοιλί α^{10} μου. Καὶ μακαρία ή πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις ¹⁷ τοῖς 45 λελαλημένοις αὐτῆ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ, Μεγαλύνει 18 ή 46 ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασεν¹' τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ 47 σωτῆρί ^{20} μου. Ότι ἐπέβλεψεν ^{21} ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ^{22} τῆς δούλης ^{1} αὐτοῦ. 48 Ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν ^{23} με πᾶσαι αἱ γενεαί. ^{24} Ότι 49 ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ^{25} ὁ δυνατός, ^{26} καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ 50

¹ δούλη, ης, ή, female slave, bondwoman. ² δρεινός, hill country, mountainous. ³ σπουδή, ῆς, ή, haste, diligence. ⁴ Τούδα, ό, Judah, Judas. ⁵ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ⁶ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ⁷ ἀσπασμός, οῦ, ό, greeting, salutation. ⁸ σκιρτάω, leap, leap for joy. ⁹ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁰ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹¹ πλήθω, fill. ¹² ἀναφωνέω, cry out, call out. ¹³ εὐλογέω, bless. ¹⁴ πόθεν, from where? whence. ¹⁵ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁶ ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ¹⁷ τελείωσις, εως, ή, perfection, fulfillment. ¹⁸ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁹ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ²⁰ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ²¹ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ²² ταπείνωσις, εως, ή, humiliation, humble state. ²³ μακαρίζω, consider blessed, happy. ²⁴ γενεά, ᾶς, ή, generation. ²⁵ μεγαλεῖος, greatness, magnificense. ²⁶ δυνατός, powerful, possible.

Κατὰ Λουκᾶν 1:51 Byzantine NT

ἔλεος¹ αὐτοῦ εἰς γενεὰς² γενεῶν² τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησεν 51 κράτος³ ἐν βραχίονι⁴ αὐτοῦ: διεσκόρπισεν⁵ ὑπερηφάνους⁶ διανοίᾳ⁻ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν⁶ δυνάστας⁰ ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσεν⁰ 52 ταπεινούς.¹¹ Πεινῶντας¹² ἐνέπλησεν¹³ ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας¹⁴ 53 ἐξαπέστειλεν⁵ κενούς.¹⁶ ἀντελάβετο¹⁻ Ἰσραὴλ παιδὸς¹⁶ αὐτοῦ, 54 μνησθῆναι¹⁰ ἐλέους,¹ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ 55 ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι²⁰ αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

"Εμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσει²¹ μῆνας²² τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν²³ εἰς 56 τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῆ δὲ Ἐλισάβετ²⁴ ἐπλήσθη²⁵ ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν²6 αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν 57 υἰόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι²7 καὶ οἱ συγγενεῖς²8 αὐτῆς ὅτι 58 ἐμεγάλυνεν²9 κύριος τὸ ἔλεος¹ αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον³0 αὐτῆ. 59 Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ ὀγδόρ³¹ ἡμέρᾳ, ἦλθον περιτεμεῖν³² τὸ παιδίον: καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.³3 Καὶ 60 ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν ἐν τῆ συγγενείą³⁴ σου ὅς

¹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ³ κράτος, ους, τό, power, dominion. ⁴ βραχίων, ονος, ὁ, arm, strength. ⁵ διασκορπίζω, scatter, separate. ⁶ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ⁷ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁶ καθαιρέω, take down, pull down. ⁶ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign. ¹¹ ὑψόω, lift up, exalt. ¹¹ ταπεινός, humble, downcast. ¹² πεινάω, hunger, am hungry. ¹³ ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ¹⁴ πλουτέω, be rich, become rich. ¹⁵ ἔξαποστέλλω, send forth. ¹⁶ κενός, empty, vain. ¹⁻ ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ¹⁶ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁰ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁰ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ²¹ ὡσεί, like, about. ²² μήν, ὁ, month, certainly. ²³ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁴ Έλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²⁵ πλήθω, fill. ²⁶ τίκτω, give birth to, bear. ²⁻ περίσικος, ου, ὁ, living around, in the neighborhood. ²⁶ συγγενής, kindred, relative. ²⁰ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ³⁰ συγχαίρω, rejoice with. ³¹ ὄγδοος, eighth. ³² περιτέμνω, circumcize, circumcise. ³3 Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ³⁴ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives.

Byzantine NT Κατὰ Λοικάν 1:62

καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον¹ δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἄν 62 θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακίδιον² ἔγραψεν, λέγων, 63 Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἐθαύμασαν³ πάντες. Ἀνεώχθη δὲ τὸ 64 στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα⁴ καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν⁵ τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος⁶ τοὺς περιοικοῦντας⁻ αὐτούς: 65 καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῷⁿ τῆς Ἰουδαίας⁰ διελαλεῖτο¹⁰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, 66 Τί ἄρα¹¹ τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας¹² ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη¹³ πνεύματος άγίου, καὶ 67 προεφήτευσεν, ¹⁴ λέγων, Εὐλογητὸς¹⁵ κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι 68 ἐπεσκέψατο¹⁶ καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν¹⁷ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρεν κέρας 69 σωτηρίας¹⁹ ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς²⁰ αὐτοῦ – καθὼς 70 ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν άγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ – 71 σωτηρίαν¹⁹ ἐξ ἐχθρῶν²¹ ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων²² ἡμᾶς: ποιῆσαι ἔλεος²³ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι²⁴ 72 διαθήκης²⁵ άγίας αὐτοῦ, ὅρκον²⁶ ὃν ὤμοσεν²⁷ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα 73 ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως,²⁸ ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν²¹ ἡμῶν 74

¹ ἐννεύω, nod, make signs. ² πινακίδιον, ου, τό, tablet for writing. ³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁴ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁵ εὐλογέω, bless. ⁴ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁷περιοικέω, be in the neighborhood of. ⁸ ὀρεινός, hill country, mountainous. ¹ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹ ἱ διαλαλέω, discuss, converse together. ¹¹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹ ² Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹ ³ πλήθω, fill. ¹ ⁴ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹ ἱ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹ ἱ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹ γλύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ¹ 8 κέρας, ατος, τό, horn. ¹ πουτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ² παῖς, ὁ, male or female child, servant. ² ἱ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ² μισέω, hate, detest. ² ἱ ἐδος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁴ μιμνήσκομαι, remember, recall. ² ὁ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ² ὅρκος, ου, ὁ, oath. ² ὁ ἀνύω, swear, take an oath. ² ὁ ἀρόβως, fearlessly.

Κατά Λουκᾶν 1:75 Byzantine NT

ρυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον 75 αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης 76 ὑψίστου κληθήσῃ: προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ: τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει λαμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἰς 78 ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει ταὶ 79 σκιᾳ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν ^{20} καὶ ἐκραταιοῦτο ^{21} πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς 80 ἐρήμοις ^{22} ἔως ἡμέρας ἀναδείξεως ^{23} αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα²⁴ παρὰ Καίσαρος² 2 Αὐγούστου,²6 ἀπογράφεσθαι²7 πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.²8 Αὕτη ἡ 2 ἀπογραφὴ²9 πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος³0 τῆς Συρίας³1 Κυρηνίου.³2 3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι,²7 ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ,³3 εἰς τὴν Ἰουδαίαν,³4 εἰς πόλιν Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ,³5 διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν

¹ ρύομαι, rescue, save. ² λατρεύω, serve, worship. ³ όσιότης, ητος, ή, piety, holiness. ⁴ ΰψιστος, highest, most high. ⁵ προπορεύομαι, go on before, precede. ⁶ πρό, before (gen), before. ⁷ έτοιμάζω, prepare, make ready. ⁸ γνῶσις, εως, ή, wisdom, knowledge. ⁹ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ¹⁰ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ¹¹ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹² ἔλεος, ους, ό, pity, mercy. ¹³ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁴ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹⁵ ὕψος, ους, τό, height, heaven. ¹⁶ ἐπιφαίνω, appear, shine. ¹⁷ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁸ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁹ κατευθύνω, lead, direct. ²⁰ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²¹ κραταιόω, strengthen, confirm. ²² ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²³ ἀνάδειξις, εως, ἡ, commissioning, installation. ²⁴ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ²⁵ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ²⁶ Αὖγουστος, ου, ὁ, Augustus. ²⁷ ἀπογράφω, register, enroll. ²⁸ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²⁹ ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ³⁰ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ³¹ Συρία, ας, ἡ, Syria. ³² Κυρήνιος, ου, ὁ, Quirinius. ³³ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ³⁴ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ³⁵ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:5

ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς¹ Δαυίδ, ἀπογράψασθαι² σὺν Μαριὰμ τῆ 5 μεμνηστευμένη³ αὐτῷ γυναικί, οὔση ἐγκύῳ.⁴ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι 6 αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν⁵ αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν⁰ αὐτήν. Καὶ ἔτεκεν⁰ τὸν 7 υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν⁰ αὐτὸν ἐν τῆ φάτνη, ¹⁰ διότι¹¹ οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.¹²

Καὶ ποιμένες¹³ ἤσαν ἐν τῇ χώρα¹⁴ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες¹⁵ καὶ 8 φυλάσσοντες¹⁶ φυλακὰς¹⁷ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην¹⁸ αὐτῶν. Καὶ ἰδού, 9 ἄγγελος κυρίου ἐπέστη¹⁹ αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν²⁰ αὐτούς: καὶ ἐφοβήθησαν φόβον²¹ μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ 10 φοβεῖσθε: ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ: ὅτι ἐτέχθη⁶ ὑμῖν σήμερον²² σωτήρ,²³ ὅς ἐστιν χριστὸς 11 κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον: εὑρήσετε βρέφος²⁴ 12 ἐσπαργανωμένον, κείμενον²⁵ ἐν φάτνη.¹⁰ Καὶ ἐξαίφνης²⁶ ἐγένετο σὺν τῷ 13 ἀγγέλῳ πλῆθος²⁷ στρατιᾶς²⁸ οὐρανίου,²⁹ αἰνούντων³⁰ τὸν θεόν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις³¹ θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη: ἐν ἀνθρώποις 14 εὐδοκία.³²

¹ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ² ἀπογράφω, register, enroll. ³ μνηστεύω, ask in marriage. ⁴ ἔγκυος, pregnant. ⁵ πλήθω, fill. ⁶ τίκτω, give birth to, bear. ⁷ πρωτότοκος, first-born. ⁸ σπαργανόω, wrap in cloths. ⁹ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁰ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹¹ διότι, because, on this account. ¹² κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ¹³ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ¹⁴ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁵ ἀγραυλέω, live outdoors. ¹⁶ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁸ ποίμνη, ης, ἡ, flock. ¹⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²⁰ περιλάμπω, shine around. ²¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²² σήμερον, today, now. ²³ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ²⁴ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²⁵ κείμαι, lie, be laid. ²⁶ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ²⁷ πλήθος, ους, τό, multitude. ²⁸ στρατιά, ᾶς, ἡ, host, army. ²⁹ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ³⁰ αἰνέω, praise. ³¹ ΰψιστος, highest, most high. ³² εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will.

Κατὰ Λουκᾶν 2:15 Byzantine NT

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ 15 ἄνθρωποι οἱ ποιμένες¹ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν² δὴ³ ἔως Βηθλέεμ,⁴ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, δ ὁ κύριος ἐγνώρισεν⁵ ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες,⁶ καὶ ἀνεῦρον⁻ τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν 16 Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος⁵ κείμενον² ἐν τῆ φάτνη.¹⁰ Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν 17 περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ 18 πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν¹² περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων¹ πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει¹³ τὰ ῥήματα 19 ταῦτα, συμβάλλουσα¹⁴ ἐν τῆ καρδία αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν¹⁵ οἱ 20 ποιμένες,¹ δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες¹⁶ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν¹7 ἡμέραι ὀκτὼ¹8 τοῦ περιτεμεῖν¹9 αὐτόν, καὶ ἐκλήθη 21
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ²0 τοῦ
συλληφθῆναι²¹ αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.²²

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ^{17} αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ ^{23} αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον 22 Μωσέως, ἀνήγαγον ^{24} αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι ^{25} τῷ κυρίῳ – 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν ^{26} διανοῖγον ^{27} μήτραν ^{28}

¹ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²διέρχομαι, cross over, pass through. ³δή, also, indeed. ⁴Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ⁵γνωρίζω, make known, declare. ⁶ σπεύδω, hasten, urge on. ⁷ ἀνευρίσκω, find out, look for. ⁸βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ⁹κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁰ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹¹ διαγνωρίζω, tell abroad, make known. ¹² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹³ συντηρέω, preserve, treasure. ¹⁴ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ αἰνέω, praise. ¹⁷ πλήθω, fill. ¹⁸ ὀκτώ, eight, 8. ¹⁹ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ²⁰ πρό, before (gen), before. ²¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ²² κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²³ καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ²⁴ ἀνάγω, lead up, restore. ²⁵ παρίστημι, be present, stand by. ²⁶ ἄρσην, male. ²⁷ διανοίγω, open up completely, open fully. ²⁸ μήτρα, ας, ἡ, womb.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 2:24

ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται - καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν $^{^1}$ κατὰ τὸ 24εἰρημένον ἐν νόμω κυρίου, Ζεῦγος² τρυγόνων³ η δύο νεοσσούς περιστερῶν. ^{5} Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ὧ ὄνομα Σ υμεών, ^{6} καὶ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος⁸ παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ 26 κεχρηματισμένον 10 ύπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ άγίου, μὴ ίδεῖν θάνατον πρὶν¹¹ ἢ ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν: 27καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν ^{12} τοὺς γονεῖς ^{13} τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο 28 αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦς, καὶ εὐλόγησεν τον θεόν, καὶ εἶπεν, Nῦν 29 ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, ^{17} κατὰ τὸ ρῆμά σου, ἐν εἰρήνη: ὅτι ^{30} είδον οι όφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, δ ήτοίμασας κατὰ 31 πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν: φῶς εἰς ἀποκάλυψιν²0 ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαού σου Ίσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτού θαυμάζοντες επὶ 33 τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν ^{16} αὐτοὺς Συμεών, καὶ 34είπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὖτος κεῖται²² εἰς πτῶσιν²³ καὶ ἀνάστασιν²⁴ πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον: καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται δομφαία: ὅπως ἂν 35

¹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ² ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ³ τρυγών, όνος, ἡ, small pigeon, turtledove. ⁴ νεοσσός, ὁ, young bird, young one. ⁵ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ⁶ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ⁷ εὐλαβής, devout, God-fearing. ⁸ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁰ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹¹ πρίν, before, formerly. ¹² εἰσάγω, lead in, bring in. ¹³ γονεύς, έως, ὁ, parent. ¹⁴ ἐθίζω, accustom. ¹⁵ ἀγκάλη, ης, ἡ, arm. ¹⁶ εὐλογέω, bless. ¹⁷ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ¹⁸ σωτήριος, saving, bringing salvation. ¹⁹ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ²⁰ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ²¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²² κεῖμαι, lie, be laid. ²³ πτῶσις, εως, ἡ, fall, falling. ²⁴ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²⁵ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ²⁷ ἡρμφαία, ας, ἡ, sword, piercing grief.

Κατά Λουκᾶν 2:36 Byzantine NT

ἀποκαλυφθῶσιν¹ ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.² Καὶ ἦν Ἅννα³ 36 προφῆτις,⁴ θυγάτηρ⁵ Φανουήλ, 'ἐκ φυλῆς' Ἀσήρ⁵ – αὕτη προβεβηκυῖα² ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη¹⁰ μετὰ ἀνδρὸς ἐπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὕτη χήρα¹² ὡς ἐτῶν¹⁰ ὀγδοήκοντα¹³ τεσσάρων¹⁴ – ἢ οὐκ 37 ἀφίστατο¹⁵ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις¹⁶ καὶ δεήσεσιν¹΄ λατρεύουσα¹⁵ νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα¹³ ἀνθωμολογεῖτο²⁰ 38 τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις²¹ λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν²³ ἄπαντα²⁴ τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, 39 ὑπέστρεψαν²⁵ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ.²⁰

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, ^{27} καὶ ἐκραταιοῦτο ^{28} πνεύματι, πληρούμενον 40 σοφίας: καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς² αὐτοῦ κατ' ἔτος¹ εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ³ τοῦ 41 Πάσχα.³ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν¹ δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς 42 Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος³ τῆς ἑορτῆς,³ καὶ τελειωσάντων³ τὰς ἡμέρας, 43 ἐν τῷ ὑποστρέφειν² αὐτούς, ὑπέμεινεν³ Ἰησοῦς ὁ παῖς³ ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ: νομίσαντες³ δὲ 44

¹ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ² διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ³ Άννα, ας, ἡ, Anna. ⁴ προφῆτις, ιδος, ἡ, prophet, prophetess. ⁵ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ⁶ Φανουήλ, ὁ, Phanuel. ⁷ φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ⁸ Άσήρ, ὁ, Asher. ⁹ προβαίνω, go forward, advance. ¹⁰ ἔτος, ους, τό, year. ¹¹ παρθενία, ας, ἡ, virginity. ¹² χήρα, ας, ἡ, widow. ¹³ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ¹⁴ τέσσαρες, four, 4. ¹⁵ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁶ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹⁷ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁸ λατρεύω, serve, worship. ¹⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²⁰ ἀνθομολογέομαι, praise, give thanks. ²¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ²² λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ²³ τελέω, finish, fulfill. ²⁴ ἄπας, each, every. ²⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁶ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²⁷ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²⁸ κραταιόω, strengthen, confirm. ²⁹ γονεύς, έως, ὁ, parent. ³⁰ ἐορτἡ, ῆς, ἡ, feast, festival. ³¹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ³² ἔθος, ους, τό, custom. ³³ τελειόω, fill, fulfill. ³⁴ ὑπομένω, tarry, endure. ³⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³⁶ νομίζω, suppose, think.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 2:45

αὐτὸν ἐν τῆ συνοδίᾳ¹ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν² αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν³ καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς:⁴ καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, 45 ὑπέστρεψαν⁵ εἰς Τερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' 46 ἡμέρας τρεῖς εὖρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον⁶ ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο⁻ ⁴7 δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῆ συνέσει⁶ καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν² αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν:¹⁰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ 48 αὐτοῦ εἶπεν, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Τδού, ὁ πατήρ σου κὰγὼ όδυνώμενοι¹¹ ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; 49 Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ 50 συνῆκαν¹² τὸ ῥῆμα ὅ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ 51 ἤλθεν εἰς Ναζαρέτ:¹³ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος¹⁴ αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει¹⁵ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῆς.

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν¹⁶ σοφία καὶ ἡλικία, ¹⁷ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ 52 ἀνθρώποις.

¹ συνοδία, ας, ἡ, caravan, company traveling together. ² ἀναζητέω, look, search. ³ συγγενής, kindred, relative. ⁴ γνωστός, known, acquaintance. ⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁶ καθέζομαι, sit down, am sitting. ⁷ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁸ σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ⁹ ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ¹⁰ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹¹ ὀδυνάω, torment, pain. ¹² συνίημι, understand, consider. ¹³ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹⁴ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹⁵ διατηρέω, keep free of, keep safe. ¹⁶ προκόπτω, proceed, advance. ¹⁷ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age.

Κατὰ Λουκᾶν 3:2 Byzantine NT

Έν ἔτει¹ δὲ πεντεκαιδεκάτω² τῆς ἡγεμονίας³ Τιβερίου⁴ Καίσαρος,⁵ 3 ήγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, 10 Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας ^{12} καὶ Τραχωνίτιδος ^{13} χώρας, ^{14} καὶ Λυσανίου ^{15} τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα ^{16} καὶ 2Καϊάφα, $^{^{17}}$ ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου $^{^{18}}$ υίὸν ἐν τῆ έρήμω... Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, 3 κηρύσσων βάπτισμα ^{22} μετανοίας ^{23} εἰς ἄφεσιν ^{24} ἁμαρτιῶν: ὡς γέγραπται ^{4} ἐν βίβλ ω^{25} λόγων Ἡσαΐου ω^{26} τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φ ωνὴ βο ω ντος ἐν τῆ ἐρήμῳ, ¹° Ἑτοιμάσατε²ε τὴν όδὸν κυρίου: εὐθείας² ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγ ξ^{31} πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ 5 βουνὸς ^{32} ταπεινωθήσεται: ^{33} καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ ^{34} εἰς εὐθεῖαν, ^{29} καὶ αἱ τραχεῖαι ^{35} εἰς ὁδοὺς λείας: ^{36} καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον ^{37} τοῦ 6 θεοῦ.

"Ελεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις³⁸ ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, 7
Γεννήματα³⁰ ἐχιδνῶν,⁴⁰ τίς ὑπέδειξεν⁴¹ ὑμῖν φυγεῖν⁴² ἀπὸ τῆς μελλούσης

¹ ἔτος, ους, τό, year. ² πεντεκαιδέκατος, fifteenth. ³ ἡγεμονία, ας, ἡ, rule, management. ⁴ Τιβέριος, ου, ὁ, Tiberius. ⁵ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁶ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ⁷ Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ⁸ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁹ τετραρχέω, rule over as a tetrarch. ¹⁰ Ἡρφδης, ου, ὁ, Herod. ¹¹ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹² Ττουραῖος, Ituraea, Ituraean. ¹³ Τραχωνίτις, ιδος, ἡ, Trachonitis. ¹⁴ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁵ Λυσανίας, ου, ὁ, Lysanias. ¹⁶ Ἅννας, α, ὁ, Annas. ¹⁷ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ¹⁸ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁰ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²¹ Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ²² βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁴ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁵ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ²⁶ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ²⁷ βοάω, cry aloud, shout. ²⁸ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ²⁹ εὐθύς, immediately, at once. ³⁰ τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ³¹ φάραγξ, αγγος, ἡ, ravine, chasm. ³² βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ³³ ταπεινόω, humble, humiliate. ³⁴ σκολιός, crooked, unscrupulous. ³⁵ τραχύς, rough, uneven. ³⁶ λεῖος, smooth, level. ³⁷ σωτήριος, saving, bringing salvation. ³⁸ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ³⁹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ⁴⁰ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ⁴¹ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ⁴² φεύγω, flee, escape.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:8

όργης; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους² τῆς μετανοίας: καὶ μὴ ἄρξησθε 8 λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἦδη 9 δὲ καὶ ἡ ἀξίνη⁴ πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται: πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ 10 ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὅχλοι λέγοντες, Τί οὖν ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ 11 λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι: καὶ ὁ ἔχων βρώματα όμοίως ποιείτω. Ἡλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ 12 εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 13 Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ 14 αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, ὁ λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Προσδοκώντος²¹ δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων²² πάντων ἐν ταῖς 15 καρδίαις αὐτών περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε²³ αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16 ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, ἄπασιν²⁴ λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς: ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός²⁵ μου, οδ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς²⁶ λῦσαι²⁷ τὸν ἱμάντα²⁸

¹ ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. ² ἄξιος, worthy, deserving. ³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁴ ἄξίνη, ης, ἡ, axe. ⁵ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ⁶ δένδρον, ου, τό, tree. ⁻ κεῖμαι, lie, be laid. δ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ᠀ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ¹⁰ μεταδίδωμι, give a share of, share. ¹¹ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹² ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹³ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹⁴ διατάσσω, command, give orders to. ¹⁵ πράσσω, do, perform. ¹⁶ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹⁻ διασείω, extort, blackmail. ¹δ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ¹⁰ ἀρκέω, assist, suffice. ²⁰ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ²¹ προσδοκάω, wait for, look for. ²² διαλογίζομαι, debate, reason. ²³ μήποτε, never, lest perchance. ²⁴ ἄπας, each, every. ²⁵ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁶ ἰκανός, sufficient, able. ²⁻ λύω, untie, loose. ²δ ἱμάς, ἀντος, ὁ, thong, strap.

Κατά Λουκᾶν 3:17 Byzantine NT

τῶν ὑποδημάτων¹ αὐτοῦ: αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίω καὶ πυρί: οῦ τὸ πτύον² ἐν τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ³ τὴν ἄλωνα⁴ αὐτοῦ, 17 καὶ συνάξει τὸν σῖτον⁵ εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.²

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν: ὁ δὲ 18 Ἡρῷδης¹⁰ ὁ τετράρχης,¹¹ ἐλεγχόμενος¹² ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῷδιάδος¹³ τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῷδης,¹⁰ προσέθηκεν¹⁴ καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ κατέκλεισεν¹⁵ τὸν 20 Ἰωάννην ἐν τῆ φυλακῆ.¹6

Έγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα¹⁷ τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ 21 βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ 22 καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον σωματικῷ¹⁸ εἴδει¹⁹ ὡσεὶ²⁰ περιστερὰν²¹ ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σ ὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.²²

¹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ² πτύον, ου, τό, winnowing fork. ³ διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ⁴ ἄλων, ος, ἡ, threshing floor. ⁵ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁶ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ⁷ ἄχυρον, ου, τό, chaff. ⁸ κατακαίω, burn up, consume entirely. ⁹ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹⁰ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹¹ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ¹² ἐλέγχω, convict, reprove. ¹³ Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ¹⁴ προστίθημι, add, add to. ¹⁵ κατακλείω, shut up, lock up. ¹⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁷ ἄπας, each, every. ¹⁸ σωματικός, bodily, corporeal. ¹⁹ εΐδος, ους, τό, form, sight. ²⁰ ὡσεί, like, about. ²¹ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ²² εὐδοκέω, think it good, be well pleased with.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 3:23

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ^{1} ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν – ὡς 23 ἐνομίζετο ^{4} – υἱὸς Ἰωσή ϕ , τοῦ Ἡλί, ^{5} τοῦ Ματθάτ, ^{6} τοῦ Λευϊ, ^{7} τοῦ 24 Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ 25 Nαού μ , $^{^{11}}$ τοῦ Ἐσλί, $^{^{12}}$ τοῦ Nαγγαί, $^{^{13}}$ τοῦ Mαάθ, $^{^{14}}$ τοῦ Mατταθίου, $^{^{10}}$ τοῦ ^{26} Σεμεϊ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωανάν, τοῦ Ὑωανάν, τοῦ Ὑησά, τοῦ Zοροβάβε λ , τοῦ Σ αλαθιή λ , ^{18} τοῦ Nηρί ^{19} τοῦ Mελχί ^{8} τοῦ Aδδί ^{20} τοῦ Κωσάμ, 21 τοῦ Ἐλμωδάμ, 22 τοῦ Ἡρ, 23 τοῦ Ἰωσή, 4 τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ 29 Ἰωρείμ, ^{25} τοῦ Ματθάτ, ^{6} τοῦ Λευϊ, ^{7} τοῦ Συμεών, ^{26} τοῦ Ἰούδα, ^{15} τοῦ Ἰωσή ϕ , τοῦ Ἰωνάν, $^{^{27}}$ τοῦ Ἐλιακείμ, $^{^{28}}$ τοῦ Μελεᾶ, $^{^{29}}$ τοῦ Μαϊνάν, $^{^{30}}$ τοῦ Ματταθά, ^{31} τοῦ Ναθάν, ^{32} τοῦ Δαυίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ, ^{33} τοῦ Βοόζ, ^{32} τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, τοῦ Αμιναδάβ, τοῦ Άράμ, τοῦ Έσρώμ, 33 τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, ^{38} τοῦ Nαχώρ, ^{39} τοῦ Σερούχ, τοῦ Pαγαῦ, τοῦ Φάλεγ, ^{40} τοῦ Eβέρ, ^{41} τοῦ Σαλά, ^{42} τοῦ Καϊνάν, ^{43} τοῦ Ἀρφαξάδ, ^{44} τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, ^{45} τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, * τοῦ Καϊνάν, ^{43} τοῦ Ἐνώς, ^{50} τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ θεοῦ.

¹ ώσεί, like, about. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ τριάκοντα, thirty, 30. ⁴νομίζω, suppose, think. ⁵ Ἡλί, ὁ, Heli. ⁶Ματθάτ, ὁ, Matthat. ⁷Λευΐ, ὁ, Levi. ⁸Μελχί, ὁ, Melchi. ⁹Ταννά, ὁ, Jannai. ¹⁰Ματταθίας, ου, ὁ, Mattathias. ¹¹Ναούμ, ὁ, Nahum. ¹² Ἑσλί, ὁ, Esli. ¹³Ναγγαί, ὁ, Naggai. ¹⁴Μαάθ, ὁ, Maath. ¹⁵ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁶ Τωανάν, ὁ, Joanan. ¹⁷ Ῥησά, ὁ, Rhesa. ¹⁸ Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ¹⁹Νηρί, ὁ, Neri. ²⁰ Ἀδδί, ὁ, Addi. ²¹ Κωσάμ, ὁ, Cosam. ²² Ἑλμωδάμ, ὁ, Elmadam. ²³ Ἡρ, ὁ, Er. ²⁴ Τωσής, ήτος, ὁ, Joses. ²⁵ Τωρείμ, ὁ, Jorim. ²⁶ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ²⁷ Τωνάν, ὁ, Jonam. ²⁸ Ἑλιακείμ, ὁ, Eliakim. ²⁹ Μελεᾶς, ὁ, Melea. ³⁰ Μαϊνάν, ὁ, Menna, Mainan. ³¹ Ματταθά, ὁ, Mattatha. ³² Ναθάν, ὁ, Nathan. ³³ Ωβήδ, ὁ, Obed. ³⁴ Βοόζ, ὁ, Boaz. ³⁵ Ναασσών, ὁ, Nahshon. ³⁶ Ἀράμ, ὁ, Aram, Ram. ³⁷ Φαρές, ὁ, Perez. ³⁸ Θάρα, ὁ, Terah. ³⁹ Ναχώρ, ὁ, Nahor. ⁴⁰ Φάλεκ, ὁ, Peleg. ⁴¹ Έβερ, ὁ, Eber. ⁴² Σαλά, ὁ, Shelah, Sala. ⁴³ Καϊνάν, ὁ, Cainan. ⁴⁴ Άρφαξάδ, ὁ, Arphaxad. ⁴⁵ Νῶε, ὁ, Noah. ⁴⁶ Λάμεχ, ὁ, Lamech. ⁴⁷ Μαθουσάλα, ὁ, Methuselah. ⁴⁸ Ταρέδ, ὁ, Jared. ⁴⁹ Μαλελεήλ, ὁ, Maleleel, Mahalaleel. ⁵⁰ Ένως, ὁ, Enosh.

Κατὰ Λουκᾶν 4:2 Byzantine NT

Ἰησοῦς δὲ πνεύματος άγίου πλήρης ^{1} ὑπέστρεψεν ^{2} ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, ^{3} καὶ 4ήγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ^{4} ἡμέρας τεσσαράκοντα ^{5} 2 πειραζόμενος ύπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ήμέραις ἐκείναις: καὶ συντελεσθεισῶν $^{\$}$ αὐτῶν, ὕστερον $^{?}$ ἐπείνασεν. ^{10} 3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθω τούτω ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται ὅτι 4 Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, άλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ. 5 Kαὶ ἀναγαγών ^{11} αὐτὸν ὁ διάβολος ^{7} εἰς ὄρος ὑψηλὸν ^{12} ἔδειξεν ^{13} αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης έν στιγμή το χρόνου. Καὶ εἶπεν 6 αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἄπασαν ια τὴν δόξαν αὐτῶν: ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ῷ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ 🕜 οὖν ἐὰν προσκυνήσης ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς 8 αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω" μου, Σατανᾶ: ^{18} γέγραπται, Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῷ λατρεύσεις. Καὶ 🤊 ήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον²⁰ τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν²¹ ἐντεῦθεν²² κάτω: ^{23} γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται ^{24} περὶ σοῦ, 10τοῦ διαφυλάξαι ^{25} σε: καί, Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε ^{26} προσκόψης ^{27} ^{11}

¹πλήρης, full. ² ὑποστρέφω, return, turn back. ³Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁵ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁶πειράζω, test, tempt. ⁷ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁸ συντελέω, complete, accomplish. ⁹ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁰ πεινάω, hunger, am hungry. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² ὑψηλός, high, lofty. ¹³ δείκνυμι, show, point out. ¹⁴ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁵ στιγμή, ῆς, ἡ, moment, point of time. ¹⁶ ἄπας, each, every. ¹⁷ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁸ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁹ λατρεύω, serve, worship. ²⁰ πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ²¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ²² ἐντεῦθεν, hence, on each side. ²³ κάτω, down, below. ²⁴ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁵ διαφυλάσσω, guard, protect. ²⁶ μήποτε, never, lest perchance. ²⁷ προσκόπτω, strike against, stumble.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 4:12

πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι 12 Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας 13 πάντα πειρασμὸν δο διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν⁶ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῆ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν 14 Γαλιλαίαν: καὶ φήμη⁷ ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου⁸ περὶ αὐτοῦ. 15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὖ ὅ ἤν τεθραμμένος: καὶ εἰσῆλθεν, κατὰ τὸ 16 εἰωθὸς ²² αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη ⁴ αὐτῷ βιβλίον Ἡ Ἡσαΐου τοῦ 17 προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, ἱ εὖρεν τὸν τόπον οὖ ἡν γεγραμμένον, Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὖ εἴνεκεν ἔ ἔχρισέν ὑ με 18 εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς: ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν: κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ὁ ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους εν ἀφέσει, κηρύξαι 19 ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἱ ἀποδοὺς ο τῷ 20

¹ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ² συντελέω, complete, accomplish. ³ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁴ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁵ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁷ φήμη, ης, ἡ, report, news. ⁸ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ⁹Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹⁰ οὖ, where, when. ¹¹ τρέφω, make to grow, nourish. ¹² εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ¹³ ἀναγινώσκω, read. ¹⁴ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁵ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁶ Ήσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁷ ἀναπτύσσω, unroll. ¹⁸ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁹ χρίω, anoint. ²⁰ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²¹ ἰάομαι, heal. ²² συντρίβω, break in pieces, crush. ²³ αἰχμάλωτος, ου, ὁ, captive, prisoner. ²⁴ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁵ ἀνάβλεψις, εως, ἡ, recovery of sight. ²⁶ θραύω, breakin pieces, oppress. ²⁷ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ²⁸ δεκτός, acceptable, welcome. ²⁹ πτύσσω, fold up, roll up. ³⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay.

Κατὰ Λουκᾶν 4:21 Byzantine NT

ύπηρέτη, εκάθισεν: καὶ πάντων ἐν τῆ συναγωγῆ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες ^{3} αὐτῷ. Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον ^{4} 21 πεπλήρωται ή γραφή αΰτη ἐν τοῖς ἀσὶν ὁμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν 22 αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις Τ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ υίὸς Ἰωσήφ; Καὶ 23 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ,᾽ θεράπευσον ^{10} σεαυτόν ^{11} ὅσα ἡκούσαμεν γενόμενα ἐν τῆ Καπερναούμ, ^{12} ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῆ πατρίδι ^{13} σου. Εἶπεν δέ, Άμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 24οὐδεὶς προφήτης δεκτός 4 ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ 25 λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι¹⁵ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου¹゚ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ^{17} ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη ^{18} τρία καὶ μῆνας ^{19} ἔξ, ^{20} ως ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν: καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, 16 26 εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα ^{22} τῆς Σιδῶνος ^{23} πρὸς γυναῖκα χήραν. ^{15} Καὶ πολλοὶ ^{27} λεπροι²⁴ ήσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου²⁵ τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ: καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,²6 εἰ μὴ Νεεμὰν²7 ὁ Σύρος.²8 Καὶ ἐπλήσθησαν²9 28 πάντες θυμοῦ ^{30} ἐν τῆ συναγωγῆ, ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες 29 έξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος 31 τοῦ ὄρους ἐφ' οδ ἡ πόλις αὐτῶν ῷκοδόμητο, ^{32} εἰς τὸ κατακρημνίσαι ^{33} αὐτόν.

¹ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ² καθίζω, seat, sit. ³ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁴ σήμερον, today, now. ⁵ οὖς, ους, τό, ear. ⁶ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁷ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁸ πάντως, altogether, by all means. ⁹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁰ θεραπεύω, heal, care for. ¹¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹² Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹³ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ¹⁴ δεκτός, acceptable, welcome. ¹⁵ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁶ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁷ κλείω, shut up. ¹⁸ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁹ μήν, ὁ, month, certainly. ²⁰ ἕξ, six, 6. ²¹ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ²² Σάρεπτα, ων, τό, Zarephath. ²³ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²⁴ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ²⁵ Ἑλισσαῖος, ου, ὁ, Elisha. ²⁶ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁷ Νεεμάν, ὁ, Naaman. ²⁸ Σύρος, ου, ὁ, Syrian man, Syrian. ²⁹ πλήθω, fill. ³⁰ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ³¹ ὀφρύς, ύος, ἡ, eyebrow, brow. ³² οἰκοδομέω, build up, construct. ³³ κατακρημνίζω, throw down (from) a cliff.

Αναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος: πενθερὰ 38 δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη²¹ πυρετῷ²² μεγάλῳ: καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς²³ ἐπάνω²⁴ αὐτῆς, ἐπετίμησεν¹⁰ τῷ 39 πυρετῷ,²² καὶ ἀφῆκεν αὐτήν: παραχρῆμα²⁵ δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει²⁶

¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ² κατέρχομαι, come down, go down. ³ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ⁴ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁵ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁷ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ⁸ ἔα, ah! ha! ⁹ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ¹⁰ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹¹ φιμόω, muzzle, silence. ¹² ῥίπτω, throw, cast. ¹³ βλάπτω, harm, injure. ¹⁴ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ¹⁵ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁶ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁷ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁸ ἡχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁹ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²⁰ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ²¹ συνέχω, hold fast, oppress. ²² πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ²³ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²⁴ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁶ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Λουκᾶν 4:40 Byzantine NT

αὐτοῖς.

Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις 40 ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν: ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα 41 καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υίὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν ὁ οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθών ἐπορεύθη εἰς ἔρημον¹⁰ τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι 42 ἐπεζήτουν¹¹ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον¹² αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἑτέραις 43 πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι¹³ αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ 5 θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην¹⁴ Γεννησαρέτ:¹⁵ καὶ εἶδεν δύο 2 πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην:¹⁴ οἱ δὲ άλιεῖς¹⁶ ἀποβάντες¹⊓ ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν¹⁵ τὰ δίκτυα.¹⁰ Ἐμβὰς²⁰ δὲ εἰς ἕν τῶν πλοίων, ὅ ἦν τοῦ 3

¹ δύνω, enter, set. ² ἥλιος, ου, ό, sun, sunlight. ³ ἀσθενέω, be weak, sick. ⁴ νόσος, ου, ή, disease, malady. ⁵ ποικίλος, varied, manifold. ⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ ἐάω, permit, allow. ¹⁰ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ¹¹ ἐπίζητέω, seek for, seek after. ¹² κατέχω, hold back, hold fast. ¹³ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹⁴ λίμνη, ης, ή, lake. ¹⁵ Γεννησαρέτ, ή, Gennesaret. ¹⁶ άλιεύς, ὁ, fisherman. ¹⁷ ἀποβαίνω, get out, go away. ¹⁸ ἀποπλύνω, wash, rinse. ¹⁹ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ²⁰ ἔμβαίνω, embark.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:4

Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν¹ ὀλίγον.² Καὶ καθίσας ^{3} ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ω ς δὲ ἐπαύσατο ^{4} λαλῶν, 4εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε¹ εἰς τὸ βάθος,⁵ καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα τυμών εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, 5 Έπιστάτα, δι' όλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν: ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, 6 συνέκλεισαν ^{11} πλήθος ^{12} ἰχθύων ^{13} πολύ: διερρήγνυτο ^{14} δὲ τὸ δίκτυον ^{7} αὐτῶν: καὶ κατένευσαν¹⁵ τοῖς μετόχοις¹6 τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ 7 ἐλθόντας συλλαβέσθαι ^{17} αὐτοῖς: καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ^{18} ἀμφότερα ^{17} τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι²⁰ αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν²¹ 8 τοῖς γόνασιν22 Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός23 εἰμι, κύριε. Θάμβος 24 γὰρ περιέσχεν 25 αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, 9 ἐπὶ τῆ ἄγρ $\mathfrak{a}^{\$}$ τῶν ἰχθύων $\mathfrak{b}^{13}$ ἡ συνέλαβον: $\mathfrak{b}^{17}$ ὁμοίως $\mathfrak{b}^{26}$ δὲ καὶ Ἰάκωβον $\mathfrak{b}^{27}$ καὶ 10 Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, ^{28} οἱ ἦσαν κοινωνοὶ ^{29} τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ: ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρών. ^{30} Καὶ καταγαγόντες ^{31} τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἄπαντα, ^{32} 11 ήκολούθησαν αὐτῷ.

¹ ἐπανάγω, put out (to sea), return. ² ὁλίγος, little, few. ³ καθίζω, seat, sit. ⁴ παύω, cause to cease. ⁵ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁶ χαλάω, slacken, let down. ⁻ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁶ ἄγρα, ας, ἡ, catch, booty. ⁰ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁰ κοπιάω, toil, labor. ¹¹ συγκλείω, shut, enclose. ¹² πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹³ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ¹⁴ διαρρήσσω, tear asunder. ¹⁵ κατανεύω, signal, nod. ¹⁶ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹συλλαμβάνω, take, conceive. ¹ఠ πλήθω, fill. ¹⁰ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁰ βυθίζω, sink, plunge. ²¹ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²² γόνυ, ατος, τό, knee. ²³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²⁴ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ²⁵ περιέχω, surround, seize. ²⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁻ Ἰάκωβος, James, Jacob. ²² Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ²⁰ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ³⁰ ζωγρέω, capture alive. ³¹ κατάγω, bring down, lead down. ³² ἄπας, each, every.

Κατὰ Λουκᾶν 5:12 Byzantine NT

Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾳ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης¹ 12 λέπρας:² καὶ ἰδῶν τὸν Ἰησοῦν, πεσῶν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη³ αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.⁴ Καὶ ἐκτείνας⁵ τὴν 13 χεῖρα ἤψατο⁶ αὐτοῦ, εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι.⁴ Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα² ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν⁻ αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν: ἀλλὰ 14 ἀπελθῶν δεῖξον⁶ σεαυτὸν⁰ τῷ ἱερεῖ,¹⁰ καὶ προσένεγκε¹¹ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ¹² σου, καθῶς προσέταξεν¹³ Μωσῆς, εἰς μαρτύριον¹⁴ αὐτοῖς. 15 Διήρχετο¹⁵ δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ: καὶ συνήρχοντο¹⁶ ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι¹⁻ ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν¹⁶ αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν¹⁰ ἐν ταῖς ἐρήμοις²⁰ καὶ προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων: καὶ ἦσαν 17 καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι,²¹ οῦ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης²² τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας²³ καὶ Ἱερουσαλήμ: καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι²⁴ αὐτούς. Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ 18 κλίνης²⁵ ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος,²⁶ καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν²⁷ καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ: καὶ μὴ εὑρόντες ποίας²⁸ 19 εἰσενέγκωσιν²⁷ αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δώμα,²⁹ διὰ τῶν

¹ πλήρης, full. ²λέπρα, ας, ή, leprosy. ³δέομαι, ask, request. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁷ παραγγέλλω, order, command. ⁸ δείκνυμι, show, point out. ⁹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰ ἰερεύς, έως, ό, priest. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² καθαρισμός, οῦ, ό, cleansing, purification. ¹³ προστάσσω, command, order. ¹⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁵ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁶ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁷ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ¹⁹ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ²⁰ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ²¹ νομοδιδάσκαλος, ου, ό, teacher of the law. ²² κώμη, ης, ή, village. ²³ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ²⁴ ἰάομαι, heal. ²⁵ κλίνη, ης, ή, couch, bed. ²⁶ παραλύω, relax, enfeeble. ²⁷ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²⁸ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²⁹ δωμα, τος, τό, house, housetop.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 5:20

κεράμων ^{1} καθήκαν ^{2} αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ ^{3} εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν ^{4} τού Ἰησού. Καὶ ἰδών τὴν πίστιν αὐτών, εἶπεν αὐτώ, Ἄνθρωπε, 20 άφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ 21 γραμματείς καὶ οἱ Φαρισαίοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὖτος ὃς λαλεί βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι άμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν 23 εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ίνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ 24 τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας – εἶπεν τῷ παραλελυμέν $ω^{10}$ – Σ οὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ 25 παραγρημα¹¹ ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' δ κατέκειτο, ^{12} ἀπηλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ ἔκστασις ^{13} ἔλαβεν ἄπαντας, ^{14} ^{26} καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν το φόβου, δέγοντες ὅτι Εἴδομεν παράδοξα σήμερον. 18

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο¹⁹ τελώνην,²⁰ ὀνόματι Λευΐν,²¹ 27 καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον,²² καὶ εἶπεν αὐτῷ, ᾿Ακολούθει μοι. Καὶ 28 καταλιπὼν²³ ἄπαντα,¹⁴ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν 29

¹ κέραμος, ου, ὁ, clay, roof tile. ² καθίημι, let down, lower. ³ κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁵ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁶ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ⁷ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁸ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁹ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁰ παραλύω, relax, enfeeble. ¹¹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹² κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹³ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ¹⁴ ἄπας, each, every. ¹⁵ πλήθω, fill. ¹⁶ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁷ παράδοξος, strange, wonderful. ¹⁸ σήμερον, today, now. ¹⁹ θεάομαι, look at, behold. ²⁰ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ²¹ Λευΐς, ὁ, Levi. ²² τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ²³ καταλείπω, leave, leave behind.

Κατὰ Λουκᾶν 5:30 Byzantine NT

δοχὴν ^{1} μεγάλην Λ ευῒς ^{2} αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ: καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν ^{3} πολύς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ 30 γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Δ ιὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν ^{3} καὶ ἁμαρτωλῶν ^{6} ἐσθίετε καὶ πίνετε; $\overline{K}$ αὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Oὐ χρείαν ^{7} ἔχουσιν 31 οἱ ὑγιαίνοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ὁ ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι 32 δικαίους, άλλὰ ἁμαρτωλοὺς ^{6} εἰς μετάνοιαν. ^{11} Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, 33 Δ ιὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν ^{12} πυκνά, ^{13} καὶ δεήσεις ^{14} ποιούνται, όμοίως ^{15} καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων: οἱ δὲ σοὶ ^{16} ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ 34 νυμφῶνος, ^{17} ἐν ῷ ὁ νυμφίος ^{18} μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; ^{12} 35 Έλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῆ¹³ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,¹8 τότε νηστεύσουσιν¹² ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν 36 πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα ^{20} ἱματίου καινοῦ ^{21} ἐπιβάλλει ^{22} ἐπὶ $\frac{1}{2}$ μάτιον παλαιόν: $\frac{1}{2}$ εἰ δὲ μήγε, $\frac{1}{2}$ καὶ τὸ καινὸν $\frac{1}{2}$ σχίζει, $\frac{1}{2}$ καὶ τῷ παλαιῷ $\frac{1}{2}$ οὐ συμφωνε $\tilde{i}^{26}$ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. $\tilde{i}^{21}$ Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον $\tilde{i}^{27}$ νέον $\tilde{i}^{28}$ εἰς 37 ἀσκοὺς ^{29} παλαιούς: ^{23} εἰ δὲ μήγε, ^{24} ῥήξει ^{30} ὁ νέος ^{28} οἶνος ^{27} τοὺς ἀσκούς, ^{29} καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, ³¹ καὶ οἱ ἀσκοὶ ²² ἀπολοῦνται. Ἀλλὰ οἶνον ²⁷ νέον ²⁸ 38

¹ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ² Λευῖς, ὁ, Levi. ³ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁴ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁵ γογγύζω, mutter, murmur. ⁶ ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁷ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁸ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁰ κακῶς, badly, evilly. ¹¹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹² νηστεύω, fast. ¹³ πυκνός, frequent, numerous. ¹⁴ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁶ σός, your, yours. ¹⁷ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ¹⁸ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ¹⁹ ἀπαίρω, take away, depart. ²⁰ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ²¹ καινός, new, fresh. ²² ἐπίβάλλω, lay upon, throw upon. ²³ παλαιός, old, ancient. ²⁴ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ²⁵ σχίζω, split, separate. ²⁶ συμφωνέω, agree with, agree together. ²⁷ οἶνος, ου, ὁ, wine. ²⁸ νέος, new, young. ²⁹ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ³⁰ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ³¹ ἐκχέω, pour out, shed.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:39

εἰς ἀσκοὺς¹ καινοὺς² βλητέον,³ καὶ ἀμφότεροι⁴ συντηροῦνται.⁵ Καὶ 39 οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν⁶ εὐθέως θέλει νέον:⁻ λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς⁶ χρηστότερός⁵ ἐστιν.

Έγένετο δὲ ἐν σαββάτω δευτεροπρώτω διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν 6 σπορίμων: καὶ ἔτιλλον εἰ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί 2 ποιεῖτε δ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν; Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς 3 αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, δ ἐποίησεν Δαυίδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; Ως εἰσῆλθεν εἰς τὸν 4 οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οῦς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου 5 καὶ τοῦ σαββάτου.

Έγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ 6 διδάσκειν: καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.²¹ 7 Παρετήρουν²² δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει:²³ ἵνα εὕρωσιν κατηγορίαν²⁴ αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς 8

¹ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ² καινός, new, fresh. ³βλητέος, must be put, that ought to be put. ⁴ἀμφότεροι, both, both of two. ⁵συντηρέω, preserve, treasure. ⁶παλαιός, old, ancient. ⊓νέος, new, young. γρηστός, good, kind. ⁰δευτερόπρωτος, second-first. ¹¹⁰ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹¹ σπόριμος, grain field, sown. ¹² τίλλω, pluck, pick. ¹³ στάχυς, νος, ὁ, Stachys, head of grain. ¹⁴ ψώχω, rub, rub to pieces. ¹⁵ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁶ ἀναγινώσκω, read. ¹⁷ ὁπότε, when. ¹ፆ πεινάω, hunger, am hungry. ¹ፆ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ²⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ ξηρός, dry, withered. ²² παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ²³ θεραπεύω, heal, care for. ²⁴ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge.

Κατά Λουκᾶν 6:9 Byzantine NT

διαλογισμοὺς¹ αὐτῶν, καὶ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν² ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ 9 Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί, Ἔξεστιν³ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι⁴ ἢ κακοποιῆσαι;⁵ Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Καὶ 10 περιβλεψάμενος⁶ πάντας αὐτούς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον⁻ τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν καὶ ἀποκατεστάθη⁵ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς² ὡς ἡ ἄλλη. 11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν¹⁰ ἀνοίας:¹¹ καὶ διελάλουν¹² πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι: καὶ 12 ἦν διανυκτερεύων¹³ ἐν τῆ προσευχῆ¹⁴ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, 13 προσεφώνησεν¹⁵ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: καὶ ἐκλεξάμενος¹⁶ ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οῦς καὶ ἀποστόλους ἀνόμασεν,¹⊓ Σίμωνα ὅν καὶ ἀνόμασεν¹□ 14 Πέτρον, καὶ ἀνδρέαν¹॰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον¹⁰ καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον²⁰ καὶ Βαρθολομαῖον,²□ Ματθαῖον²² καὶ Θωμᾶν,²□ Ἰάκωβον¹⁰ 15 τὸν τοῦ Άλφαίου,²□ καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν,²□ Ἰούδαν²□ 16 Ἰακώβου,¹□ καὶ Ἰούδαν²□ Ἰσκαριώτην,²□ ὅς καὶ ἐγένετο προδότης.²□ Καὶ 17 καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ,²□ καὶ ὄχλος μαθητῶν

¹ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ² ξηρός, dry, withered. ³ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁴ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁵ κακοποιέω, do evil, harm. ⁶ περιβλέπομαι, look around, look around on. ⁻ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁵ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁵ ὑγιής, whole, healthy. ¹⁰ πλήθω, fill. ¹¹ ἄνοια, ας, ἡ, folly, foolishness. ¹² διαλαλέω, discuss, converse together. ¹³ διανυκτερεύω, spend the whole night. ¹⁴ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁵ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁶ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁻ ὀνομάζω, name, give a name to. ¹⁵ ἸΑνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁵ Ἰάκωβος, James, Jacob. ²⁰ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ²¹ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ²² Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ²³ Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ²⁴ ἸΑλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ²⁵ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ²⁶ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²⁻ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ²⁵ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ²ց πεδινός, flat, level.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 6:18

αὐτοῦ, καὶ πλῆθος¹ πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας² καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου³ Τύρου⁴ καὶ Σιδῶνος,⁵ οῦ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι⁶ ἀπὸ τῶν νόσων⁻ αὐτῶν: καὶ οἱ ὀχλούμενοι⁶ ὑπὸ 18 πνευμάτων ἀκαθάρτων,² καὶ ἐθεραπεύοντο.¹⁰ Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει 19 ἄπτεσθαι¹¹ αὐτοῦ: ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο⁶ πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας ^{12} τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν, ^{20}

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ^{13} ὅτι ὑμετέρα ^{14} ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες 15 νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. 16

Μακάριοι οἱ κλαίοντες 17 νῦν, ὅτι γελάσετε. 18

Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν¹⁹ ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν 22 ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσιν,²¹ καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα²² τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ 23 σκιρτήσατε:²³ ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς²⁴ ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

https://biblicaltext.com 29

*Z*1

¹πλήθος, ους, τό, multitude. ²Τουδαία, ας, ή, Judea. ³παράλιος, ου, ή, coastal, on the coast. ⁴Τύρος, ου, ή, Tyre. ⁵Σιδών, ῶνος, ή, Sidon. ⁶ἰάομαι, heal. ⁷νόσος, ου, ή, disease, malady. ⁸ ὀχλέω, trouble, torment. ⁹ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁰ θεραπεύω, heal, care for. ¹¹ ἄπτομαι, touch or handle. ¹² ἐπαίρω, lift up, raise. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ ὑμέτερος, your. ¹⁵ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁶ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹⁷ κλαίω, weep, weep for. ¹⁸ γελάω, laugh. ¹⁹ μισέω, hate, detest. ²⁰ ἀφορίζω, separate, set apart. ²¹ ὀνειδίζω, reproach, revile. ²² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²³ σκιρτάω, leap, leap for joy. ²⁴ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Κατὰ Λουκᾶν 6:24 Byzantine NT

 Π λὴν ^{1} οὐαὶ ^{2} ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ^{3} ὅτι ἀπέχετε ^{4} τὴν παράκλησιν ^{5} ὑμῶν.

Οὐαὶ² ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε. ὅ

25

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες ^{s} νῦν, ὅτι πενθήσετε ^{r} καὶ κλαύσετε. $^{\text{10}}$

Οὐαὶ ^{2} ὅταν καλῶς ^{11} ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἀνθρωποι: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν 26 τοῖς ψευδοπροφήταις ^{12} οἱ πατέρες αὐτῶν.

Άλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἡγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς¹³ ὑμῶν, καλῶς¹¹ 27 ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν¹⁴ ὑμᾶς, εὐλογεῖτε¹⁵ τοὺς καταρωμένους¹⁶ ὑμῖν, 28 προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων¹⁻ ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί¹⁵ σε ἐπὶ τὴν 29 σιαγόνα,¹³ πάρεχε²⁰ καὶ τὴν ἄλλην: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα²¹ μὴ κωλύσῃς.²² Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου: καὶ ἀπὸ 30 τοῦ αἴροντος τὰ σὰ²³ μὴ ἀπαίτει.²⁴ Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν 31 οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.²⁵ Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς 32 ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία²⁶ ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ²⁻ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε²⁵ τοὺς 33 ἀγαθοποιοῦντας²⁵ ὑμᾶς, ποία²⁶ ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ²⁻ τοὺς

¹πλήν, however, but. ²οὐαί, woe! alas! woe! ³πλούσιος, rich. ⁴ἀπέχω, received, obtain. ⁵παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁶ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ⁷πεινάω, hunger, am hungry. ⁸γελάω, laugh. ⁹πενθέω, mourn, lament. ¹⁰κλαίω, weep, weep for. ¹¹καλώς, rightly, well. ¹² ψευδοπροφήτης, ου, ό, false prophet. ¹³ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁴μισέω, hate, detest. ¹⁵ εὐλογέω, bless. ¹⁶καταράομαι, curse. ¹⁷ ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ¹⁸τύπτω, smite, beat. ¹⁹ σιαγών, όνος, ή, cheek, jawbone. ²⁰παρέχω, offer, afford. ²¹χιτών, ῶνος, ό, tunic, garment. ²²κωλύω, forbid, hinder. ²³σός, your, yours. ²⁴ ἀπαιτέω, ask for, demand. ²⁵όμοίως, likewise, in like manner. ²⁶ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²⁷ ἀμαρτωλός, ου, ό, sinner. ²⁸ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 6:34

τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, 34 ποία τομίν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοι τομαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἴνα ἀπολάβωσιν³ τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ 35 ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες: καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ύμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου: 2 ὅτι αὐτὸς χρηστός 3 ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους 14 καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, 15 καθὼς καὶ ὁ 36 πατήρ ύμῶν οἰκτίρμων ^{15} ἐστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. Μὴ 37καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε:16 ἀπολύετε, καὶ δοθήσεται ύμῖν: μέτρον ἀπολυθήσεσθε: δίδοτε, πεπιεσμένον εκαὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς $ext{T}$ ῷ γὰρ αὐτῷ μέτρ $\omega^{^{17}}$ κόλπον21 _ປຸ່ມພົν. αντιμετρηθήσεται²³ ύμιν.

Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι²⁴ δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν;²⁵ 39 Οὐχὶ ἀμφότεροι²⁶ εἰς βόθυνον²⊓ πεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ 40 τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ: κατηρτισμένος²⁵ δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος² τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, 41 τὴν δὲ δοκὸν³⁰ τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;³¹ "Η πῶς δύνασαι 42

¹ δανείζω, lend, borrow. ² ἐλπίζω, hope, hope for. ³ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁴ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁵ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁶ ἴσος, equal, identical. ⊓πλήν, however, but. ⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ໑ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ¹¹⁰ ἀπελπίζω, despair of, expect in return. ¹¹ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹² ὕψιστος, highest, most high. ¹³ χρηστός, good, kind. ¹⁴ ἀχάριστος, ungrateful. ¹⁵ οἰκτίρμων, merciful, compassionate. ¹⁶ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ¹⊓ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹ፄ πιέζω, press, press down. ¹⁰ σαλεύω, shake, excite. ²⁰ ὑπερεκχύνω, pour out so that it overflows. ²¹ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²² μετρέω, measure, estimate. ²³ ἀντιμετρέω, measure in return. ²⁴ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ²⁵ ὁδηγέω, lead, guide. ²⁶ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⊓ βόθυνος, ου, ὁ, pit, ditch. ²ፄ καταρτίζω, mend, fit. ²⁰ κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ³⁰ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ³¹ κατανοέω, observe, understand.

Κατά Λουκᾶν 6:43 Byzantine NT

λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Άδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος¹ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν² οὐ βλέπων; Ὑποκριτά,³ ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν² ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις⁴ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος¹ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον⁵ καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν:6 οὐδὲ δένδρον⁵ σαπρὸν6 ποιοῦν καρπὸν καλόν. Έκαστον γὰρ δένδρον⁵ ἐκ τοῦ ἰδίου 44 καρποῦ γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν² συλλέγουσιν⁵ σῦκα,² οὐδὲ ἐκ βάτου¹0 τρυγῶσιν¹1 σταφυλήν.12 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ 45 θησαυροῦ¹3 τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει¹4 τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ¹3 τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει¹4 τὸ ανθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ¹3 τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει¹4 τὸ ανθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ¹3 τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος 46 πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω¹ ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος:¹ ὅμοιός¹ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι¹ οἰκίαν, ὅς 48 ἔσκαψεν¹ καὶ ἐβάθυνεν,² καὶ ἔθηκεν θεμέλιον² ἐπὶ τὴν πέτραν:² πλημμύρας² δὲ γενομένης, προσέρρηξεν² ὁ ποταμὸς² τῆ οἰκίᾳ ἐκείνη,

¹ κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ² δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ³ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ⁴ διαβλέπω, see clearly, look intently. ⁵ δένδρον, ου, τό, tree. ⁶ σαπρός, rotten, worthless. ⁷ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ⁸ συλλέγω, collect, gather. ⁹ σῦκον, ου, τό, fig. ¹⁰ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ¹¹ τρυγάω, gather in, harvest. ¹² σταφυλή, ῆς, ἡ, grape, bunch of grapes. ¹³ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁴ προφέρω, bring forth, produce. ¹⁵ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁶ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹⁷ ὅμοιος, like, similar. ¹⁸ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁹ σκάπτω, dig. ²⁰ βαθύνω, deepen, go down deep. ²¹ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²² πέτρα, ας, ἡ, rock. ²³ πλημμύρα, ας, ἡ, flood. ²⁴ προσρήγνυμι, dash against. ²⁵ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 6:49

καὶ οὐκ ἴσχυσεν¹ σαλεῦσαι² αὐτήν: τεθεμελίωτο³ γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.⁴ 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός⁵ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι⁶ οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς⁻ θεμελίου:⁵ ῇ προσέρρηξεν² ὁ ποταμός,¹⁰ καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα¹¹ τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Έπεὶ ^{12} δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς ^{13} τοῦ λαοῦ, ^{7} εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. ^{14}

Έκατοντάρχου¹⁵ δέ τινος δοῦλος κακῶς¹⁶ ἔχων ἔμελλεν τελευτᾳν,¹⁷ ὅς ἦν 2 αὐτῷ ἔντιμος.¹⁸ Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν 3 πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώση¹⁹ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δέ, παραγενόμενοι²⁰ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν 4 αὐτὸν σπουδαίως,²¹ λέγοντες ὅτι ἄξιός²² ἐστιν ῷ παρέξει²³ τοῦτο: ἀγαπᾳ 5 γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ῷκοδόμησεν⁶ ἡμῖν. Ὁ δὲ 6 Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν²⁴ ἀπέχοντος²⁵ ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος¹⁵ φίλους,²⁶ λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου:²⁷ οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς²⁸ ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην²⁹ μου εἰσέλθης: διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν³⁰ ἡξίωσα³¹ πρός σε ἐλθεῖν: ἀλλ' εἰπὲ 7 λόγω, καὶ ἰαθήσεται³² ὁ παῖς³³ μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ 8

¹ἰσχύω, be strong, able. ² σαλεύω, shake, excite. ³ θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁴πέτρα, ας, ή, rock. ⁵ ὅμοιος, like, similar. ⁴οἰκοδομέω, build up, construct. ⁷χωρίς, separate, apart from (gen). ⁸ θεμέλιος, ου, ό, foundation. ⁹προσρήγνυμ, dash against. ¹¹ ποταμός, οῦ, ό, river, stream. ¹¹ ῥῆγμα, τος, τό, wreck, ruin. ¹² ἐπεί, when, since. ¹³ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ¹⁴ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹⁵ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁶ κακῶς, badly, evilly. ¹² τελευτάω, die, end. ¹¹ ἔντιμος, valued, precious. ¹¹ διασώζω, save, bring safely to. ²⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ²¹ σπουδαίως, with haste, diligently. ²² ἄξιος, worthy, deserving. ²³ παρέχω, offer, afford. ²⁴ μακράν, far away. ²⁵ ἀπέχω, received, obtain. ²⁶ φίλος, ου, ό, loving, friend. ²² σκύλλω, trouble, bother. ²² ἴκανός, sufficient, able. ²⁰ στέγη, ης, ἡ, roof, flat roof of a house. ³⁰ ἑμαυτοῦ, of myself. ³¹ ἀξιόω, consider worthy. ³² ἰάομαι, heal. ³³ παῖς, ὁ, male or female child, servant.

Κατά Λουκᾶν 7:9 Byzantine NT

ἐξουσίαν τασσόμενος,¹ ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν² στρατιώτας,³ καὶ λέγω τούτῳ,
Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ
δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς 9
ἐθαύμασεν⁴ αὐτόν, καὶ στραφεὶς⁵ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὅχλῳ εἶπεν,
Λέγω ὑμῖν, οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην⁶ πίστιν εὖρον. Καὶ 10
ὑποστρέψαντες⁻ οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὖρον τὸν ἀσθενοῦντα⁶
δοῦλον ὑγιαίνοντα.ゥ

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ¹⁰ ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν: ¹¹ καὶ 11 συνεπορεύοντο ¹² αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, ¹³ καὶ ὄχλος πολύς. Ώς 12 δὲ ἤγγισεν ¹⁴ τῆ πύλη ¹⁵ τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο ¹⁶ τεθνηκώς, ¹⁷ υἰὸς μονογενὴς ¹⁸ τῆ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα: ¹⁹ καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ¹³ σὺν αὐτῆ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ²⁰ ἐπ' 13 αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Μὴ κλαῖε. ²¹ Καὶ προσελθὼν ἤψατο ²² τῆς σοροῦ: ²³ 14 οἱ δὲ βαστάζοντες ²⁴ ἔστησαν. Καὶ εἶπεν, Νεανίσκε, ²⁵ σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ²⁶ ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῆ 15 μητρὶ αὐτοῦ. Ἦς δὲ φόβος ²⁷ πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, 16 λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ²⁸

¹ τάσσω, arrange, appoint. ² ἐμαυτοῦ, of myself. ³ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵ στρέφω, turn, am converted. ⁶ τοσοῦτος, so great, so much. ⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ ἀσθενέω, be weak, sick. ⁹ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁰ ἐξῆς, next, next in order. ¹¹ Ναῖν, ἡ, Nain. ¹² συμπορεύομαι, come together, travel with. ¹³ ἰκανός, sufficient, able. ¹⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁵ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ¹⁶ ἐκκομίζω, carry out. ¹⁷ θνήσκω, die, am dying. ¹⁸ μονογενής, only begotten, only. ¹⁹ χήρα, ας, ἡ, widow. ²⁰ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²¹ κλαίω, weep, weep for. ²² ἄπτομαι, touch or handle. ²³ σορός, οῦ, ἡ, coffin, bier. ²⁴ βαστάζω, bear, carry. ²⁵ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ²⁶ ἀνακαθίζω, sit up. ²⁷ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²⁸ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for.

Byzantine NT Κατά Λουκάν 7:17

ό θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὖτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ ^{1} 17 περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. ^{2}

Καὶ ἀπήγγειλαν³ Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ 18 προσκαλεσάμενος⁴ δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;⁵ 20 Παραγενόμενοι⁴ δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς⁻ ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;⁵ Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν⁵ πολλοὺς ἀπὸ νόσων² 21 καὶ μαστίγων¹⁰ καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο¹¹ τὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 22 Πορευθέντες ἀπαγγείλατε³ Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἡκούσατε: ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν,² χωλοὶ¹³ περιπατοῦσιν, λεπροὶ¹⁴ καθαρίζονται,¹⁵ κωφοὶ¹6 ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ¹⁻ εὐαγγελίζονται: καὶ μακάριός 23 ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ¹⁵ ἐν ἐμοί.

Άπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὅχλοις περὶ 24 Ἰωάννου, Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον¹ θεάσασθαι;² Κάλαμον² ὑπὸ ἀνέμου² σαλευόμενον;² Άλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν 25

¹ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ² περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁴ προσκαλέω, summon. ⁵ προσδοκάω, wait for, look for. ⁶ παραγίνομαι, come, arrive. ⁷ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁸ θεραπεύω, heal, care for. ⁹ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁰ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ¹¹ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹² ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹³ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁴ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹⁵ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹⁶ κωφός, deaf, dumb. ¹⁷ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁸ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁰ θεάομαι, look at, behold. ²¹ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ²² ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ²³ σαλεύω, shake, excite.

Κατά Λουκᾶν 7:26 Byzantine NT

μαλακοῖς ^{1} ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ^{2} Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ ^{3} ἐνδόξω καὶ τρυφή ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν 26 ; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὖτός 27έστιν περὶ οὖ γέγραπται, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, δς κατασκευάσει την όδον σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω 28γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς 2 γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ^{13} οὐδείς ἐστιν: ὁ δὲ μικρότερος ^{14} ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι 29 ἐδικαίωσαν¹⁶ τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα¹⁷ Ἰωάννου: οἱ δὲ 30 Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ ^{18} τὴν βουλὴν ^{19} τοῦ θεοῦ ἡθέτησαν ^{20} εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω²¹ τοὺς ἀνθρώπους τῆς 31 γενεᾶ ζ^{22} ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ^{23} Ὁμοιοί ^{23} εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ^{32} άγορ $\tilde{a}^{24}$ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν²⁵ άλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ^{26} ὑμῖν, καὶ οὐκ ώρχήσασθε: ^{27} ἐθρηνήσαμεν ^{28} ὑμῖν, καὶ οὐκ έκλαύσατε. Ελήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστης μήτε άρτον 33 έσθίων μήτε ^{30} οἶνον ^{31} πίνων, καὶ λέγετε, Δ αιμόνιον ἔχει: ἐλήλυθεν δ 34υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος Φάγος³² καὶ οἰνοπότης, ^{33} Φίλος³⁴ τελωνῶν ^{15} καὶ ἁμαρτωλῶν. ^{35} Καὶ 35

¹ μαλακός, soft, effeminate. ² ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ³ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ⁴ ἔνδοξος, honored, glorious. ⁵ τρυφή, ῆς, ἡ, reveling, luxury. ⁶ βασίλειος, kingly, royal. ⁷ ναί, yes, truly. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ πρό, before (gen), before. ¹⁰ κατασκευάζω, prepare, build. ¹¹ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹² γεννητός, born, begotten. ¹³ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹⁴ μικρός, small, little. ¹⁵ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹⁶ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁷ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁸ νομικός, pertaining to the law. ¹⁹ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ²⁰ ἀθετέω, reject, annul. ²¹ ὁμοιόω, make like, liken. ²² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²³ ὅμοιος, like, similar. ²⁴ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁵ προσφωνέω, call to, summon. ²⁶ αὐλέω, play a flute, play the flute. ²⁷ ὀρχέομαι, dance. ²⁸ θρηνέω, lament, mourn. ²⁹ κλαίω, weep, weep for. ³⁰ μήτε, neither, nor. ³¹ οἴνος, ου, ὁ, wine. ³² φάγος, ου, ὁ, glutton. ³³ οἰνοπότης, ου, ὁ, drunkard, excessive wine-drinker. ³⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 7:36

έδικαιώθη ή σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

Ήρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ: καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, 37 ήτις ἡν ἁμαρτωλός, ^{3} ἐπιγνοῦσα ^{4} ὅτι ἀνάκειται ^{5} ἐν τῆ οἰκία τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα άλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς 38 πόδας αὐτοῦ ὀπίσω' κλαίουσα, 10 ἤρξατο βρέχειν 11 τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, ^{12} καὶ ταῖς θριξὶν ^{13} τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, ^{14} καὶ κατεφίλει ^{15} τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφεν ^{16} τῷ μύρῳ. Τόὼν δὲ δ 39 Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὖτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπή ^{17} ἡ γυνὴ ἥτις ἄπτεται ^{18} αὐτοῦ, ότι άμαρτωλός ἐστιν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, 40 Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. $\dot{O}$ δέ φησιν, Δ ιδάσκαλε, εἰπέ. Δ ύο 41χρεωφειλέται ^{19} ήσαν δανειστη ^{20} τινί: ὁ εἶς ὤφειλεν ^{21} δηνάρια ^{22} πεντακόσια, ^{23} δ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. ^{24} Mη ἐχόντων δὲ αὐτῶν ^{42} άποδοῦναι, ^{25} ἀμφοτέροις ^{26} ἐγαρίσατο. ^{27} Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ^{28} ὅτι ῷ τὸ 43πλεῖον ἐχαρίσατο. ^{27} O δὲ εἶπεν αὐτῷ, $Oρθῶς^{29} ἔκρινας. Καὶ στραφεὶς <math>^{30}$ 44

¹ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁵ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ⁶ κομίζω, receive, bring. ⁷ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ⁸ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ⁹ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹⁰ κλαίω, weep, weep for. ¹¹ βρέχω, send rain, rain. ¹² δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹³ θρίζ, τριχός, ή, hair. ¹⁴ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ¹⁵ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ¹⁶ ἀλείφω, anoint. ¹⁷ ποταπός, what kind of? what type of? ¹⁸ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁹ χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor. ²⁰ δανειστής, ὁ, lender, creditor. ²¹ ὀφείλω, owe, ought. ²² δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²³ πεντακόσιοι, five hundred, 500. ²⁴ πεντήκοντα, fifty, 50. ²⁵ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁶ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁷ χαρίζομαι, give freely, forgive. ²⁸ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ²⁹ ὀρθώς, rightly, correctly. ³⁰ στρέφω, turn, am converted.

Κατά Λουκᾶν 7:45 Byzantine NT

πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας: αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν¹ ἔβρεξέν² μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν³ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἑξέμαξεν.⁴ Φίλημά⁵ μοι οὐκ ἔδωκας: αὕτη δέ, ἀφ' ῆς 45 εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά⁻ μου τοὺς πόδας. Ἑλαίω τὴν 46 κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας: αὕτη δὲ μύρω ἢλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 Οὕ χάριν,¹¹ λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἡγάπησεν πολύ: ῷ δὲ ὀλίγον²² ἀφίεται, ὀλίγον²² ἀγαπᾳ. Εἰπεν δὲ αὐτῆ, 48 Ἀφέωνταί σου αἱ ἀμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι¹³ λέγειν ἐν 49 ἑαυτοῖς, Τίς οὕτός ἐστιν δς καὶ ἀμαρτίας ἀφίησιν; Εἰπεν δὲ πρὸς τὴν 50 γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, ¹⁴ καὶ αὐτὸς διώδευεν ¹⁵ κατὰ πόλιν καὶ κώμην, ¹⁶ κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αι ἦσαν τεθεραπευμέναι ¹⁷ ἀπὸ πνευμάτων 2 πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, ¹⁸ Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ¹⁹ ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα ²⁰ γυνὴ Χουζᾶ ²¹ ἐπιτρόπου ²² 3 Ἡρώδου, ²³ καὶ Σουσάννα, ²⁴ καὶ ἔτεραι πολλαί, αιτινες διηκόνουν ²⁵

¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ² βρέχω, send rain, rain. ³ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ⁴ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ⁵ φίλημα, τος, τό, kiss. ⁶ διαλείπω, stop, cease. ⁷ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ⁸ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁹ ἀλείφω, anoint. ¹⁰ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹¹ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹² ὀλίγος, little, few. ¹³ συνανάκειμαι, recline at table with. ¹⁴ καθεξής, successively, in order. ¹⁵ διοδεύω, travel through, go about. ¹⁶ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁷ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁹ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ²⁰ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ²¹ Χουζάς, ᾶ, ὁ, Chuza. ²² ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ²³ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ²⁴ Σουσάννα, ης, ἡ, Susanna, Susannah. ²⁵ διακονέω, serve, minister.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:4

αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνιόντος¹ δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων² πρὸς 4 αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς, Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν 5 σπόρον³ αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὅ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη,⁴ καὶ τὰ πετεινὰ⁵ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν° αὐτό. Καὶ 6 ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,⁻ καὶ φυὲν⁵ ἐξηράνθη,³ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.¹⁰ Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν,¹¹ καὶ συμφυεῖσαι¹² 7 αἱ ἄκανθαι¹¹ ἀπέπνιξαν¹³ αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν 8 ἀγαθήν, καὶ φυὲν⁵ ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.¹⁴ Ταῦτα λέγων ἐφώνει,¹⁵ Ὁ ἔχων ὧτα¹⁶ ἀκούειν ἀκουέτω.

Έπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ 9 αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια¹ τῆς βασιλείας 10 τοῦ θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.¹ "Εστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή: Ὁ σπόρος 11 ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα¹ 12 ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ, ὅταν ἀκούσωσιν, 13

¹ σύνειμι, be with, come together. ² ἐπιπορεύομαι, journey to, travel to. ³ σπόρος, ου, ό, seed (sown), seed for sowing. ⁴ καταπατέω, trample under foot. ⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ⁷ πέτρα, ας, ή, rock. ⁸ φύω, grow up, spring up. ⁹ ξηραίνω, dry up, parch. ¹⁰ ἰκμάς, άδος, ή, moisture. ¹¹ ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ¹² συμφύω, grow at the same time. ¹³ ἀποπνίγω, choke, drown. ¹⁴ ἐκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ οὕς, ους, τό, ear. ¹⁷ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁸ συνίημι, understand, consider. ¹⁹ εἶτα, then, thereafter. ²⁰ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser.

Κατὰ Λουκᾶν 8:14 Byzantine NT

μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὖτοι ῥίζαν ^{1} οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ^{2} ἀφίστανται. ^{3} Τὸ δὲ εἰς 14 τὰς ἀκάνθας ^{4} πεσόν, οὖτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν ^{5} καὶ πλούτου ^{6} καὶ ἡδονῶν ^{7} τοῦ βίου ^{8} πορευόμενοι συμπνίγονται, ^{9} καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. ^{10} Τὸ δὲ ἐν τῆ καλῆ γῆ, οὖτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδία 15 καλῆ καὶ ἀγαθῆ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν, ^{11} καὶ καρποφοροῦσιν ^{12} ἐν ὑπομονῆ. ^{13}

Οὐδεὶς δὲ λύχνον¹⁴ ἄψας¹⁵ καλύπτει¹6 αὐτὸν σκεύει,¹7 ἢ ὑποκάτω¹8 κλίνης¹9 16 τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας²0 ἐπιτίθησιν,²1 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι²² βλέπωσιν τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν,²3 ὁ οὐ φανερὸν²⁴ γενήσεται: 17 οὐδὲ ἀπόκρυφον,²5 ὁ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν²⁴ ἔλθη. Βλέπετε 18 οὖν πῶς ἀκούετε: ὁς γὰρ ἐὰν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ὁς ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ὁ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο²⁶ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ 19 ἠδύναντο συντυχεῖν²⁷ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη²⁸ αὐτῷ, 20 λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε

¹ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ³ ἀρίστημι, withdraw, depart. ⁴ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ⁵ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ⁶ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ⁷ ἡδονἡ, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ⁸ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ⁹ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁰ τελεσφορέω, produce mature fruit. ¹¹ κατέχω, hold back, hold fast. ¹² καρποφορέω, bear fruit. ¹³ ὑπομονἡ, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁴ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ¹⁵ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁶ καλύπτω, cover, veil. ¹⁷ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁸ ὑποκάτω, under, below. ¹⁹ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁰ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²¹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ²³ κρυπτός, hidden, secret. ²⁴ φανερός, manifest, apparent. ²⁵ ἀπόκρυφος, hidden, secret. ²⁶ παραγίνομαι, come, arrive. ²⁷ συντυγχάνω, meet with, join. ²⁸ ἀπαγγέλλω, announce, report.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 8:21

θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί 21 μου οὖτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη¹ εἰς πλοῖον καὶ οἱ 22 μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν² εἰς τὸ πέραν³ τῆς λίμνης.⁴ Καὶ ἀνήχθησαν.⁵ Πλεόντων⁶ δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν:⁻ καὶ 23 κατέβη λαῖλαψ⁶ ἀνέμου᾽ εἰς τὴν λίμνην,⁴ καὶ συνεπληροῦντο,¹⁰ καὶ ἐκινδύνευον.¹¹ Προσελθόντες δὲ διήγειραν¹² αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, 24 ἐπιστάτα,¹³ ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν¹⁴ τῷ ἀνέμω᾽ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος: καὶ ἐπαύσαντο,¹⁵ καὶ ἐγένετο γαλήνη.¹⁶ Εἶπεν δὲ 25 αὐτοῖς, Ποῦ¹⁻ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν,¹ఠ λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα¹᾽ οὖτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις᾽ ἐπιτάσσει²⁰ καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν²¹ αὐτῷ;

Καὶ κατέπλευσαν²² εἰς τὴν χώραν²³ τῶν Γαδαρηνῶν,²⁴ ἥτις ἐστὶν 26 ἀντιπέραν²⁵ τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν 27 αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν,²⁷ καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο,²⁸ καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.²⁹ Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας,³⁰ προσέπεσεν³¹ αὐτῷ, 28

¹ ἐμβαίνω, embark. ² διέρχομαι, cross over, pass through. ³ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁴ λίμνη, ης, ή, lake. ⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ⁶ πλέω, sail. ⁷ ἀρυπνόω, fall asleep. ⁸ λαίλαψ, απος, ή, hurricane, storm. ⁹ ἄνεμος, ου, ό, wind. ¹⁰ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ¹¹ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ¹² διεγείρω, arouse completely, stir up. ¹³ ἐπιστάτης, ου, ό, chief, commander. ¹⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵ παύω, cause to cease. ¹⁶ γαλήνη, ης, ή, calm. ¹⁷ ποῦ, where?. ¹⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ²⁰ ἐπιτάσσω, command, give order. ²¹ ὑπακούω, obey, listen. ²² καταπλέω, sail down. ²³ χώρα, ας, ή, land, region. ²⁴ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ²⁵ ἀντιπέραν, on the opposite side or shore. ²⁶ ὑπαντάω, meet, go to meet. ²⁷ ἱκανός, sufficient, able. ²⁸ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ²⁹ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ³⁰ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ³¹ προσπίπτω, fall upon, fall down before.

Κατὰ Λουκᾶν 8:29 Byzantine NT

καὶ φωνή μεγάλη εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ύψίστου; Δ έομαί σου, μή με βασανίσης. Παρήγγειλεν γὰρ τῷ 29 πνεύματι τῷ ἀκαθάρτω ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου: πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο άλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, ^{10} καὶ διαρρήσσων ^{11} τὰ δεσμα ^{12} ήλαύνετο ^{13} ὑπὸ τοῦ δαίμονος ^{14} εἰς τὰς ἐρήμους. ^{15} Ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ^{30} Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπεν, Λεγεών, ις ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξη 17 αὐτοῖς εἰς τὴν 31 ἄβυσσον ^{18} ἀπελθεῖν. ^{5} Ην δὲ ἐκεῖ ἀγέλη ^{19} χοίρων ^{20} ἱκανῶν ^{21} βοσκομένων 32 έν τῷ ὄρει: καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψη 23 αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν 23 αὐτοῖς. Έξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ 33 ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: $\frac{20}{10}$ καὶ ὥρμησεν $\frac{24}{10}$ ἡ ἀγέλη $\frac{10}{10}$ κατὰ τοῦ κρημνοῦ ^{25} εἰς τὴν λίμνην, ^{26} καὶ ἀπεπνίγη. ^{27} Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες 34τὸ γεγενημένον ἔφυγον, ^{28} καὶ ἀπήγγειλαν ^{29} εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς άγρούς. Εξήλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός: καὶ ήλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 35 εύρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὖ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ίματισμένον³¹ καὶ σωφρονοῦντα,³² παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ: καὶ έφοβήθησαν. Απήγγειλαν δε αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ 36

¹ ΰψιστος, highest, most high. ² δέομαι, ask, request. ³ βασανίζω, torment, torture. ⁴ παραγγέλλω, order, command. ⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ συναρπάζω, seize, drag away. ⁷ δεσμέω, bind. ⁸ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ⁹ πέδη, ης, ἡ, fetter, shackle. ¹⁰ φυλάσσω, guard, keep. ¹¹ διαρρήσσω, tear asunder. ¹² δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹³ ἐλαύνω, drive or push, row. ¹⁴ δαίμων, ονος, ὁ, demon, evil spirit. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁶ λεγεών, ῶνος, ἡ, legion, very large number. ¹⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁸ ἄβυσσος, ου, ἡ, bottomless, incomprehensible depth. ¹⁹ ἀγέλη, ης, ἡ, herd, flock. ²⁰ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ²¹ ἱκανός, sufficient, able. ²² βόσκω, feed. ²³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁴ ὁρμάω, hasten on, rush. ²⁵ κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ²⁶ λίμνη, ης, ἡ, lake. ²⁷ ἀποπνίγω, choke, drown. ²⁸ φεύγω, flee, escape. ²⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ³⁰ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³¹ ἱματίζω, dress, clothe. ³² σωφρονέω, be of sound mind, judgment.

Byzantine NT Κατά Λοικάν 8:37

δαιμονισθείς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἄπαν² τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου 37 τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο: αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ 38 ἀφ' οῦ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα 39 ἐποίησέν σοι ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὅχλος: 40 ἤσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἤλθεν ἀνὴρ ῷ ὄνομα 41 Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ: 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἤν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δωδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Έν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὅχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει²0 αἴματος ἀπὸ ἐτῶν¹8 δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς²1 43 προσαναλώσασα²² ὅλον τὸν βίον²3 οὐκ ἴσχυσεν²⁴ ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,²5 προσελθοῦσα ὅπισθεν,²6 ἥψατο²7 τοῦ κρασπέδου²8 τοῦ 44 ἱματίου αὐτοῦ: καὶ παραχρῆμα²9 ἔστη ἡ ῥύσις²0 τοῦ αἴματος αὐτῆς. Καὶ 45

¹ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ² ἄπας, each, every. ³ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁴ περίχωρος, ου, ή, neighboring. ⁵ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ⁶ φόβος, ου, ό, fear, terror. ⁷ συνέχω, hold fast, oppress. ⁸ ἐμβαίνω, embark. ⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁰ δέομαι, ask, request. ¹¹ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹² ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹³ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁴ Τάειρος, ου, ό, Jairus. ¹⁵ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ¹⁶ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ¹⁷ μονογενής, only begotten, only. ¹⁸ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁹ συμπνίγω, choke, choke utterly. ²⁰ ῥύσις, εως, ή, flowing, hemorrhage. ²¹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ²² προσαναλίσκω, spend lavishly, spend beside. ²³ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁴ ἰσχύω, be strong, able. ²⁵ θεραπεύω, heal, care for. ²⁶ ὅπισθεν, behind, after. ²⁷ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁸ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ²⁹ παραχρῆμα, immediately, instantly.

Κατὰ Λουκᾶν 8:46 Byzantine NT

εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός¹ μου; Ἀρνουμένων² δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα,³ οἱ ὄχλοι συνέχουσίν⁴ σε καὶ ἀποθλίβουσιν,⁵ καὶ λέγεις, Τίς ὁ άψάμενός¹ μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, 46 Ἦγατό¹ μού τις: ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα 47 δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἢλθεν, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἡν αἰτίαν ἡψατο¹ αὐτοῦ ἀπήγγειλεν¹ αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη¹ παραχρῆμα.¹² Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆ, Θάρσει,¹³ θύγατερ,¹⁴ 48 ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων 49 αὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου: μὴ σκύλλε τον διδάσκαλον. Ὁ 50 δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Ἐλθών δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, 51 εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ 52 εἴπεν, Μὴ κλαίετε: οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων 53 αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλών ἔξω πάντας, καὶ 54 κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ 55

¹ ἄπτομαι, touch or handle. ² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁴ συνέχω, hold fast, oppress. ⁵ ἀποθλίβω, press upon, crowd in upon. ⁶ λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁷ τρέμω, tremble, am afraid. ⁸ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁰ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹¹ ἰάομαι, heal. ¹² παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹³ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹⁴ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁵ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁶ θνήσκω, die, am dying. ¹⁷ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁸ Τάκωβος, James, Jacob. ¹⁹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁰ κλαίω, weep, weep for. ²¹ κόπτω, strike, smite. ²² καθεύδω, sleep. ²³ καταγελάω, deride, ridicule. ²⁴ κρατέω, grasp, lay hold of. ²⁵ φωνέω, call, crow.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 8:56

ἐπέστρεψεν ^{1} τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα: ^{2} καὶ διέταξεν ^{3} αὐτῆ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν ^{4} οἱ γονεῖς ^{5} αὐτῆς: ὁ δὲ 56 παρήγγειλεν ^{6} αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἑξουσίαν 9 ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2 κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. 3 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν: μήτε ράβδους, μήτε πήραν, μήτε ἀρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ ὁ δύο χιτῶνας ἔξερχεσθε. Καὶ εἰς ἣν ἄν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπὸ αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εἰς εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. Εἰς

"Ηκουσεν δὲ Ἡρώδης²⁵ ὁ τετράρχης²⁶ τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα: καὶ 7 διηπόρει,²⁷ διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν: ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἡλίας²⁸ ἐφάνη:²⁹ ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης εἷς τῶν 8 ἀρχαίων³⁰ ἀνέστη. Καὶ εἶπεν Ἡρώδης,²⁵ Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα:³¹ 9

¹ ἐπιστρέφω, turn to, return. ² παραχρῆμα, immediately, instantly. ³ διατάσσω, command, give orders to. ⁴ ἔξίστημι, amaze, be amazed. ⁵ γονεύς, έως, ὁ, parent. ⁶ παραγγέλλω, order, command. ⊓ συγκαλέω, call together. 8 νόσος, ου, ἡ, disease, malady. 9 θεραπεύω, heal, care for. ¹¹ ἰάομαι, heal. ¹¹ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹² μήτε, neither, nor. ¹³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹⁴ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁵ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁶ ἀνά, upwards, upon. ¹⊓ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ¹8 ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁰ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ²⁰ ἀποτινάσσω, shake off. ²¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²² διέρχομαι, cross over, pass through. ²³ κώμη, ης, ἡ, village. ²⁴ πανταχοῦ, everywhere. ²⁵ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ²⁶ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ²⁻ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ²8 Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ²⁰ φαίνω, shine, appear. ³⁰ ἀρχαῖος, old, ancient. ³¹ ἀποκεφαλίζω, behead.

Κατά Λουκᾶν 9:10 Byzantine NT

τίς δέ ἐστιν οὖτος, περὶ οὖ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες ^{1} οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο ^{2} αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ 10παραλαβών αὐτούς, ὑπεχώρησεν κατ ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ: καὶ 11 δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ^{7} ἔχοντας θεραπείας ^{8} ἰᾶτο. ^{9} Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν: ^{10} 12 προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλω11 κώμας 22 καὶ τοὺς ἀγροὺς 33 καταλύσωσιν, 34 καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν: ^{15} ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμ $ω^5$ τόπω ἐσμέν. Εἶπεν δὲ 13πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ^{16} ἄρτοι καὶ ἰχθύες ^{17} δύο, εἰ μήτι ^{18} πορευθέντες ἡμεῖς άγοράσωμεν¹⁹ εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.²⁰ Ἡσαν γὰρ ώσεὶ²¹ 14 ἄνδρες πεντακισχίλιοι.²² Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε ^{23} αὐτοὺς κλισίας ^{24} ἀνὰ ^{25} πεντήκοντα. ^{26} Καὶ ἐποίησαν 15 οὕτως, καὶ ἀνέκλιναν ^{27} ἄπαντας. ^{28} Λαβών δὲ τοὺς πέντε ^{16} ἄρτους καὶ 16 τοὺς δύο ἰχθύας, 17 ἀναβλέψας 29 εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν 30 αὐτούς, καὶ κατέκλασεν, ^{31} καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι ^{32} τῷ ὄχλῳ. Καὶ ^{17}

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ³ παραλαμβάνω, receive, take. ⁴ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ⊓ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ϐ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ໑ ἰάομαι, heal. ¹⁰ κλίνω, cause to bend, bow. ¹¹ κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹² κώμη, ης, ἡ, village. ¹³ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁴ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁵ ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, provisions, provision. ¹⁶ πέντε, five, 5. ¹⁻ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹ፄ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁰ ἀγοράζω, buy. ²⁰ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ²¹ ὡσεί, like, about. ²² πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ²³ κατακλίνω, make to lie down, recline. ²⁴ κλισία, ας, ἡ, group of people eating together. ²⁵ ἀνά, upwards, upon. ²⁶ πεντήκοντα, fifty, 50. ²⁻ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ²৪ ἄπας, each, every. ²⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ³⁰ εὐλογέω, bless. ³¹ κατακλάω, break in pieces. ³² παρατίθημι, set before, entrust.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 9:18

ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες: καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

 $\mathbf{K}$ αὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, ^{5} συνῆσαν ^{6} αὐτῷ -18οί μαθηταί: καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι είναι; Οι δε ἀποκριθέντες είπον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: ἄλλοι δε 19 'Ηλίαν: ὅ ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπεν δὲ 20 αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας α αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ 21εἰπεῖν τοῦτο, εἰπὼν ὅτι Δ εῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, $^{^{12}}$ καὶ ^{22} ἀποδοκιμασθῆναι¹³ άπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθήναι, καὶ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστήναι. 23 "Ελεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω¹⁴ μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω έαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν ιά αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὁς γὰρ 24 έὰν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: ος δ' ἄν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν¹⁷ ἐμοῦ, οὖτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ώφελεῖται¹⁸ 25 ἄνθρωπος, κερδήσας τον κόσμον όλον, ξαυτόν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ^{20} $^{\circ}$ Ος γὰρ ἄν ἐπαισχυνθ $\tilde{\mathbf{g}}^{21}$ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον 26 ό υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, 21 ὅταν ἔλθη ἐν τῆ δόξη αὐτοῦ

¹χορτάζω, eat until full, be filled. ²περισσεύω, abound, be rich. ³κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ⁴κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ⁵καταμόνας, alone, apart. ⁶σύνειμι, be with, come together. ⁷βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁸Ήλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁹ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁰ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹¹παραγγέλλω, order, command. ¹²πάσχω, suffer, am acted upon. ¹³ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁴ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁵ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁶σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹⁷ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁸ἀφελέω, profit, help. ¹⁹κερδαίνω, gain, win. ²⁰ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ²¹ἐπαισγύνομαι, be ashamed, am ashamed.

Κατά Λουκᾶν 9:27 Byzantine NT

καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν 27 τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οι οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ἄν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Έγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ώσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβών 28 Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος ^{7} τοῦ προσώπου αὐτοῦ έτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς ⁸ αὐτοῦ λευκὸς ² ἐξαστράπτων. ¹⁰ Καὶ ἰδού, 30 άνδρες δύο συνελάλουν ^{11} αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, ^{12} οἵ 31 όφθέντες ἐν δόξη ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ίερουσαλήμ. Θ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι $^{^{14}}$ ὕπν ω : $^{^{15}}$ διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τούς συνεστῶτας¹⁷ αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι¹⁸ αὐτοὺς ἀπ' 33 αὐτοῦ, εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ώδε είναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς ^{20} τρεῖς, μίαν σοί, καὶ μίαν $\mathbf{M}$ ωσῆ, καὶ μίαν Ἡλία: μη εἰδως δ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο 34 νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς: ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. 21 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, 21 35 λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υίός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐν 36

¹ ἀληθῶς, truly, really. ² γεύομαι, taste, experience. ³ ώσεί, like, about. ⁴ ὀκτώ, eight, 8. ⁵ παραλαμβάνω, receive, take. ⁶ Τάκωβος, James, Jacob. ⁷ εἶδος, ους, τό, form, sight. ⁸ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ⁹ λευκός, white, bright. ¹⁰ ἐξαστράπτω, flash like lightning. ¹¹ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹² Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹³ ἔξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ¹⁴ βαρέω, burden, weigh down. ¹⁵ ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ¹⁶ διαγρηγορέω, keep awake, awake fully. ¹⁷ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁸ διαχωρίζομαι, separate myself from, part from. ¹⁹ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²⁰ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ²¹ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ²² ἐπισκιάζω, overshadow, envelop.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:37

τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν² ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῆ ἑξῆς³ ἡμέρα, κατελθόντων* αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, 37 συνήντησεν⁵ αὐτῷ ὅχλος πολύς. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὅχλου 38 ἀνεβόησεν, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαι σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υίόν μου, ὅτι μονογενής³ ἐστίν μοι: καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ 39 ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει ἀὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, ἐκαὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπὸ αὐτοῦ, συντρῖβον ձὐτόν. Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν 40 σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς 41 εἶπεν, Ὁ ενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἐκος πότε δσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε τὸν υίόν σου ὡδε. Ετι δὲ 42 προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν: ἐπετίμησεν δὲ δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παίδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἑξεπλήσσοντο δὲ 43 πάντες ἐπὶ τῆ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

¹σιγάω, be silent, become silent. ² ἀπαγέλλω, announce, report. ³ ἐξῆς, next, next in order. ⁴ κατέρχομαι, come down, go down. ⁵ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁶ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ⁷ δέομαι, ask, request. ⁸ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ⁹ μονογενής, only begotten, only. ¹⁰ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹¹ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ¹² ἀφρός, οῦ, ὁ, foam, foaming. ¹³ μόγις, hardly, scarcely. ¹⁴ ἀποχωρέω, go away, depart. ¹⁵ συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁶ ὧ, Oh! omega. ¹⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁸ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁹ διαστρέφω, distort, pervert. ²⁰ πότε, when? at what time? ²¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²² προσάγω, bring (forward), approach. ²³ ἡήγνυμι, break apart, throw down. ²⁴ συσπαράσσω, convulse. ²⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁷ ἰάομαι, heal. ²⁸ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³⁰ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ³¹ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence.

Κατά Λουκᾶν 9:44 Byzantine NT

Πάντων δὲ θαυμαζόντων¹ ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὧτα² ὑμῶν τοὺς λόγους 44 τούτους: ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν³ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον⁴ 45 ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται⁵ αὐτό: καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ 46 Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν δέξηται 48 τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται: καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με: ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὖτος ἔσται μέγας.

Άποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί 49 σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια: καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε: ος γὰρ οὐκ 50 ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ² οὖς, ους, τό, ear. ³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁴ παρακαλύπτω, hide, conceal. ⁵ αἰσθάνομαι, notice, perceive. ⁶ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁸ μικρός, small, little. ⁹ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁰ κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:51

Έγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι¹ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως² αὐτοῦ, καὶ 51 αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν³ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ⁴ προσώπου αὐτοῦ: καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην⁵ Σαμαρειτῶν,⁶ ἄστε ἑτοιμάσαι⁻ αὐτῷ. Καὶ οὐκ 53 ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος⁶ καὶ Ἰωάννης εἶπον, 54 Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι᾽ αὐτούς, ὡς καὶ Ἡλίαςⁿ ἐποίησεν; Στραφεὶς¹¹ δὲ ἐπετίμησεν¹² αὐτοῖς, 55 καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἵου¹³ πνεύματός ἐστε ὑμεῖς: ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ 56 ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἐτέραν κώμην.⁵

Έγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ, εἶπέν τις πρὸς αὐτόν, 57 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἀν ἀπέρχη, κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ 58 ἀλώπεκες φωλεοὺς ὁ ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ ὁ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις: ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ ὁ τὴν κεφαλὴν κλίνη. ἱ Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, 59 ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπεν δὲ 60 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς: σὰ δὲ

¹συμπληρόω, fulfill, be swamped. ² ἀνάληψις, εως, ἡ, taking up, lifting up. ³στηρίζω, establish, fix firmly. ⁴πρό, before (gen), before. ⁵κώμη, ης, ἡ, village. ⁶Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ⁷ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ⁸Τάκωβος, James, Jacob. ⁹ἀναλίσκω, destroy, consume. ¹⁰Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹²ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹³οἴος, such as, of what kind. ¹⁴ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ¹⁵ φωλεός, οῦ, ὁ, den, hole. ¹⁶ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁷ κατασκήνωσις, εως, ἡ, place to live, nest. ¹⁸ποῦ, where?. ¹⁹κλίνω, cause to bend, bow. ²⁰ἐπιτρέπω, permit, allow. ²¹ θάπτω, bury.

Κατὰ Λουκᾶν 9:61 Byzantine NT

ἀπελθών διάγγελλε¹ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἔτερος, 61 ἀκολουθήσω σοι, κύριε: πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν² μοι ἀποτάξασθαι³ τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδείς, ἐπιβαλών⁴ 62 τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον,⁵ καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω,⁶ εὔθετός⁻ ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἐτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ 10 ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ τορο προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οῦ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἑλεγεν οῦν πρὸς αὐτούς, Ὁ 2 μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὁλίγοι: δεήθητε οῦν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, όπως ἐκβάλῃ ἐργάτας ἐεὶς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 Ὑπάγετε: ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. Μὴ 4 βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα: καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἢν δ' ἄν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον 5 λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν ἢ ἐκεῖ υἰὸς εἰρήνης, 6 ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν: εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Εν αὐτῆ δὲ τῆ οἰκία μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ 7 παρ' αὐτῶν: ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ στίν. Μὴ

¹ διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ² ἐπιτρέπω, permit, allow. ³ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ⁴ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁵ ἄροτρον, ου, τό, plow. ⁶ ὀπίσω, behind, after (gen). ⁷ εὕθετος, useful, fit. ⁸ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ⁹ ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ¹⁰ ἀνά, upwards, upon. ¹¹ πρό, before (gen), before. ¹² οὕ, where, when. ¹³ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ¹⁴ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁵ ὀλίγος, little, few. ¹⁶ δέομαι, ask, request. ¹⁷ ἀρήν, ἀρνός, ὁ, lamb. ¹⁸ λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ¹⁹ βαστάζω, bear, carry. ²⁰ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ²¹ πήρα, ας, ή, leather pouch, bag. ²² ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²³ ἐπαναπαύομαι, rest, rest upon. ²⁴ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ²⁵ ἀνακάμπτω, turn back, return. ²⁶ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁷ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 10:8

μεταβαίνετε έξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἡν ἀν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ 8 δέχωνται ύμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν 9 αὐτῆ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, "Ηγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες 10 εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἰπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα 11ήμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ^{2} ὑμῖν: πλὴν ^{10} τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω ὑμῖν ὅτι 12 Σοδόμοις ^{11} ἐν τῆ ἡμέρα ἐκείνη ἀνεκτότερον ^{12} ἔσται, ἢ τῆ πόλει ἐκείνη. 13 Οὐαί ^{13} σοι, Χοραζίν, ^{14} οὐαί ^{13} σοι, Βηθσαϊδά: ^{15} ὅτι εἰ ἐν Τύρω ^{16} καὶ Σιδῶνι ^{17} ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ^{18} ἂν ἐν σάκκ $\overline{\omega}^{^{19}}$ καὶ σποδ $\widetilde{\omega}^{^{20}}$ καθήμεναι μετενόησαν $^{^{21}}$ Πλὴν $^{^{10}}$ Τύρ $\overline{\omega}^{^{16}}$ καὶ ^{14} Σ ιδῶνι ^{17} ἀνεκτότερον ^{12} ἔσται ἐν τῆ κρίσει, ^{22} ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, 15ή ἔως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα,²⁴ ἕως 仵δου²⁵ Καπερναούμ, 23 καταβιβασθήση. ^{26} $\circ$ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει: καὶ ὁ ἀθετῶν ^{27} ὑμᾶς ^{16} έμὲ ἀθετεῖ: ²⁷ ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ²⁷ ἀθετεῖ ²⁷ τὸν ἀποστείλαντά με.

Υπέστρεψαν²⁸ δὲ οἱ ἑβδομήκοντα²⁹ μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ 17 δαιμόνια ὑποτάσσεται³⁰ ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, 18

¹ μεταβαίνω, depart, leave. ² παρατίθημι, set before, entrust. ³ θεραπεύω, heal, care for. ⁴ ἀσθενής, weak, infirm. ⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ⁶ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ⁷ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ⁸ κολλάω, glue, cleave. ⁹ ἀπομάσσω, wipe off. ¹⁰ πλήν, however, but. ¹¹ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹² ἀνεκτός, tolerable, bearable. ¹³ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁴ Χοραζίν, ἡ, Chorazin. ¹⁵ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹⁶ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁷ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁸ πάλαι, long ago, of old. ¹⁹ σάκκος, ου, ὁ, sackcloth. ²⁰ σποδός, οῦ, ἡ, ashes. ²¹ μετανοέω, repent, change my mind. ²² κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²³ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²⁴ ὑψόω, lift up, exalt. ²⁵ Ὠδης, ου, ὁ, Hades. ²⁶ καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ²⁷ ἀθετέω, reject, annul. ²⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁹ ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ³⁰ ὑποτάσσω, subject, put in subjection.

Κατὰ Λουκᾶν 10:19 Byzantine NT

Έθεώρουν τὸν Σατανᾶν¹ ὡς ἀστραπὴν² ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδού, 19 δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν³ ἐπάνω⁴ ὄφεων⁵ καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ: καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. Πλὴν³ ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται: 20 χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο¹¹ τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, 21 Ἐξομολογοῦμαί¹² σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας¹³ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν¹⁴ καὶ συνετῶν,¹⁵ καὶ ἀπεκάλυψας¹⁶ αὐτὰ νηπίοις.¹⁻ Ναί,¹⁵ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως¹⁰ ἐγένετο εὐδοκία²⁰ ἔμπροσθέν²¹ σου. Καὶ στραφεὶς²² πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν, Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ 22 πατρός μου: καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υίός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υίός, καὶ ῷ ἐὰν βούληται²³ ὁ υίὸς ἀποκαλύψαι.¹⁶ 23 Καὶ στραφεὶς²² πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται 24 καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

¹ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ² ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ³ πατέω, tread or tread under foot, tread. ⁴ ἐπάνω, above, over (gen). ⁵ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ⁶ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ⁷ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁸ ἀδικέω, do wrong, harm. ⁹ πλήν, however, but. ¹⁰ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹¹ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹² ἐξομολογέω, confess, profess. ¹³ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ¹⁴ σοφός, wise. ¹⁵ συνετός, intelligent, clever. ¹⁶ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁷ νήπιος, infant, child. ¹⁸ ναί, yes, truly. ¹⁹ οὕτως, thus, so. ²⁰ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ²¹ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²² στρέφω, turn, am converted. ²³ βούλομαι, wish, will.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:25

Καὶ ἰδού, νομικός¹ τις ἀνέστη, ἐκπειράζων² αὐτόν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, 25 τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ο δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ 26 νόμω τί γέγραπται; Π ως ἀναγινώσκεις; Θ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, 27 Άγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ο σου: καὶ τὸν πλησίον σου ώς σεαυτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς 3 ἀπεκρίθης: τοῦτο ποίει, καὶ ζήση. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν¹⁰ ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; Υπολαβών δὲ ὁ Ἰησοῦς 30 είπεν, "Ανθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ίερουσαλημ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λησταῖς $\frac{1}{2}$ περιέπεσεν, $\frac{1}{3}$ οι και ἐκδύσαντες $\frac{1}{4}$ αὐτὸν καὶ πληγὰς $\frac{1}{3}$ ἐπιθέντες ^{16} ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθαν ^{17} τυγχάνοντα. ^{18} Κατὰ συγκυρίαν 31 δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῆ ὁδῷ ἐκείνη: καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. $^{^{21}}$ Όμοίως $^{^{22}}$ δὲ καὶ Λευΐτης $^{^{23}}$ γενόμενος κατὰ τὸν τόπον έλθων καὶ ἰδων ἀντιπαρῆλθεν. ^{21} Σαμαρείτης ^{24} δέ τις όδεύων ^{25} ῆλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, ε καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα²⁸ αὐτοῦ, ἐπιχέων²⁹ ἔλαιον³⁰ καὶ οἶνον:³¹ ἐπιβιβάσας³² δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ^{33} ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, ^{34} καὶ

¹νομικός, pertaining to the law. ²ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ³κληρονομέω, inherit, obtain. ⁴ἀναγινώσκω, you read. ⁵ἰσχύς, ύος, ἡ, strength, power. ⁶διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⊓λησίον, near, neighbor (as a noun). ⁵σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁰ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁰δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹¹ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹²ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹³περιπίπτω, fall in with, strike. ¹⁴ἐκδύω, take off, put off. ¹⁵πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ¹⁰ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁵ἡμιθανής, half dead. ¹⁵ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁰συγκυρία, ας, ἡ, coincidence, chance. ²⁰ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ ἀντιπαρέρχομαι, pass by on the opposite side. ²² ὁμοίως, likewise, in like manner. ²³ Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ²⁴ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ²⁵ ὁδεύω, go, travel. ²⁶σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²γ καταδέω, bind up, bandage. ²⁵ τραῦμα, τος, τό, wound. ²⁰ἐπιχέω, pour over, pour on. ³⁰ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ³¹ οἶνος, ου, ὁ, wine. ³² ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ³³ κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ³⁴πανδογεῖον, ου, τό, inn.

Κατὰ Λουκάν 10:35 Byzantine NT

ἐπεμελήθη¹ αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον² ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια³ 35 ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ,⁴ καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι¹ αὐτοῦ: καὶ ὅ τι ἄν προσδαπανήσῃς,⁵ ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί⁴ με ἀποδώσω⁻ σοι. Τίς οὖν 36 τούτων τῶν τριῶν πλησίον⁵ δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος² εἰς τοὺς λῃστάς;¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος¹¹ μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν 37 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.¹²

Έγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά: 38 γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα τι ὑπεδέξατο το αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. 39 Καὶ τῆδε το ἤν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἢ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα το περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν: ἐπιστᾶσα το δὲ εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει το σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλειπεν δὶ διακονεῖν; Εἰπὲ οὖν αὐτῆ ἴνα μοι συναντιλάβηται. Μαρθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, 41 Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ τυρβάζη περὶ πολλά: ἑνὸς δέ ἐστιν 42 χρεία: Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ὅ ἤτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται τὰ ἀπ' αὐτῆς.

¹ ἐπιμελέομαι, care for, take care of. ² αὔριον, tomorrow. ³ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ⁴ πανδοχεύς, έως, ὁ, innkeeper. ⁵ προσδαπανάω, spend in addition. ⁶ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ⁻ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁶ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁰ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹0 ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹¹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹² ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹³ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁴ Μάρθα, ας, ἡ, Martha. ¹⁵ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁶ ὅδε, this (here), this here. ¹⁻ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹ϐ παρακαθίζω, sit down beside. ¹⁰ περισπάω, distract, trouble greatly. ²⁰ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ²¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²² μέλει, it is a care, it concerns. ²³ καταλείπω, leave, leave behind. ²⁴ διακονέω, serve, minister. ²⁵ συναντιλαμβάνομαι, help, assist. ²⁶ μεριμνάω, be anxious, distracted. ²⁻ τυρβάζω, agitate or disturb in mind. ²δ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²⁰ μερίς, ίδος, ἡ, part, portion. ³⁰ ἐκλέγομαι, choose, elect. ³¹ ἀφαιρέω, take away, smite off.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 11:2

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο,¹
εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς
προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν 2
δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω² τὸ ὄνομά σου. Ἑλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ
θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 3
ἐπιούσιον³ δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας 4
ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι⁴ ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης⁵
ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς 5 αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπη αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὁ παραθήσω αὐτῷ: κἀκεῖνος ἐξοωθεν ἀποκριθεὶς εἴπη, Μή μοι κόπους πάρεχε: 7 ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν: οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ 8 ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει. Κὰγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ 9 δοθήσεται ὑμῖν: ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 10

¹παύω, cause to cease. ² ἀγιάζω, make holy, consecrate. ³ ἐπιούσιος, for today, daily. ⁴ ὀφείλω, owe, ought. ⁵ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⁶ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁷ ῥύομαι, rescue, save. ⁸ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁹ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ¹⁰ χράω, lend. ¹¹ ἐπειδή, since, because. ¹² παραγίνομαι, come, arrive. ¹³ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁴ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹⁵ ἔσωθεν, from within, within. ¹⁶ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹⁷ παρέχω, offer, afford. ¹⁸ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹⁹ κλείω, shut up. ²⁰ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ²¹ γέ, indeed, at least. ²² ἀναίδεια, ας, ἡ, shamelessness, shameless persistence. ²³ χρήζω, need, have need of. ²⁴ κρούω, knock, strike.

Κατά Λουκᾶν 11:11 Byzantine NT

Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει: καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει: καὶ τῷ κρούοντι¹ ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υίὸς ἄρτον, μὴ λίθον 11 ἐπιδώσει² αὐτῷ; "Η καὶ ἰχθύν, " μὴ ἀντὶ⁴ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει² αὐτῷ; 12 "Η καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὡόν, " μὴ ἐπιδώσει² αὐτῷ σκορπίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς 13 πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Εγένετο δέ, τοῦ 14 δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός: Ακαὶ ἐθαύμασαν ὁ οἱ ὁχλοι. 15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Έτεροι δὲ πειράζοντες τημεῖον παρ' αὐτοῦ 16 ἐζήτουν ἑξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα το εἶπεν 17 αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ερημοῦται: καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, ενῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Ὁτι λέγετε, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ 19 δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εὶ δὲ ἐν δακτύλω ο θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα τοῦτο κριταὶ το τοῦτο κριταὶ το μιῶν κοῦτοὶ ἔσονται. Εὶ δὲ ἐν δακτύλω κοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα τοῦτοὶ ἔσονται. Εὶ δὲ ἐν δακτύλω το θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα τοῦτοὶ ἔσονται. Εὶ δὲ ἐν δακτύλω το θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα τοῦτοὶ ἔσονται. Εὶ δὲ ἐν δακτύλω το θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν δαινοῦτοὶ ἔσονται. Εὶ δὲ ἐν δακτύλω με τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν δαινοῦτοὶ ἐκράλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν δακτύλω ἐν διεμερίον ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν δακτύλω ἐν δαινοῦτοὶ ἐκράλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν διεμερίον ἐν δαινοῦτοὶ ἐκράλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν διεμερίον ἐν δαινοῦτοὶ ἐκράλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν διεμερίον ἐν δαινοῦτοὶ ἐνθάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν διεμερίον ἐν δαινοῦτοὶ ἔνοῦτοὶ ἐνθάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐν διεμερίον ἐν ἐ

 ¹ κρούω, knock, strike. ² ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ³ ἰχθύς, ύος, ό, fish. ⁴ ἀντί, instead of, in place of. ⁵ ὄφις, εως, ό, snake, serpent. ⁶ ώόν, οῦ, τό, egg. ⁷ σκορπίος, ου, ό, scorpion. ⁸ δόμα, τος, τό, present, gift. ⁹ πόσος, how many? how great? ¹⁰ κωφός, deaf, dumb. ¹¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹² Βεελζεβούλ, ό, Beelzebul. ¹³ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ¹⁴ πειράζω, test, tempt. ¹⁵ διανόημα, τος, τό, thought, reasoning. ¹⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁷ ἐρημόω, destroy, strip. ¹⁸ Σατανᾶς, ᾶ, ό, Satan, adversary. ¹⁹ κριτής, ου, ό, judge. ²⁰ δάκτυλος, ου, ό, finger. ²¹ ἄρα, so, then.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:21

ἔφθασεν¹ ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. "Όταν ὁ ἰσχυρὸς² 21 καθωπλισμένος³ φυλάσση⁴ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν,⁵ ἐν εἰρήνη ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ: ἐπὰν⁶ δὲ ὁ ἰσχυρότερος² αὐτοῦ ἐπελθῶν⁻ νικήση⁵ 22 αὐτόν, τὴν πανοπλίαν² αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ῇ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα¹⁰ αὐτοῦ διαδίδωσιν.¹¹ Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν: καὶ ὁ μὴ 23 συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.¹² "Όταν τὸ ἀκάθαρτον¹³ πνεῦμα ἐξέλθῃ 24 ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται¹⁴ δι' ἀνύδρων¹⁵ τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν: καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, 'Υποστρέψω¹⁻ εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν¹⁵ ἐξῆλθον. 25 Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον¹ゥ καὶ κεκοσμημένον.²⁰ Τότε πορεύεται 26 καὶ παραλαμβάνει²¹ ἐπτὰ ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ²² ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα²³ τῶν πρώτων.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά²⁴ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ 27 ὅχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία²⁵ ἡ βαστάσασά²⁶ σε, καὶ μαστοὶ²⁻ οῦς ἐθήλασας.²⁶ Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦνγε²⁰ μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν 28 λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες⁴ αὐτόν.

¹ φθάνω, come before another, anticipate. ² ἰσχυρός, strong, mighty. ³ καθοπλίζω, arm oneself fully, arm completely. ⁴ φυλάσσω, guard, keep. ⁵ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ⁶ ἐπάν, when, as soon as. ⁷ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁸ νικάω, overcome, conquer. ⁹ πανοπλία, ας, ἡ, full armor, complete armor. ¹⁰ σκῦλον, ου, τό, booty, spoils. ¹¹ διαδίδωμι, distribute, give. ¹² σκορπίζω, scatter, disperse. ¹³ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁵ ἄνυδρος, waterless, dry. ¹⁶ ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ¹⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁸ ὅθεν, from where, from which. ¹⁹ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ²⁰ κοσμέω, adorn, put into order. ²¹ παραλαμβάνω, receive, take. ²² κατοικέω, inhabit, dwell. ²³ χείρων, worse. ²⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ²⁵ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²⁶ βαστάζω, bear, carry. ²⁷ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ²⁸ θηλάζω, suckle, nurse. ²⁹ μενοῦνγε, on the contrary, indeed.

Κατὰ Λουκᾶν 11:29 Byzantine NT

Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων¹ ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ² αὕτη πονηρά 29 ἐστιν: σημεῖον ἐπιζητεῖ,³ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ⁴ τοῦ προφήτου. Καθώς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς⁴ σημεῖον τοῖς 30 Νινευἴταις,⁵ οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ² ταύτη. 31 Βασίλισσα⁶ νότου⁻ ἐγερθήσεται ἐν τῆ κρίσει⁶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς² ταύτης, καὶ κατακρινείఄ αὐτούς: ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων¹⁰ τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,¹¹ καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος¹¹ ὧδε. Ἅνδρες Νινευΐ¹² ἀναστήσονται ἐν τῆ κρίσειఄ μετὰ τῆς γενεᾶς² 32 ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν᾽ αὐτήν: ὅτι μετενόησαν¹³ εἰς τὸ κήρυγμα¹⁴ Ἰωνᾶ,⁴ καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ⁴ ὧδε.

Οὐδεὶς δὲ λύχνον¹⁵ ἄψας¹⁶ εἰς κρύπτην¹⁻ τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,¹ϐ 33 ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,¹⁰ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι²⁰ τὸ φέγγος²¹ βλέπωσιν. Ὁ 34 λύχνος¹⁵ τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς²² ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν²³ ἐστιν: ἐπὰν²⁴ δὲ πονηρὸς ἧ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.²⁵ Σκόπει²⁶ οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος²⁻ ³5 ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,²³ μὴ ἔχον τι μέρος²δ 36 σκοτεινόν,²⁵ ἔσται φωτεινὸν²³ ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος¹⁵ τῆ ἀστραπῆ²² οκοτεινόν,²⁵ ἔσται φωτεινὸν²³ ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος¹⁵ τῆ ἀστραπῆ²²⟩

¹ ἐπαθροίζω, gather together, crowd upon. ² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁴ Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ⁵ Νινευίτης, ου, ὁ, Ninevite. ⁶ βασίλισσα, ης, ἡ, queen. ⁻ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ⁵ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ⁵ κατακρίνω, condemn. ¹⁰ πέρας, ατος, τό, limit, end. ¹¹ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹² Νινευΐ, ἡ, Nineveh. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁴ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ¹⁵ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ¹⁶ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁻ κρύπτη, ης, ἡ, dark and hidden place, cellar. ¹⁵ μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ¹⁰ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ²¹ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ²² ἀπλοῦς, simple, single. ²³ φωτεινός, bright, full of light. ²⁴ ἐπάν, when, as soon as. ²⁵ σκοτεινός, dark, full of darkness. ²⁶ σκοπέω, look at, contemplate. ²⁻ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁶ μέρος, ους, τό, part, portion. ²໑ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:37

φωτίζη σε.

Έν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἡρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήση² παρ' αὐτῷ: 37 εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.³ Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν⁴ ὅτι οὐ 38 πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ⁵ τοῦ ἀρίστου. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, 39 Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, το τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει² ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, δοὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; Πλὴν 41 τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην: καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.

Άλλ' οὐαὶ²⁰ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε²¹ τὸ ἡδύοσμον²² καὶ τὸ 42 πήγανον²³ καὶ πᾶν λάχανον,²⁴ καὶ παρέρχεσθε²⁵ τὴν κρίσιν²⁶ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα²⁷ μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ²⁰ ὑμῖν 43 τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν²⁸ ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς²⁹ ἐν ταῖς ἀγοραῖς.³⁰ Οὐαὶ²⁰ ὑμῖν, 44 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,³¹ ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα³² τὰ ἄδηλα,³³ καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω³⁴ οὐκ οἴδασιν.

¹ φωτίζω, give light, enlighten. ² ἀριστάω, have breakfast, eat a meal. ³ ἀναπίπτω, recline, lie down. ⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵ πρό, before (gen), before. ⁶ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ⁷ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ⁸ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁹ πίναξ, ακος, ή, board, dish. ¹⁰ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹¹ ἔσωθεν, from within, within. ¹² γέμω, fill, am full of. ¹³ ἀρπαγή, ῆς, ἡ, plunder, robbery. ¹⁴ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ¹⁵ ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁶ πλήν, however, but. ¹⁷ ἔνειμι, be in, within. ¹⁸ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹⁹ καθαρός, clean, pure. ²⁰ οὐαί, woe! alas! woe! ²¹ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ²² ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ²³ πήγανον, ου, τό, rue, plant used for flavoring food. ²⁴ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ²⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁶ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁷ κάκεῖνος, and he, and she. ²⁸ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ²⁹ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ³⁰ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ³¹ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ³² μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ³³ ἄδηλος, unseen, indistinct. ³⁴ ἐπάνω, above, over (gen).

Κατὰ Λουκᾶν 11:45

Άποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ 45 ήμᾶς ὑβρίζεις. ² Ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ³ ὅτι φορτίζετε 46 τους ανθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ένὶ τῶν δακτύλων ύμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ 47 μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα το μαρτυρείτε καὶ συνευδοκείτε ^{12} τοίς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν: ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε $^{^{10}}$ αὐτῶν τὰ μνημεῖα. $^{^{10}}$ Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας 49 καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν: ^{13} ἵνα 50ἐκζητηθ $\tilde{\eta}^{14}$ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον το ἀπὸ καταβολῆς ^{16} κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ^{17} ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ 51ἔως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου¹⁵ τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ¹ŷ θυσιαστηρίου ^{20} καὶ τοῦ οἴκου. Ναί, ^{21} λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ^{14} ἀπὸ τῆς γενεᾶς ^{17} ταύτης. Οὐα ^{3} ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ^{1} ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα ^{22} 52 τῆς γνώσεως: 23 αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσεργομένους ἐκωλύσατε.

¹νομικός, pertaining to the law. ²ύβρίζω, mistreat, insult. ³οὐαί, woe! alas! woe! ⁴φορτίζω, load, burden. ⁵φορτίον, ου, τό, burden, load. 6 δυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. ⊓δάκτυλος, ου, ὁ, finger. 8προσψαύω, touch, touch lightly. 9 οἰκοδομέω, build up, construct. 10 μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. 11 ἄρα, so, then. 12 συνευδοκέω, consent, approve. 13 ἐκδιώκω, drive out, persecute harshly. 14 ἐκζητέω, seek out, inquire. 15 ἐκχέω, pour out, shed. 16 καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing. 17 γενεά, ᾶς, ἡ, generation. 18 Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. 19 μεταξύ, between, after. 20 θυσιαστήριον, ου, τό, altar. 21 ναί, yes, truly. 22 κλείς, κλειδός, ἡ, key. 23 γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. 24 κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:53

Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 53
Φαρισαῖοι δεινῶς¹ ἐνέχειν,² καὶ ἀποστοματίζειν³ αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54
ἐνεδρεύοντες⁴ αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί⁵ τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
ἵνα κατηγορήσωσιν⁴ αὐτοῦ.

Έν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὅχλου, ὥστε καταπατεῖν 12 ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε εαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἤτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐἐστὶν ὁ οὐκ 2 ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὁ οὐ γνωσθήσεται. Ανθ εό ὅν ὅσα ἐν πῆ σκοτία ἐπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται: καὶ ὁ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, ἐν κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. Αέγω 4 δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. Μποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε: φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν ἐἐς τὴν γέενναν: ἐν ναί, ἐε λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; Καὶ ἐν 6 ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Άλλὰ καὶ αί 7

¹ δεινῶς, terribly, vehemently. ² ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ³ ἀποστοματίζω, question closely, interrogate. ⁴ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ⁵ θηρεύω, hunt, catch. ⁶ κατηγορέω, accuse, charge. ˀ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ϐ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ϐ καταπατέω, trample under foot. ¹⁰ προσέχω, take head of, attend to. ¹¹ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹² ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ¹³ συγκαλύπτω, conceal, cover up. ¹⁴ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁵ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁶ ἀντί, instead of, in place of. ¹ˀ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ¹ፄ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁰ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²⁰ δώμα, τος, τό, house, housetop. ²¹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²² περισσός, excessive, abundant. ²³ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²⁴ ἐμβάλλω, throw, cast. ²⁵ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ²⁶ ναί, yes, truly. ²ˀ πέντε, five, 5. ²ፄ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ²⁰ πωλέω, sell. ³⁰ ἀσσάριον, ου, τό, assarion. ³¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect.

Κατὰ Λουκᾶν 12:8 Byzantine NT

τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ οὖν φοβεῖσθε: πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὅς ἄν ὁμολογήση 8 ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ: ὁ δὲ 9 ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς ὅς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου, 10 ἀφεθήσεται αὐτῷ: τῷ δὲ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. Όταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς 11 ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε: τὸ γὰρ ἄγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν. 12

Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου 13 μερίσασθαι¹³ μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.¹⁴ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, 14 τίς με κατέστησεν¹⁵ δικαστὴν¹⁶ ἢ μεριστὴν¹⁻ ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπεν δὲ πρὸς 15 αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε¹⁶ ἀπὸ τῆς πλεονεξίας:¹ゥ ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν²⁰ τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπεν 16 δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου²¹ εὐφόρησεν²² ἡ χώρα:²ձ καὶ διελογίζετο²⁴ ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι 17

¹ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ² ἀριθμέω, number, count. ³ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ⁴ διαφέρω, differ, carry through. ⁵ ὁμολογέω, confess, profess. ⁶ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁷ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ⁸ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ⁹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁰ προσφέρω, bring to, offer. ¹¹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹² ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹³ μερίζω, divide, part. ¹⁴ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁵ καθίστημι, set, constitute. ¹⁶ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ¹⁷ μεριστής, οῦ, ὁ, divider, arbitrator. ¹⁸ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁹ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ²⁰ περισσεύω, abound, be rich. ²¹ πλούσιος, rich. ²² εὐφορέω, bear good crops, be fruitful. ²³ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²⁴ διαλογίζομαι, debate, reason.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:18

οὐκ ἔχω ποῦ¹ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: 18 καθελῶ² μου τὰς ἀποθήκας,³ καὶ μείζονας οἰκοδομήσω,⁴ καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά⁵ μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῆ ψυχῆ μου, 19 Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα⁴ εἰς ἔτη⁻ πολλά: ἀναπαύου,⁵ φάγε, πίε, εὐφραίνου.³ Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός, Ἄφρον,¹⁰ ταύτῃ τῆ νυκτὶ τὴν 20 ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν¹¹ ἀπὸ σοῦ: ὰ δὲ ἡτοίμασας,¹² τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ 21 θησαυρίζων¹³ ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.¹⁴

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε¹ 22 τῆ ψυχῆ ὑμῶν, τί φάγητε: μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε.¹ Ἡ ψυχὴ 23 πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς,¹ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.¹ Κατανοήσατε 24 τοὺς κόρακας,² ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν,² οἶς οὐκ ἔστιν ταμεῖον² οὐδὲ ἀποθήκη,³ καὶ ὁ θεὸς τρέφει² αὐτούς: πόσω² μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε² τῶν πετεινῶν;² Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν¹ δύναται 25 προσθεῖναι² ἐπὶ τὴν ἡλικίαν² αὐτοῦ πῆχυν² ἔνα; Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον 26 δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;¹ Κατανοήσατε¹ τὰ κρίνα³ 27 πῶς αὐξάνει:² οὐ κοπιᾳ,³ οὐδὲ νήθει:³ λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν³ ἐν πάσῃ τῆ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἕν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον³ ἐν 28

¹ποῦ, where?. ² καθαιρέω, take down, pull down. ³ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ⁴ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁵ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ⁶ κεῖμαι, lie, be laid. ⁻ ἔτος, ους, τό, year. δ ἀναπαύω, refresh, take rest. 蚐 εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹¹ ἄφρων, foolish, senseless. ¹¹ ἀπαιτέω, ask for, demand. ¹² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹³ θησαυρίζω, lay up, store up. ¹⁴ πλουτέω, be rich, become rich. ¹⁵ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹⁶ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁻ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹δ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ¹⁰ κατανοέω, observe, understand. ²⁰ κόραξ, ακος, ὁ, crow, raven. ²¹ θερίζω, reap, gather. ²² ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²³ τρέφω, make to grow, nourish. ²⁴ πόσος, how many? how great? ²⁵ διαφέρω, differ, carry through. ²⁶ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁻ προστίθημι, add, add to. ²δ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ²⁰ πῆχυς, εως, ὁ, cubit. ³⁰ ἐλάχιστος, least, smallest. ³¹ κρίνον, ου, τό, lily. ³² αὐξάνω, cause to grow, increase. ³³ κοπιάω, toil, labor. ³⁴ νήθω, spin. ⁵⁵ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ³⁶ περιβάλλω, put around, clothe. ³⁻ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay.

Κατὰ Λουκᾶν 12:29 Byzantine NT

τῷ ἀγρῷ¹ σήμερον² ὄντα, καὶ αὕριον³ εἰς κλίβανον⁴ βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν,⁵ πόσῳς μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;⁻ Καὶ ὑμεῖς μὴ 29 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε: καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.⁵ Ταῦτα γὰρ πάντα 30 τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ:² ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε¹⁰ τούτων. Πλὴν¹¹ ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα 31 προστεθήσεται¹² ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν¹³ ποίμνιον:¹⁴ ὅτι 32 εὐδόκησεν¹⁵ ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε¹ς τὰ 33 ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην.¹⁻ Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια¹ς μὴ παλαιούμενα,¹⁰ θησαυρὸν²⁰ ἀνέκλειπτον²¹ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης²² οὐκ ἐγγίζει,²³ οὐδὲ σὴς²⁴ διαφθείρει:²⁵ ὅπου γάρ ἐστιν ὁ 34 θησαυρὸς²⁰ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

"Εστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες² περιεζωσμέναι,² καὶ οἱ λύχνοι² καιόμενοι:² 35 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι³ ἀνθρώποις προσδεχομένοις³ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύση³ ἐκ τῶν γάμων,³ ἴνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος,³ εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὑς ἐλθὼν ὁ κύριος 37 εὑρήσει γρηγοροῦντας: ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται² καὶ ἀνακλινεῖ³ αὐτούς, καὶ παρελθὼν³ διακονήσει³ αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν 38

¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ² σήμερον, today, now. ³ αὄριον, tomorrow. ⁴ κλίβανος, ου, ὁ, oven, furnace. ⁵ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ⁴ πόσος, how many? how great? ¹ ὁλιγόπιστος, of little faith. ⁸ μετεωρίζομαι, be anxious, worried. ⁹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁰ χρήζω, need, have need of. ¹¹ πλήν, however, but. ¹² προστίθημι, add, add to. ¹³ μικρός, small, little. ¹⁴ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ¹⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁶ πωλέω, sell. ¹⁷ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹⁸ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ¹⁹ παλαιόω, make or become old, obsolete. ²⁰ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ²¹ ἀνέκλειπτος, unfailing, inexhaustible. ²² κλέπτης, ου, ὁ, thief. ²³ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁴ σής, σητός, ὁ, moth. ²⁵ διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ²⁶ ὀσφύς, ὑος, ἡ, waist, hip. ²⁷ περιζώννυμι, gird, gird round. ²⁸ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ²⁹ καίω, burn, ignite. ³⁰ ὅμοιος, like, similar. ³¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ³² πότε, when? at what time? ³³ ἀναλύω, loose, depart. ³⁴ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ³⁵ κρούω, knock, strike. ³⁶ γρηγορέω, watch, keep watch. ³⁷ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ³⁸ παρέρχομαι, pass by, go by. ³⁹ διακονέω, serve, minister.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:39

τῆ δευτέρα φυλακῆ, καὶ ἐν τῆ τρίτη φυλακῆ ἔλθη, καὶ εὕρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ 39 οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἄν ἀφῆκεν διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι: ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, 41 ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Τίς ἄρα² ἐστὶν ὁ πιστὸς 42 οἰκονόμος¹⁰ καὶ φρόνιμος,¹¹ δν καταστήσει¹² ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας¹³ αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;¹⁴ Μακάριος ὁ δοῦλος 43 ἐκεῖνος, δν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. Ἀληθῶς¹⁵ 44 λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει¹² αὐτόν. 45 Ἑὰν δὲ εἴπη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ, Χρονίζει¹⁴ ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν¹² τοὺς παῖδας¹⁵ καὶ τὰς παιδίσκας,¹⁰ ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι:²⁰ ῆξει²¹ ὁ κύριος τοῦ δούλου 46 ἐκείνου ἐν ἡμέρα ῇ οὐ προσδοκᾳ,²² καὶ ἐν ὥρα ῇ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει²³ αὐτόν, καὶ τὸ μέρος²⁴ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων²⁵ θήσει. 47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ

¹ δεύτερος, second. ² φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ³ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁴ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁵ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ⁶ γρηγορέω, watch, keep watch. ⁷ διορύσσω, break through, break in. ⁸ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁰ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹¹ φρόνιμος, prudent, wise. ¹² καθίστημι, set, constitute. ¹³ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ¹⁴ σιτομέτριον, ου, τό, food allowance, ration. ¹⁵ ἀληθώς, truly, really. ¹⁶ χρονίζω, spend or take time, delay. ¹⁷ τύπτω, smite, beat. ¹⁸ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁹ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ²⁰ μεθύσκω, make drunk. ²¹ ἥκω, have come, am present. ²² προσδοκάω, wait for, look for. ²³ διχοτομέω, cut in two, scourge severely. ²⁴ μέρος, ους, τό, part, portion. ²⁵ ἄπιστος, unbelieving, faithless.

Κατὰ Λουκάν 12:48 Byzantine NT

έτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς: ὁ 48 δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται όλίγας. Παντὶ δὲ ῷ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ: καὶ ῷ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ 49 ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι εως οῦ τελεσθῆ. Δοκεῖτε ὅτι 51 εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῆ γῆ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. Εσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ 52 διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. Διαμερισθήσεται 53 πατὴρ ἐπὶ υἰῷ, καὶ υἰὸς ἐπὶ πατρί: μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί: πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Έλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὅχλοις, Όταν ἴδητε τὴν νεφέλην όλα ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, "Ομβρος ἔρχεται: καὶ γίνεται οὕτως. Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται: 55 καὶ γίνεται. Υποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε 56 δοκιμάζειν: τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' 57 ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; Ως γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου 58 σου 58

¹ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ² δέρω, beat, flay. ³ ἄξιος, worthy, deserving. ⁴πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁵ δλίγος, little, few. ⁶παρατίθημι, set before, entrust. ⊓περισσός, excessive, abundant. δα ἀνάπτω, kindle, set on fire. 9 βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹¹ συνέχω, hold fast, oppress. ¹¹ τελέω, finish, fulfill. ¹² παραγίνομαι, come, arrive. ¹³ διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, disunity. ¹⁴ πέντε, five, 5. ¹⁵ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁶ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⊓ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹² νύμφη, ης, ἡ, bride, young woman. ¹² νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ²⁰ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ²¹ δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ²² ὄμβρος, ου, ὁ, shower, thunderstorm. ²³ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ²⁴ πνέω, blow. ²⁵ καύσων, ωνος, ὁ, burning heat, scorching heat. ²⁶ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²⁷ δοκιμάζω, prove, approve. ²² ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:59

ἐπ' ἄρχοντα, ¹ ἐν τῆ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν² ἀπηλλάχθαι³ ἀπ' αὐτοῦ: μήποτε ἐκατασύρη ὁ σε πρὸς τὸν κριτήν, εκαὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλη εἰς φυλακήν. ᾿Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθης ἐκεῖθεν, 59 ἔως οὖ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν ¹⁰ ἀποδῷς. ¹¹

Παρῆσαν¹² δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες ¹³ αὐτῷ περὶ τῶν 13
Γαλιλαίων, ¹⁴ ὧν τὸ αἴμα Πιλάτος ἔμιξεν¹⁵ μετὰ τῶν θυσιῶν ¹⁶ αὐτῶν. 2
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι ¹⁴ οὐτοι ἀμαρτωλοὶ ¹⁷ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ¹⁴ ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; ¹⁸ Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, ¹⁹ πάντες 3 ώσαὐτως ²⁰ ἀπολεῖσθε. ²¹ Η ἐκεῖνοι οἱ δέκα ²¹ καὶ ὀκτώ, ²² ἐφ' οὺς ἔπεσεν ὁ 4 πύργος ²³ ἐν τῷ Σιλωὰμ ²⁴ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὖτοι ὀφειλέται ²⁵ ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ²⁶ ἐν Ἰερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, ¹⁹ πάντες ὁμοίως 5 ἀπολεῖσθε. ²Ελεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν: Συκῆν ²⁸ εἴχέν τις ἐν τῷ 6 ἀμπελῶνι ²⁹ αὐτοῦ πεφυτευμένην: ³⁰ καὶ ἥλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῆ, καὶ οὐχ εὖρεν. Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, ³¹ Ἰδού, τρία ἔτη ²⁵ ² ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῆ συκῆ ²⁸ ταύτη, καὶ οὐχ εὐρίσκω: ἔκκοψον ³³

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ³ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁴ μήποτε, never, lest perchance. ⁵ κατασύρω, drag (away by force), drag down. ⁶ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁷ πράκτωρ, ορος, ὁ, bailiff, constable. ⁸ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁰ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ¹¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹² πάρειμι, be present, have arrived. ¹³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁴ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁵ μίγνυμι, mix, mingle. ¹⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁷ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁸ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁹ μετανοέω, repent, change my mind. ²⁰ ώσαὐτως, likewise. ²¹ δέκα, ten, 10. ²² ὀκτώ, eight, 8. ²³ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ²⁴ Σιλωάμ, ὁ, Siloam. ²⁵ ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ²⁶ κατοικέω, inhabit, dwell. ²⁷ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁸ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²⁹ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ³⁰ φυτεύω, plant. ³¹ ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, vinedresser, gardener. ³² ἔτος, ους, τό, year. ³³ ἐκκόπτω, cut out, cut off.

Κατά Λουκᾶν 13:8 Byzantine NT

αὐτήν: ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, 8 ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἔως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κόπρια: κἄν μὲν ποιήσῃ καρπόν: εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις 9 αὐτήν.

⁵Ην δὲ διδάσκων ἐν μιᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν: καὶ ἰδού, γυνὴ 10 ἤν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη² δέκα καὶ ὀκτώ, ιο καὶ ἤν συγκύπτουσα, ια καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ια Ἰδών δὲ 12 αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῆ τὰς χεῖρας: καὶ παραχρῆμα 1α ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, εἰς ἀγανακτῶν δτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν δι Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὅχλῳ, Ἑξ²ι ἡμέραι εἰσὶν ἐν αῖς δεῖ ἐργάζεσθαι: ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, αὶ μὴ τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ 15 κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκριταί, εἰς ἐκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν εὶ ἀὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δέ, θυγατέρα Αβραὰμ οὖσαν, ἢν ἔδησεν ιο δεσμοῦ τού τού τῆ τὸν δνον ἔδει λυθῆναι εἰς ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τού τού του τῆ

¹ καταργέω, make ineffective, abolish. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ ὅτου, until. ⁴ σκάπτω, dig. ⁵ κἄν, and if, even if. ⁶ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁷ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ⁹ δέκα, ten, 10. ¹⁰ ὀκτώ, eight, 8. ¹¹ συγκύπτω, be bent over, am bent double. ¹² ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹³ παντελής, completely, forever. ¹⁴ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁶ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁷ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹⁸ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁹ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ²⁰ θεραπεύω, heal, care for. ²¹ ἕξ, six, 6. ²² ἐργάζομαι, work, word. ²³ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²⁴ λύω, untie, loose. ²⁵ βοῦς, ὁ, οx, cow. ²⁶ ὄνος, ου, ὁ, ass, donkey. ²⁷ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²⁸ ἀπάγω, lead away, lead. ²⁹ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ³⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ³¹ δέω, bind, tie. ³² Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ³³ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:17

ἡμέρα τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο¹ 17 πάντες οἱ ἀντικείμενοι² αὐτῷ: καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις³ τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

"Ελεγεν δέ, T ίνι όμοί $\mathfrak{a}^{\scriptscriptstyle 4}$ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; K αὶ τίνι όμοιώσω $^{\scriptscriptstyle 5}$ $^{\scriptscriptstyle 18}$ αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶν κόκκω σινάπεως, δν λαβών ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς 19 κῆπον $^{\$}$ έαυτοῦ: καὶ ηὔξησεν, $^{?}$ καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον ^{10} μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν έν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Πάλιν 20 εἶπεν, Τίνι ὁμοιώσω ^{5} τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; Ὁμοία ^{4} ἐστὶν ζύμῃ, ^{14} ἣν 21 λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν ^{15} εἰς ἀλεύρου ^{16} σάτα ^{17} τρία, ἕως οδ ἐζυμώθη ^{18} όλον. Καὶ διεπορεύετο¹⁹ κατὰ πόλεις καὶ κώμας²⁰ διδάσκων, καὶ πορείαν 22 ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι ^{22} οί ^{23} σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἀγωνίζεσθε²³ εἰσελθεῖν διὰ τῆς 24 στενῆς 24 πύλης: 25 ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ^{26} Άφ' οῦ ἂν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης ^{27} καὶ ἀποκλείση ^{28} τὴν 25 θύραν, 29 καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν την θύραν, 29 λέγοντες, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν: καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν εστέ: τότε ἄρξεσθε λέγειν, Έφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, 26

¹ καταισχύνω, put to shame, shame. ² ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ³ ἔνδοξος, honored, glorious. ⁴ ὅμοιος, like, similar. ⁵ ὁμοιόω, make like, liken. ⁶ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ⁷ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁸ κήπος, ου, ὁ, garden. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ¹¹ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹² κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹³ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁴ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹⁵ ἐγκρύπτω, hide, hide in. ¹⁶ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ¹⁷ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ¹⁸ ζυμόω, leaven, ferment. ¹⁹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ²⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ²¹ πορεία, ας, ἡ, journey, way. ²² ὀλίγος, little, few. ²³ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ²⁴ στενός, narrow. ²⁵ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ²⁶ ἰσχύω, be strong, able. ²⁷ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ²⁸ ἀποκλείω, close, shut. ²⁹ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ³⁰ κρούω, knock, strike. ³¹ πόθεν, from where? whence.

Κατὰ Λουκᾶν 13:27 Byzantine NT

καὶ ἐν ταῖς πλατείαις¹ ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα 27 ὑμᾶς πόθεν² ἐστέ: ἀπόστητε³ ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται⁴ τῆς ἀδικίας.⁵ 28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς⁶ καὶ ὁ βρυγμὸς⁻ τῶν ὀδόντων,⁶ ὅταν ὄψησθε ᾿Αβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἤξουσιν⁰ ἀπὸ 29 ἀνατολῶν¹⁰ καὶ δυσμῶν,¹¹ καὶ βορρᾶ¹² καὶ νότου,¹³ καὶ ἀνακλιθήσονται¹⁴ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οῦ ἔσονται πρῶτοι, καὶ 30 εἰσὶν πρῶτοι οῦ ἔσονται ἔσχατοι.

Έν αὐτῆ τῆ ἡμέρα προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἔξελθε 31 καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῷδης ⁶ θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν 32 αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῆ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ὁ ἐπιτελῶ ὁ σἡμερον ὁ καὶ αὔριον, ἱ καὶ τῆ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν ὁ δεῖ με σἡμερον καὶ αὔριον καὶ τῆ ἐχομένῃ 33 πορεύεσθαι: ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτένουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὅν τρόπον ὁ ὄρνις ὁ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ

¹ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ² πόθεν, from where? whence. ³ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁴ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ⁵ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ⁶ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ⁷ βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ⁸ ὁδούς, ὁ, tooth. ⁹ ἥκω, have come, am present. ¹⁰ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹¹ δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ¹² βορρᾶς, ᾶ, ὁ, north, north wind. ¹³ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁴ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁵ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ¹⁶ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁷ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ¹⁸ ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. ¹⁹ ἐπιτελέω, complete, perform. ²⁰ σήμερον, today, now. ²¹ αὕριον, tomorrow. ²² τελειόω, fill, fulfill. ²³ πλήν, however, but. ²⁴ ἐνδέχομαι, be possible, allow. ²⁵ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ²⁶ ποσάκις, how often? how often. ²⁷ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ²⁸ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ²⁹ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ³⁰ νοσσία, ᾶς, ἡ, brood, brood of young birds.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:35

τὰς πτέρυγας, ^{1} καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ^{3} 5 ἔρημος. ^{2} Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξει, ^{3} ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ^{4} ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν 14

Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ 2

ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων,

Εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Τοἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ 4

ἐπιλαβόμενος τἱ ἀσατο ἀὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς 5

αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος ὑμῶν υἰὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ 6

ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

"Ελεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων ^{21} πῶς τὰς 7 πρωτοκλισίας ^{22} ἐξελέγοντο, ^{23} λέγων πρὸς αὐτούς, "Οταν κληθῆς ὑπό 8 τινος εἰς γάμους, ^{24} μὴ κατακλιθῆς ^{25} εἰς τὴν πρωτοκλισίαν: ^{22} μήποτε ^{26} ἐντιμότερός ^{27} σου ἦ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθών ὁ σὲ καὶ αὐτὸν ^{28} καλέσας ἐρεῖ σοι, Δ ὸς τούτῳ τόπον: καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης ^{28} τὸν

¹πτέρυξ, υγος, ή, wing. ² ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ³ ἥκω, have come, am present. ⁴ εὐλογέω, bless. ⁵ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ⁶παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁷ ὑδρωπικός, suffering from dropsy or edema. ⁸ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁹ νομικός, pertaining to the law. ¹⁰ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹¹ θεραπεύω, heal, care for. ¹² ἡσυχάζω, be still, be silent. ¹³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ ἰάομαι, heal. ¹⁵ βοῦς, ὁ, οx, cow. ¹⁶ φρέαρ, ος, τό, well, pit. ¹⁷ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁸ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁹ ἰσχύω, be strong, able. ²⁰ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict. ²¹ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ²² πρωτοκλισία, ας, ή, chief place. ²³ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²⁴ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²⁵ κατακλίνω, make to lie down, recline. ²⁶ μήποτε, never, lest perchance. ²⁷ ἔντιμος, valued, precious. ²⁸ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame.

Κατά Λουκᾶν 14:10 Byzantine NT

ἔσχατον τόπον κατέχειν. Αλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς 10 τὸν ἔσχατον τόπον: ἵνα, ὅταν ἔλθη ὁ κεκληκώς σε, εἴπη σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον: τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. Ὁτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ 11 ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

"Ελεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῆς ἄριστον" ἢ δεῖπνον, ¹⁰ μὴ 12 φώνει ¹¹ τοὺς φίλους ³ σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας ¹³ πλουσίους: ¹⁴ μήποτε ¹⁵ καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσιν, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. ¹⁷ 'Άλλ' ὅταν ποιῆς δοχήν, ¹⁸ κάλει 13 πτωχούς, ¹⁹ ἀναπήρους, ²⁰ χωλούς, ²¹ τυφλούς: καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ 14 ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί²² σοι: ἀνταποδοθήσεται²² γάρ σοι ἐν τῆ ἀναστάσει²³ τῶν δικαίων.

Άκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, ὃς 15 φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός 16 τις ἐποίησεν δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς: καὶ ἀπέστειλεν τὸν 17 δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά² ἐστιν πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι² 18

¹ κατέχω, hold back, hold fast. ² ἀναπίπτω, recline, lie down. ³ φίλος, ου, ό, loving, friend. ⁴ προσαναβαίνω, go up, move up. ⁵ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ⁶ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁷ ὑψόω, lift up, exalt. ⁸ ταπεινόω, humble, humiliate. ⁹ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ¹⁰ δεΐπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹¹ φωνέω, call, crow. ¹² συγγενής, kindred, relative. ¹³ γείτων, ονος, ό, neighbor. ¹⁴ πλούσιος, rich. ¹⁵ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁶ ἀντικαλέω, invite in return. ¹⁷ ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ¹⁸ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ¹⁹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²⁰ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ²¹ χωλός, lame, deprived of a foot. ²² ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ²³ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²⁴ ἔτοιμος, ready, prepared. ²⁵ παραιτέομαι, make excuse, refuse.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:19

πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, ᾿Αγρὸν¹ ἠγόρασα,² καὶ ἔχω ἀνάγκην³ έξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν: ἐρωτῶ σε, ἔγε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος 19 εἶπεν, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά: έρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ 20 διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ο δοῦλος ἐκεῖνος 21 ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς 2 ὁ οἰκοδεσπότης 3 εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας ταὶ ῥύμας ιδ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς το καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ $\frac{1}{2}$ τυφλούς εἰσάγαγε ^{20} ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ώς 22 ἐπέταξας, ^{21} καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, 23"Εξελθε εἰς τὰς όδοὺς καὶ φραγμούς,²² καὶ ἀνάγκασον²³ εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθ $\tilde{\eta}^{24}$ ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων 24 τῶν κεκλημένων γεύσεταί²⁵ μου τοῦ δείπνου.²⁶ Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,²⁷ ολίγοι²⁸ δὲ ἐκλεκτοί.²⁹

Συνεπορεύοντο³⁰ δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί: καὶ στραφεὶς³¹ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 25 Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ³² τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς,³³

¹ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²ἀγοράζω, buy. ³ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁴παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁵ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ⁶βοῦς, ὁ, ox, cow. ⊓πέντε, five, 5. δοκιμάζω, prove, approve. γαμέω, marry. ¹⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ¹¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹² ὀργίζω, irritate, provoke. ¹³ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹⁴ ταχέως, quickly, soon. ¹⁵ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ¹⁶ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹² πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹² ἀνάπηρος, crippled, maimed. ¹² χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁰ εἰσάγω, lead in, bring in. ²¹ ἐπιτάσσω, command, give order. ²² φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ²³ ἀναγκάζω, force, compel. ²⁴ γεμίζω, fill, load. ²⁵ γεύομαι, taste, experience. ²⁶ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ²ⁿ κλητός, called, summoned. ²² δλίγος, little, few. ²⁰ ἐκλεκτός, chosen, elect. ³⁰ συμπορεύομαι, come together, travel with. ³¹ στρέφω, turn, am converted. ³² μισέω, hate, detest. ³³ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister.

Κατὰ Λουκᾶν 14:27 Byzantine NT

ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις 27 οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται είναι μου μαθητής. Τις γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, 28 οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν ; "Ινα μήποτε, 10 θέντος αὐτοῦ θεμέλιον 11 καὶ μὴ ἰσχύοντος 12 ἐκτελέσαι, 13 29 πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν ^{14} αὐτῷ, λέγοντες, ὅτι Οὖτος ὁ 30 ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, ^{5} καὶ οὐκ ἴσχυσεν $^{^{12}}$ ἐκτελέσαι. $^{^{13}}$ $^{^{1}}$ Η τίς $^{^{31}}$ βασιλεύς πορευόμενος συμβαλεῖν έτέρω βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας ^{6} πρώτον βουλεύεται ^{17} εἰ δυνατός ^{18} ἐστιν ἐν δέκα ^{19} χιλιάσιν ^{20} άπαντῆσαι ^{21} τῷ μετὰ εἴκοσι ^{22} χιλιάδων ^{20} ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, 32 ἔτι πόρρω ^{24} αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ^{25} ἀποστείλας ἐρωτ $\overline{\mathfrak{q}}$ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται² πᾶσιν τοῖς 33 έαυτοῦ ὑπάργουσιν, οὐ δύναταί μου είναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας: 34 έὰν δὲ τὸ ἄλας ^{27} μωρανθῆ, ^{28} ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ^{29} Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς 35 κοπρίαν ^{30} εὔθετόν ^{31} ἐστιν: ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα ^{32} ἀκούειν άκουέτω.

¹ βαστάζω, bear, carry. ² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ³ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁴ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ⁵ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁶ καθίζω, seat, sit. ⁷ ψηφίζω, count up, calculate. ⁸ δαπάνη, ης, ἡ, cost, expense. ⁹ ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, completion, perfection. ¹⁰ μήποτε, never, lest perchance. ¹¹ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹² ἰσχύω, be strong, able. ¹³ ἐκτελέω, finish, complete. ¹⁴ ἐμπαίζω, mock. ¹⁵ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁶ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹⁷ βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹⁸ δυνατός, powerful, possible. ¹⁹ δέκα, ten, 10. ²⁰ χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ²¹ ἀπαντάω, meet, encounter. ²² εἴκοσι, twenty, 20. ²³ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ²⁴ πόρρω, far (away), far. ²⁵ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ²⁶ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ²⁷ ἄλας, ατος, τό, salt. ²⁸ μωραίνω, make foolish, make tasteless. ²⁹ ἀρτύω, season, make salty. ³⁰ κοπρία, ας, ἡ, manure pile, manure. ³¹ εὔθετος, useful, fit. ³² οὖς, ους, τό, ear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:2

³Ησαν δὲ ἐγγίζοντες¹ αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι² καὶ οἱ ἁμαρτωλοί,³ ἀκούειν 15 αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον⁴ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι 2 Οὖτος ἁμαρτωλοὺς³ προσδέχεται,⁵ καὶ συνεσθίει⁴ αὐτοῖς.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ 3 ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας εν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῆ ἐρήμω, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἔως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐ ἑαυτοῦ χαίρων. 5 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, ἱ λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ τὰ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἔ ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα ὁ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν εχουσιν μετανοίας. δο

"Η τίς γυνὴ δραχμὰς²¹ ἔχουσα δέκα,²² ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν²¹ μίαν, οὐχὶ 8 ἄπτει²³ λύχνον,²⁴ καὶ σαροῖ²⁵ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς²⁶ ἔως ὅτου²⁷ εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται¹³ τὰς φίλας¹⁴ καὶ τὰς γείτονας,¹⁵ 9 λέγουσα, Συγχάρητέ¹⁶ μοι, ὅτι εὖρον τὴν δραχμὴν²¹ ἣν ἀπώλεσα. 10 Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴ διαγογγύζω, complain, grumble. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁶ συνεσθίω, eat with. ⁷ ἐκατόν, hundred, 100. ⁸ πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁰ ἐννέα, nine, 9. ¹¹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹² ὧμος, ου, ὁ, shoulder. ¹³ συγκαλέω, call together. ¹⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁵ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹⁶ συγχαίρω, rejoice with. ¹⁷ οὕτως, thus, so. ¹⁸ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁹ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²¹ δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, coin. ²² δέκα, ten, 10. ²³ ἄπτω, touch, kindle. ²⁴ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ²⁵ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ²⁶ ἐπιμελῶς, carefully, diligently. ²⁷ ὅτου, until.

Κατά Λουκάν 15:11 Byzantine NT

άμαρτωλῷ¹ μετανοοῦντι.²

Είπεν δέ, "Ανθρωπός τις είχεν δύο υίούς: καὶ είπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ 11 πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγών ἄπαντα δ 13 υίὸς ἀπεδήμησεν ^{10} εἰς χώραν ^{11} μακράν, ^{12} διεσκόρπισεν $^{^{13}}$ τὴν οὐσίαν $^{^{6}}$ αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. $^{^{14}}$ Δ απανήσαντος $^{^{15}}$ δὲ ^{14} αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ^{16} ἰσχυρὸς ^{17} κατὰ τὴν χώραν ^{11} ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ^{19} ἑνὶ τῶν πολιτῶν 15 τῆς χώρας τεκείνης: καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. ^{23} Kaì ἐπεθύμει ^{24} γεμίσαι ^{25} τὴν κοιλίαν ^{26} αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ^{16} έλθων εἶπεν, Πόσοι ^{28} μίσθιοι ^{29} τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ^{30} ἄρτων, έγω δὲ λιμ $\tilde{\omega}^{^{16}}$ ἀπόλλυμαι: ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, ^{18} καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον ^{31} εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου: καὶ 19 οὐκέτι³² εἰμὶ ἄξιος³³ κληθῆναι υίός σου: ποίησόν με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν 20 ἀπέχοντος, 35 εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, 36 καὶ

¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ² μετανοέω, repent, change my mind. ³ νέος, new, young. ⁴ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ⁶ οὐσία, ας, ἡ, property, estate. ⊓ διαιρέω, distribute, divide. β βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ⁰ ἄπας, each, every. ¹¹ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ¹¹ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹² μακρός, long, far distant. ¹³ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹⁴ ἀσώτως, wastefully, recklessly. ¹⁵ δαπανάω, spend, spend freely. ¹⁶ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹ⁿ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹ፄ ὑστερέω, lack, need. ¹⁰ κολλάω, glue, cleave. ²⁰ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²² βόσκω, feed. ²³ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ²⁴ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²⁵ γεμίζω, fill, load. ²⁶ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²⊓ κεράτιον, ου, τό, carob pods, husk of the carob. ²8 πόσος, how many? how great? ²⁰ μίσθιος, ου, ὁ, day laborer, hired servant. ³⁰ περισσεύω, abound, be rich. ³¹ ἀμαρτάνω, I sinned. ³² οὐκέτι, no longer, no more. ³³ ἄξιος, worthy, deserving. ³⁴ μακράν, far away. ³⁵ ἀπέχω, received, obtain. ³⁶ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:21

δραμων έπέπεσεν έπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 Είπεν δὲ αὐτῷ ὁ υίός, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υίος σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς 22 τούς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε⁸ τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ένδύσατε ^{10} αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον ^{11} εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ύποδήματα ^{12} εἰς τοὺς πόδας: καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον ^{13} τὸν σιτευτὸν ^{14} ^{23} θύσατε, ^{15} καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν: ^{16} ὅτι οὖτος ὁ υίός μου νεκρὸς ἦν, ^{24} καὶ ἀνέζησεν: το καὶ ἀπολωλως ἦν, καὶ ευρέθη. Καὶ ἤρξαντο εύφραίνεσθαι. 16 την δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ: 18 καὶ ὡς 25 ἐρχόμενος ἤγγισεν ^{19} τῆ οἰκία, ἤκουσεν συμφωνίας ^{20} καὶ χορῶν ^{21} Καὶ 26 προσκαλεσάμενος ^{22} ένα τῶν παίδων, ^{23} ἐπυνθάνετο ^{24} τί εἴη ταῦτα. $\mathbf{O}$ δὲ ^{27} εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἥκει:²⁵ καὶ ἔθυσεν¹⁵ ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον ^{13} τὸν σιτευτόν, ^{14} ὅτι ὑγιαίνοντα ^{26} αὐτὸν ἀπέλαβεν. ^{27} Ὠργίσθη ^{28} 28 δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν: ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν. $\odot$ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί, Ἰδού, τοσαῦτα ^{29} ἔτη ^{30} δουλεύω ^{31} σοι, καὶ οὐδέποτε ^{32} ἐντολήν σου παρῆλθον, ^{33} καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ^{32} ἔδωκας ἔριφον, ^{34} ἵνα μετὰ τῶν φίλων ^{35} μου εὐφρανθῶ. ^{16} Ότε δὲ ὁ υἱός ^{30}

¹ τρέχω, run, exercise myself. ² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ³ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁴ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ⁵ ἀμαρτάνω, I sinned. ⁶ οὐκέτι, no longer, no more. ⁷ ἄξιος, worthy, deserving. ⁸ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ⁹ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁰ ἐνδύω, put on, clothe. ¹¹ δακτύλιος, ου, ὁ, ring, finger ring. ¹² ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ¹³ μόσχος, ου, ὁ, calf. ¹⁴ σιτευτός, fattened. ¹⁵ θύω, sacrifice, kill. ¹⁶ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁷ ἀναζάω, live again, be resurrected. ¹⁸ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁰ συμφωνία, ας, ἡ, music, symphony. ²¹ χορός, οῦ, ὁ, choral dance, dancing. ²² προσκαλέω, summon. ²³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁴ πυνθάνομαι, inquire, ask. ²⁵ ἥκω, have come, am present. ²⁶ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²⁷ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ²⁸ ὀργίζω, irritate, provoke. ²⁹ τοσοῦτος, so great, so much. ³⁰ ἔτος, ους, τό, year. ³¹ δουλεύω, serve, am a slave. ³² οὐδέποτε, never. ³³ παρέρχομαι, pass by, go by. ³⁴ ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ³⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend.

Κατὰ Λουκᾶν 15:31 Byzantine NT

σου οὖτος ὁ καταφαγών¹ σου τὸν βίον² μετὰ πορνῶν³ ἦλθεν, ἔθυσας⁴ αὐτῷ τὸν μόσχον⁵ τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε⁻ 31 μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά⁵ ἐστιν. Εὐφρανθῆναι² δὲ καὶ χαρῆναι 32 ἔδει: ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὖτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν:¹ καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

¹ κατεσθίω, eat up, devour. ² βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ³ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ⁴ θύω, sacrifice, kill. ⁵ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁶ σιτευτός, fattened. ⁷ πάντοτε, always, at all times. ⁸ σός, your, yours. ⁹ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁰ ἀναζάω, live again, be resurrected. ¹¹ πλούσιος, rich. ¹² οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹³ διαβάλλω, bring charges, report. ¹⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁷ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ¹⁸ οἰκονομέω, manage, administer. ¹⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁰ σκάπτω, dig. ²¹ ἰσχύω, be strong, able. ²² ἐπαιτέω, beg, ask alms. ²³ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²⁴ μεθίστημι, remove, turn away. ²⁵ προσκαλέω, summon. ²⁶ χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor. ²⁷ πόσος, how many? how great? ²⁸ ὀφείλω, owe, ought. ²⁹ ἐκατόν, hundred, 100. ³⁰ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ³¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ³² γράμμα, τος, τό, letter, writings. ³³ καθίζω, seat, sit. ³⁴ ταχέως, quickly, soon. ³⁵ πεντήκοντα, fifty, 50. ³⁶ ἔπειτα, then, after this.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:8

εἶπεν, Ἐκατὸν¹ κόρους² σίτου.³ Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα,⁴ καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.⁵ Καὶ ἐπήνεσεν⁴ ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον⁻ τῆς 8 ἀδικίας⁵ ὅτι φρονίμως² ἐποίησεν: ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι¹⁰ ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν¹¹ τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. Κὰγὼ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους¹² ἐκ τοῦ μαμωνᾶ¹³ τῆς 9 ἀδικίας,⁵ ἴνα, ὅταν ἐκλίπητε,¹⁴ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.¹⁵ Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστω⁴ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστω⁴ 10 ἄδικος¹ καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός¹ ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκω⁴ μαμωνᾳ¹³ 11 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν¹ τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ 12 ἀλλοτρίω⁴ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν¹ τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ 13 οἰκέτης² δύναται δυσὶν κυρίοις δουλεύειν:² ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει,² καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει: ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται,²⁴ καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει.² Οὺ δύνασθε θεῶ δουλεύειν² καὶ μαμωνᾶ.¹³

"Ηκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι²⁶ ὑπάρχοντες, καὶ 14 ἐξεμυκτήριζον²⁷ αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ύμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες²⁸ 15 ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν: ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν²⁹ βδέλυγμα³⁰ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος 16

¹ έκατόν, hundred, 100. ² κόρος, ου, ό, measure, dry measure. ³ σῖτος, ου, ό, wheat, grain. ⁴ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁵ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ⁶ ἐπαινέω, praise, commend. ⁷ οἰκονόμος, ου, ό, manager, steward. ⁸ ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ⁹ φρονίμως, prudently, shrewdly. ¹⁰ φρόνιμος, prudent, wise. ¹¹ γενεά, ᾶς, ή, generation. ¹² φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹³ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ¹⁴ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁵ σκηνή, ῆς, ή, tent, tabernacle. ¹⁶ ἐλάχιστος, least, smallest. ¹⁷ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹⁸ ἀληθινός, true, genuine. ¹⁹ ἀλλότριος, strange, foreign. ²⁰ ὑμέτερος, your. ²¹ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ²² δουλεύω, serve, am a slave. ²³ μισέω, hate, detest. ²⁴ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ²⁵ καταφρονέω, think little of, despise. ²⁶ φιλάργυρος, fond of money, avaricious. ²⁷ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ²⁸ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ²⁹ ὑψηλός, high, lofty. ³⁰ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination.

Κατὰ Λουκᾶν 16:17 Byzantine NT

καὶ οἱ προφῆται ἔως Ἰωάννου: ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.¹ Εὐκοπώτερον² δέ ἐστιν τὸν 17 οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,³ ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν⁴ πεσεῖν. 18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν⁵ ἑτέραν μοιχεύει: καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν⁵ μοιχεύει. 6

Άνθρωπος δέ τις ἥν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, 10 19 εὐφραινόμενος 11 καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 12 Πτωχὸς 13 δέ τις ἦν ὀνόματι 20 Λάζαρος, 14 δς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα 15 αὐτοῦ ἡλκωμένος 16 καὶ 21 ἐπιθυμῶν 7 χορτασθῆναι 8 ἀπὸ τῶν ψιχίων 9 τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης 10 τοῦ πλουσίου: ἄλλὰ καὶ οἱ κύνες 14 ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη 23 αὐτοῦ. Έγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, 13 καὶ ἀπενεχθῆναι 24 αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον 25 Άβραάμ: ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, 7 καὶ ἐτάφη. 26 Καὶ ἐν τῷ "Αδη 27 ἐπάρας 28 τοὺς ὀφθαλμοὺς 23 αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, 29 ὀρᾳ τὸν Άβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, 30 καὶ Λάζαρον 14 ἐν τοῖς κόλποις 25 αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας 13 εἶπεν, Πάτερ 24 Άβραάμ, ἐλέησόν 12 με, καὶ πέμψον Λάζαρον, 14 ἵνα βάψη 33 τὸ ἄκρον 14 τοῦ δακτύλου 35 αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξη 16 τὴν γλῶσσάν μου: ὅτι

¹ βιάζω, use force, violence. ² εὐκοπώτερον, easier. ³ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁴ κεραία, ας, ή, projection, hook. ⁵ γαμέω, marry. ⁶ μοιχεύω, commit adultery. ⁷ πλούσιος, rich. ⁸ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ⁹ πορφύρα, ας, ή, purple (cloth), purple garment. ¹⁰ βύσσος, ου, ή, fine linen, cotton. ¹¹ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹² λαμπρως, splendidly, magnificently. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ Λάζαρος, ου, ό, Lazarus, Eliezer. ¹⁵ πυλών, ωνος, ό, vestibule, gateway. ¹⁶ ἑλκόω, afflict with sores. ¹⁷ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁸ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹⁹ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ²⁰ τράπεζα, ης, ή, table. ²¹ κύων, ος, ό, dog. ²² ἀπολείχω, lick off, lick clean. ²³ ἔλκος, ους, τό, wound, sore. ²⁴ ἀποφέρω, carry off, bear away. ²⁵ κόλπος, ου, ό, bosom, breast. ²⁶ θάπτω, bury. ²⁷ ἤλῆς, ου, ό, Hades. ²⁸ ἐπαίρω, lift up, raise. ²⁹ βάσανος, ου, ή, torture, torment. ³⁰ μακρόθεν, from afar, afar. ³¹ φωνέω, call, crow. ³² ἐλεέω, have mercy, pity. ³³ βάπτω, dip, dye. ³⁴ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ³⁵ δάκτυλος, ου, ό, finger. ³⁶ καταψύχω, cool off, refresh.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:25

όδυνωμαι ἐν τῆ φλογι² ταύτη. Εἶπεν δὲ Ἡβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι³ 25 ὅτι ἀπέλαβες ὁτὸ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῆ ζωῆ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά: νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὸ δὲ όδυνᾶσαι. ἱ Καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, 26 μεταξὸ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ὁτο ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν τρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι τὸν 27 οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται 28 αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. ἐχω τις ἐκουσίν Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας: ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἡβραάμ: ἀλλὶ ἐάν τις 30 ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. εἶτι εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ 31 Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ανένδεκτόν ^{17} ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ 17 σκάνδαλα: ^{18} οὐαὶ ^{19} δὲ δι' οἱ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ ^{20} αὐτῷ εἰ μύλος ^{21} ὀνικὸς ^{22} περίκειται ^{23} περὶ τὸν τράχηλον ^{24} αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται ^{25} εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ^{26} ἕνα τῶν μικρῶν ^{27} τούτων. Προσέχετε ^{28} 3

¹ ὀδυνάω, torment, pain. ² φλόξ, φλογός, ή, flame. ³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁴ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁵ Λάζαρος, ου, ό, Lazarus, Eliezer. ⁴ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁻ μεταξύ, between, after. 8 χάσμα, τος, τό, chasm, gap. 9 στηρίζω, establish, fix firmly. ¹¹ διαβαίνω, go through, cross. ¹¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹² διαπεράω, cross over, pass through. ¹³ πέντε, five, 5. ¹⁴ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁵ βάσανος, ου, ή, torture, torment. ¹⁶ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁻ ἀνένδεκτος, impossible. ¹ፄ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹⁰ οὐαί, woe! alas! woe! ²⁰ λυσιτελέω, be better, more advantageous. ²¹ μύλος, ου, ό, mill, millstone. ²² ὀνικός, of or for an ass. ²³ περίκειμαι, be around, surround. ²⁴ τράχηλος, ου, ό, neck. ²⁵ ῥίπτω, throw, cast. ²⁶ σκανδαλίζω, cause to stumble. ²⁻ μικρός, small, little. ²8 προσέχω, take head of, attend to.

Κατά Λουκᾶν 17:4 Byzantine NT

έαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ¹ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον² αὐτῷ: καὶ ἐὰν μετανοήσῃ,³ ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις⁴ τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ¹ εἰς 4 σέ, καὶ ἑπτάκις⁴ τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ,⁵ λέγων, Μετανοῶ,³ ἀφήσεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ 5 κύριος, Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἀν τῆ συκαμίνῳ ταύτη, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῆ θαλάσση: καὶ ὑπήκουσεν ἄν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὁς 7 εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθὼν ἀνάπεσε: ձλλ' οὐχὶ 8 ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τὶ τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἔως φάγω καὶ πίω: καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ 9 χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; Οὐ δοκῶ. 10 Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν: ὅτι δ ὀφείλομεν το ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο ^{25} ^{11} διὰ μέσου Σαμαρείας ^{26} καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα ^{12} κώμην, ^{27} ἀπήντησαν ^{28} αὐτῷ δέκα ^{29} λεπροὶ ^{30} ἄνδρες, οῖ ἔστησαν

¹ ἀμαρτάνω, sin. ² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ³ μετανοέω, repent, change my mind. ⁴ ἐπτάκις, seven times. ⁵ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁶ προστίθημι, add, add to. ⁷ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ⁸ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁹ συκάμινος, ου, ἡ, mulberry tree, sycamore tree. ¹⁰ ἐκριζόω, uproot, root out. ¹¹ φυτεύω, plant. ¹² ὑπακούω, obey, listen. ¹³ ἀροτριάω, plow. ¹⁴ ποιμαίνω, shepherd, rule. ¹⁵ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁶ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁷ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁸ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁹ δειπνέω, eat, dine. ²⁰ περιζώννυμι, gird, gird round. ²¹ διακονέω, serve, minister. ²² διατάσσω, command, give orders to. ²³ ἀχρεῖος, useless, worthless. ²⁴ ὀφείλω, owe, ought. ²⁵ διέρχομαι, cross over, pass through. ²⁶ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ²⁷ κώμη, ης, ἡ, village. ²⁸ ἀπαντάω, meet, encounter. ²⁹ δέκα, ten, 10. ³⁰ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:13

πόρρωθεν: καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ² ἐλέησον 13 ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἐαυτοὺς τοῖς 14 ἱερεῦσιν. Ἦλὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἶς δὲ ἐξ 15 αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν: καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν 16 αὐτῷ: καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ 17 οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν 18 ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς ὁ οὕτος; Καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε¹⁵ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, 20 ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως: ¹⁶ οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ γάρ, ἡ 21 βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ¹⁷ ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε¹ε μίαν 22 τῶν ἡμερῶν τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν 23 ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ: μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.¹9 "Ωσπερ²ο 24 γὰρ ἡ ἀστραπὴ²¹ ἡ ἀστράπτουσα²² ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ'

¹πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ² ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ³ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁵ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ⁶ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁷ ἰάομαι, heal. ⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁰ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹¹ δέκα, ten, 10. ¹² ἐννέα, nine, 9. ¹³ ποῦ, where?. ¹⁴ ἀλλογενής, οῦς, ὁ, foreigner, stranger. ¹⁵ πότε, when? at what time? ¹⁶ παρατήρησις, εως, ἡ, observation, observance. ¹⁷ ἐντός, inside, among. ¹⁸ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁹ διώκω, pursue, persecute. ²⁰ ἄσπερ, just as, even as. ²¹ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ²² ἀστράπτω, flash, gleam.

Κατὰ Λουκᾶν 17:25 Byzantine NT

οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρώτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν ^{3} καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ^{4} ἀπὸ τῆς 25 γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθώς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται 26 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. "Ησθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, $\frac{7}{27}$ έξεγαμίζοντο, αχρι ής ήμέρας εἰσῆλθεν Nῶε εἰς τὴν κιβωτόν, αλ ήλθεν ὁ κατακλυσμός, ^{11} καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. ^{12} Όμοίως ^{13} καὶ ώς ^{28} ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: ^{14} ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ^{15} ἐπώλουν, ^{16} ἐφύτευον, ^{17} ὡκοδόμουν: ^{18} ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λωτ ^{14} ἀπὸ Σοδόμων, ^{19} 29 ἔβρεξεν ^{20} πῦρ καὶ θεῖον ^{21} ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας: ^{12} κατὰ 30 ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.22 Έν ἐκείνη 31 τῆ ἡμέρα, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, ^{23} καὶ τὰ σκεύη ^{24} αὐτοῦ ἐν τῆ οἰκία, μὴ καταβάτω ἇραι αὐτά: καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ^{25} ὁμοίως ^{13} μὴ ἐπιστρεψάτω ^{26} εἰς τὰ ὀπίσω. ^{27} Μνημονεύετε ^{28} τῆς γυναικὸς Λώτ. ^{14} Ὁς ἐὰν ζητήση τὴν ^{32} ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν: καὶ δς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν ζωογονήσει ^{29} αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτη τῆ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης ^{34} μιᾶς: εἷς παραληφθήσεται, ^{31} καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δ ύο ἔσονται ^{35} άλήθουσαι ^{32} ἐπὶ τὸ αὐτό: μία παραληφθήσεται, ^{31} καὶ ἡ ἑτέρα άφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, ³³ κύριε; Ὁ δὲ 36

¹ λάμπω, shine. ² οὕτως, thus, so. ³ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁴ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁵ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁶ Νῶε, ὁ, Noah. ⁷ γαμέω, marry. ⁸ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ⁹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁰ κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ¹¹ κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ¹² ἄπας, each, every. ¹³ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁴ Λώτ, ὁ, Lot. ¹⁵ ἀγοράζω, buy. ¹⁶ πωλέω, sell. ¹⁷ φυτεύω, plant. ¹⁸ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁹ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ²⁰ βρέχω, send rain, rain. ²¹ θεῖον, ου, τό, sulfur, brimstone. ²² ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²³ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ²⁴ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁵ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²⁷ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⁸ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁹ ζωογονέω, preserve alive. ³⁰ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ³¹ παραλαμβάνω, receive, take. ³² ἀλήθω, grind. ³³ ποῦ, where?.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 18:2

εἶπεν αὐτοῖς, 'Όπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.¹

"Ελεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε¹ προσεύχεσθαι, 18 καὶ μὴ ἐκκακεῖν,³ λέγων, Κριτής⁴ τις ἤν ἔν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ 2 φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος:⁵ χήρα⁶ δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει 3 ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν⁻ με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου⁶ μου. Καὶ οὐκ ἡθέλησεν ἐπὶ χρόνον: μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν 4 ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι:⁵ 5 διά γε² τὸ παρέχειν⁰ μοι κόπον¹ τὴν χήραν⁶ ταύτην, ἐκδικήσω⁻ αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος¹² ἐρχομένη ὑποπιάζη¹³ με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Ἀκούσατε 6 τί ὁ κριτὴς⁴ τῆς ἀδικίας¹⁴ λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν¹⁵ 7 τῶν ἐκλεκτῶν¹⁶ αὐτοῦ τῶν βοώντων¹⁻ πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν¹⁵ ἐπ² αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν¹⁵ 8 αὐτῶν ἐν τάχει.¹⁰ Πλὴν²⁰ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα²¹ εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Εἶπεν δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ 9 ἐξουθενοῦντας²² τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωποι δύο 10 ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι: ὁ εἶς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος

¹ ἀετός, οῦ, ὁ, eagle, vulture. ² πάντοτε, always, at all times. ³ ἐκκακέω, am faint, am weary. ⁴ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁵ ἐντρέπω, turn about, reverence. ⁶ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁻ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ⁵ ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ⁶ γέ, indeed, at least. ¹⁰ παρέχω, offer, afford. ¹¹ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹² τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹³ ὑπωπιάζω, strike in the face, treat roughly. ¹⁴ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹⁵ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁶ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁻ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁵ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹⁰ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ²⁰ πλήν, however, but. ²¹ ἄρα, so? (introduces a question). ²² ἐξουθενέω, despise, ignore.

Κατὰ Λουκάν 18:11 Byzantine NT

τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ 11 θεός, εὐχαριστῶ² σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ³ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὖτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὶς 12 τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης 13 μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος ἀ αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ. Αέγω ὑμῖν, κατέβη οὖτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν 14 οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος: ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν εἰς τὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν εἰς ἐαυτὸν ὑψωθήσεται.

Προσέφερον²⁰ δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη,²¹ ἵνα αὐτῶν ἄπτηται:²² ἰδόντες δὲ οἱ 15 μαθηταὶ ἐπετίμησαν²³ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος²⁴ αὐτὰ 16 εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε²⁵ αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ 17 δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, ²⁶ λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας 18 ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ²⁷ Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις 19 ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ 20

¹ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ² εὐχαριστέω, give thanks, thank. ³ ὥσπερ, just as, even as. ⁴ ἄρπαξ, ravenous, rapacious. ⁵ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁶ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ⁷ νηστεύω, fast. ⁸ δίς, twice. ⁹ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁰ κτάομαι, acquire, win. ¹¹ μακρόθεν, from afar, afar. ¹² ἐπαίρω, lift up, raise. ¹³ τύπτω, smite, beat. ¹⁴ στῆθος, ους, τό, breast, chest. ¹⁵ ἱλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁷ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁸ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁹ ταπεινόω, humble, humiliate. ²⁰ προσφέρω, bring to, offer. ²¹ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²² ἄπτομαι, touch or handle. ²³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁴ προσκαλέω, summon. ²⁵ κωλύω, forbid, hinder. ²⁶ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ²⁷ κληρονομέω, inherit, obtain.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:21

μοιχεύσης, μη φονεύσης, μη κλέψης, μη ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα 21 έφυλαξάμην έκ νεότητός μου. Άκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῶ, 22 "Ετι ἕν σοι λείπει: πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, π καὶ ἔξεις θησαυρὸν ^{12} ἐν οὐρανῶ: καὶ δεῦρο, ^{13} ἀκολούθει μοι. ^{12} Ο δὲ ^{13} άκούσας ταῦτα περίλυπος ^{14} ἐγένετο: ἦν γὰρ πλούσιος ^{15} σφόδρα. ^{16} Ἰδὼν ^{24} δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον ^{14} γενόμενον εἶπεν, Π ῶς δυσκόλως ^{17} οἱ τὰ έχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 25 Εὐκοπώτερον '' γάρ ἐστιν κάμηλον ο διὰ τρυμαλιᾶς ό ραφίδος εἰσελθεῖν, η πλούσιον είς την βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ 26 ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπεν, Τὰ ἀδύνατα²³ παρὰ 27 άνθρώποις δυνατά²⁴ ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἰδού, ἡμεῖς 28 άφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν 29 λέγω ύμιν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὅς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ²5 ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν ε τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβη 30 πολλαπλασίονα²⁸ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

¹ μοιχεύω, commit adultery. ² φονεύω, kill, murder. ³ κλέπτω, steal. ⁴ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁵ τιμάω, honor, value at a price. ⁶ φυλάσσω, guard, keep. ⁷ νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ⁸ λείπω, leave, leave behind. ⁹ πωλέω, sell. ¹⁰ διαδίδωμι, distribute, give. ¹¹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹² θησαυρός, οῦ, ό, storehouse, treasure. ¹³ δεῦρο, until now, come here! ¹⁴ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ¹⁵ πλούσιος, rich. ¹⁶ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁷ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ¹⁸ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ¹⁹ εὐκοπώτερον, easier. ²⁰ κάμηλος, ου, ό, camel. ²¹ τρυμαλιά, ᾶς, ή, hole, eye of a needle. ²² ῥαφίς, ίδος, ή, needle. ²³ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁴ δυνατός, powerful, possible. ²⁵ γονεύς, έως, ό, parent. ²⁶ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ²⁷ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ²⁸ πολλαπλασίων, many times as much, many times more.

Κατὰ Λουκάν 18:31 Byzantine NT

Παραλαβών δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς 31 Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ 32 ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ 33 μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ τῆ ἡμέρᾳ τῆ τρίτη ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο 34 κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν 35 ὁδὸν προσαιτῶν: αἰκούσας δὲ ὅχλου διαπορευομένου, επυνθάνετο τί 36 εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 37 Καὶ ἐβόησεν, ελέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν τι με. Καὶ οἱ 38 προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήση: αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν 40 αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν: ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, 41 λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἴπεν, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ 42 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ 43 παραχρῆμα ἀὐτὸν ἔδωκεν αἴνον τῷ θεῷ.

¹παραλαμβάνω, receive, take. ² τελέω, finish, fulfill. ³ ἐμπαίζω, mock. ⁴ ὑβρίζω, mistreat, insult. ⁵ ἐμπτύω, spit upon. ⁶ μαστιγόω, whip, lash. ⁷ συνίημι, understand, consider. ⁸ κρύπτω, conceal, hide. ⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁰ προσαιτέω, beg. ¹¹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹² πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁴ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁶ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁷ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹⁸ προάγω, lead forth, go before. ¹⁹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁰ σιωπάω, be silent, keep silence. ²¹ κελεύω, order, command. ²² ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²³ παραγρῆμα, immediately, instantly. ²⁴ αΐνος, ου, ὁ, praise.

Byzantine NT Κατὰ Λοικάν 19·2

Καὶ εἰσελθών διήρχετο την Ἱεριχώ. Καὶ ἰδού, ἀνηρ ὀνόματι καλούμενος 19 Zακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὕτος ἦν πλούσιος. Καὶ 3 έζήτει ίδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἡδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι μικρὸς ^{6} ἦν. Καὶ προδραμὼν ^{7} ἔμπροσθεν ^{8} ἀνέβη ἐπὶ 4συκομωραίαν ΐνα ἴδη αὐτόν: ὅτι ἐκείνης ἔμελλεν διέρχεσθαι. Καὶ ὡς 5 ήλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ο Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι: σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ 6 ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, ^{14} λέγοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλ $\tilde{\omega}$ ^{15} ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον, 8 Ἰδού, τὰ ἡμίση ^{17} τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς: ^{18} καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, 19 ἀποδίδωμι 20 τετραπλοῦν. 21 Εἶπεν δὲ 9 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον ^{12} σωτηρία ^{22} τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι 23 καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ 10 άνθρώπου ζητήσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Ακουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς² εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς² 11 αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα² μέλλει ἡ

¹διέρχομαι, cross over, pass through. ²Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zacchaeus. ³ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, chief tax collector. ⁴πλούσιος, rich. ⁵ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁶ μικρός, small, little. ⁷προτρέχω, run ahead, outrun. ⁸ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁹ συκομωραία, ας, ἡ, sycamore tree. ¹⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹¹ σπεύδω, hasten, urge on. ¹² σήμερον, today, now. ¹³ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁴ διαγογγύζω, complain, grumble. ¹⁵ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁷ ἤμισυς, half. ¹⁸ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁹ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ²⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²¹ τετραπλοῦς, four times, fourfold. ²² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²³ καθότι, according as, because. ²⁴ προστίθημι, add, add to. ²⁵ ἔγγύς, near. ²⁶παραχρῆμα, immediately, instantly.

Κατά Λουκᾶν 19:12 Byzantine NT

βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς 12 ἐπορεύθη εἰς χώραν³ μακράν, ὁ λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ξαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ 13 είπεν πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε εως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολίται 14 αὐτοῦ ἐμίσουν ^{10} αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ^{11} ὀπίσω ^{12} αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι έφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 15 έπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι 15 αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἶς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, 16 ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. ^{17} Παρεγένετο ^{18} δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μν $\tilde{a}^{7}$ 16 σου προσειργάσατο¹⁹ δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ, αναθὲ δοῦλε: 17 ὅτι ἐν ἐλαχίστ ω^{21} πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάν ω^{22} δέκα ὅ πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, ^{23} λέγων, Κύριε, ἡ μν $\tilde{a}^7$ σου ἐποίησεν 18 πέντε²⁴ μνᾶς. Εἶπεν δὲ καὶ τούτω, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω²² πέντε²⁴ πόλεων. 19 Καὶ ἔτερος ἦλθεν, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μν $\tilde{a}^7$ σου, ἣν εἶχον 20 άποκειμένην ^{25} ἐν σουδαρίω: ^{26} ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος 21 αὐστηρὸς ^{27} εἶ: αἴρεις δ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ^{28} δ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει ^{22} δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός ^{27} εἰμι, αἴρων ^{28} οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ^{28} ^{28} οὐκ

¹ ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ² εὐγενής, noble, high-born. ³ χώρα, ας, ή, land, region. ⁴ μακρός, long, far distant. ⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁶ δέκα, ten, 10. ⁻ μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ⁵ πραγματεύομαι, do business, trade. ໑ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹⁰ μισέω, hate, detest. ¹¹ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ¹² ὀπίσω, behind, after (gen). ¹³ βασιλεύω, reign, rule. ¹⁴ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁻ διαπραγματεύομαι, gain by trading, earn. ¹⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ¹ց προσεργάζομαι, make more, gain. ²ο εὖ, well, well done. ²¹ ἐλάχιστος, least, smallest. ²² ἐπάνω, above, over (gen). ²³ δεύτερος, second. ²⁴ πέντε, five, 5. ²⁵ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ²⁶ σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ²⁻ αὐστηρός, strict, exacting. ²⁵ θερίζω, reap, gather.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:23

ἔσπειρα: καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν¹ μου ἐπὶ τράπεζαν,² καὶ ἐγὼ 23 ἐλθὼν σὺν τόκῳ³ ἄν ἔπραξα⁴ αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστώσιν⁵ εἶπεν, Ἄρατε 24 ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον 25 αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι 26 δοθήσεται: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε¹¹ ἔμπροσθέν¹² μου.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, $^{^{12}}$ ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν¹³ εἰς Βηθσφαγη¹⁴ καὶ Βηθανίαν¹⁵ πρὸς τὸ ὅρος τὸ 29 καλούμενον Ἐλαιῶν,¹⁶ ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών, 30 Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι¹⁻ κώμην:¹ѕ ἐν ῇ εἰσπορευόμενοι¹⁰ εὑρήσετε πῶλον²⁰ δεδεμένον,²¹ ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε²² ἀνθρώπων ἐκάθισεν:² λύσαντες²⁴ αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾶ, Διὰ τί λύετε;²⁴ 31 οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν²⁵ ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ 32 ἀπεσταλμένοι εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. Λυόντων²⁴ δὲ αὐτῶν τὸν 33 πῶλον,²⁰ εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε²⁴ τὸν πῶλον;²⁰ Οἱ 34 δὲ εἶπον, Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν²⁵ ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν 35

¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ² τράπεζα, ης, ή, table. ³ τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ⁴ πράσσω, do, perform. ⁵ παρίστημι, be present, stand by. ⁶ μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ⊓ δέκα, ten, 10. 8 πλήν, however, but. 9 ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹¹⁰ βασιλεύω, reign, rule. ¹¹ κατασφάζω, slay, strike down. ¹² ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹³ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁴ Βηθφαγή, ἡ, Bethphage. ¹⁵ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹⁶ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⊓ κατέναντι, over against, opposite. ¹8 κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ²⁰ πώλος, ου, ὁ, colt, young ass. ²¹ δέω, bind, tie. ²² πώποτε, ever yet, any time. ²³ καθίζω, seat, sit. ²⁴ λύω, untie, loose. ²⁵ χρεία, ας, ἡ, need, necessity.

Κατὰ Λουκᾶν 19:36 Byzantine NT

Ἰησοῦν: καὶ ἐπιρρίψαντες¹ ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,² ἐπεβίβασαν³ τὸν Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον⁴ τὰ 36 ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος⁵ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῆ καταβάσει αῦ ὅρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἄπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν¹ τὸν θεὸν φωνῆ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες,

Εὐλογημένος 11 ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου: εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 12

Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν, Δ ιδάσκαλε, 39 ^{4} ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λ έγω ^{4} Ο ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὖτοι σιωπήσωσιν, ^{4} οὶ λίθοι κεκράξονται.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, ὁ ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ὁ ἐπ' αὐτῆ, λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως 41 καὶ σύ, καί γε ι ἐν τῆ ἡμέρα σου ταύτη, τὰ πρὸς εἰρήνην σου: νῦν δὲ ἐκρύβη απὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὁτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ 43 περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε, καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν 44

¹ἐπιρρίπτω, throw upon, cast upon. ²πώλος, ου, ὁ, colt, young ass. ³ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ⁴ὑποστρωννύω, spread out underneath, spread under. ⁵ἐγγίζω, come near, approach. ⁶κατάβασις, εως, ἡ, descent, slope. ⁵ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ⁶ἄπας, each, every. ⁶πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁰ αἰνέω, praise. ¹¹ εὐλογέω, bless. ¹² ΰψιστος, highest, most high. ¹³ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁴ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁵ κλαίω, weep, weep for. ¹⁶γέ, indeed, at least. ¹⁻ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁶ ἥκω, have come, am present. ¹⁰ περιβάλλω, put around, clothe. ²⁰ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²¹ χάραξ, ακος, ὁ, pointed stake, entrenchment. ²² περικυκλόω, surround, encircle. ²³ συνέχω, hold fast, oppress. ²⁴ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ²⁵ ἐδαφίζω, dash to the ground.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:45

σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθω: ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Καὶ εἰσελθών εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ 45 ἀγοράζοντας, ἐλέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ⁵ 46 ἐστίν: ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ὑμοτῶν. Καὶ ἦν διδάσκων 47 τὸ καθ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ: οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ: καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί 48 ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἄπας ἐξεκρέματο ἀὐτοῦ ἀκούων.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν 20 τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν¹ οἱ ἱερεῖς¹ καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν 2 ποίᾳ¹² ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ᾿Αποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ 3 εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα¹³ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ 4 δὲ συνελογίσαντο¹⁴ πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ 6 ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει¹ς ἡμᾶς: πεπεισμένος γάρ ἐστιν

¹ ἀντί, instead of, in place of. ² ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing. ³ πωλέω, sell. ⁴ ἀγοράζω, buy. ⁵ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. 6 σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ⁻ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁵ ἄπας, each, every. ⁰ ἐκκρεμάννυμι, hang out, hang on. ¹¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹¹ ἱερεύς, ἐως, ὁ, priest. ¹² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁴ συλλογίζομαι, reason, discuss. ¹⁵ καταλιθάζω, stone to death, stone down.

Κατά Λουκᾶν 20:7 Byzantine NT

Ἰωάννην προφήτην είναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ 7 Ἰησοῦς είπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

"Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην: "Άνθρωπος 🤈 ἐφύτευσεν³ ἀμπελῶνα, * καὶ ἐξέδοτο * αὐτὸν γεωργοῖς, * καὶ ἀπεδήμησεν * χρόνους ίκανούς: καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, 10 ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος⁴ δῶσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶ⁶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο ^{12} πέμψαι 11ἔτερον δοῦλον: οἱ δὲ κἀκεῖνον¹³ δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν ^{10} κενόν. ^{11} Καὶ προσέθετο ^{12} πέμψαι τρίτον: οἱ δὲ καὶ 12 τοῦτον τραυματίσαντες έξέβαλον. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, 13 Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν: ἴσως ιδόντες ἐντραπήσονται. Το Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς 14έαυτούς, λέγοντες, Οὖτός ἐστιν ὁ κληρονόμος:19 δεῦτε,20 ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 12 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω 15 τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ άμπελῶνος; ^{*} Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς ^{*} τούτους, καὶ 16 δώσει τὸν ἀμπελῶνα ^{4} ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. $\mathfrak O$ δὲ 17 ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν

¹πόθεν, from where? whence. ²ποῖος, what sort of? what? of what sort. ³ φυτεύω, plant. ⁴ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ⁵ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ⁶γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ⁷ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ⁸ ἱκανός, sufficient, able. ⁹δέρω, beat, flay. ¹⁰ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹¹ κενός, empty, vain. ¹²προστίθημι, add, add to. ¹³ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹⁴ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹⁵ τραυματίζω, wound. ¹⁶ ἴσως, perhaps, probably. ¹⁷ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁸ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁰ δεῦτε, come!. ²¹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²² ἐμβλέπω, look at, look into.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:18

ἀπεδοκίμασαν¹ οἱ οἰκοδομοῦντες,² οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;³ 18 Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται:⁴ ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν $^{^\circ}$ ἐπ' αὐτὸν τὰς ^{19} χεῖρας ἐν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν. Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν 20 έγκαθέτους, δυποκρινομένους έαυτούς δικαίους είναι, ίνα έπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῆ ἀρχῆ καὶ τῆ ἐξουσία τοῦ ήγεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Δ ιδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι 21 όρθως λέγεις καὶ διδάσκεις: καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, άλλ' ἐπ' άληθείας τὴν όδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν¹³ ἡμῖν Καίσαρι¹⁴ φόρον 22 δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας ^{16} δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, ^{17} εἶπεν πρὸς 23 αὐτούς, Τί με πειράζετε; Επιδείξατέ μοι δηνάριον: 20 τίνος ἔχει εἰκόνα 24 καὶ ἐπιγραφήν; 22 Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. 4 Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 25 ^{2} Απόδοτε ^{23} τοίνυν ^{24} τὰ Καίσαρος ^{14} Καίσαρι, ^{14} καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ^{25} ἐπιλαβέσθαι ^{10} αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον ^{26} τοῦ λαοῦ: καὶ θαυμάσαντες επὶ τῆ ἀποκρίσει ε αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

¹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ² οἰκοδομέω, build up, construct. ³ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁴ συνθλάω, break, break in pieces. ⁵ λικμάω, crush, scatter. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁷ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁶ ἐγκάθετος, ου, ὁ, hired to lie in wait, spy. ⁰ ὑποκρίνομαι, pretend, make believe. ¹⁰ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹¹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹² ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹³ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁴ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁵ φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ¹⁶ κατανοέω, observe, understand. ¹⁷ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁵ πειράζω, test, tempt. ¹⁵ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁰ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²¹ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ²² ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ²³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁴ τοίνυν, accordingly, therefore. ²⁵ ἱσχύω, be strong, able. ²⁶ ἐναντίον, in the sight of, before. ²⊓ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²² ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ²9 σιγάω, be silent, become silent.

Κατά Λουκᾶν 20:27 Byzantine NT

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν ^{3} 27 μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν 28 ήμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔγων γυναῖκα, καὶ οὧτος ἄτεκνος * ἀποθάνη, ἵνα λάβη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήση δ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος 29 λαβών γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος: ^{4} καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος ^{7} τὴν 30γυναίκα, καὶ οὖτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν 31 ώσαύτως. Σσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτά: οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. "Υστερον" δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῆ οὖν 32 άναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναίκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος 34 τούτου γαμοῦσιν ^{11} καὶ ἐκγαμίσκονται: ^{12} οἱ δὲ καταξιωθέντες ^{13} τοῦ 35 αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν ^{14} καὶ τῆς ἀναστάσεως ^{3} τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὐτε ἐκγαμίζονται: οὐτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: 36 ἰσάγγελοι της ἀναστάσεως υίοι εἰσιν τοῦ θεοῦ, της ἀναστάσεως υίοὶ όντες. Ότι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Mωσῆς ἐμήνυσεν ¹⁷ ἐπὶ τῆς 37βάτου, 18 ως λέγει, Κύριον τὸν θεὸν Άβραὰμ καὶ τὸν θεὸν Ίσαὰκ καὶ τὸν θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων: πάντες γὰρ 38 αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, Διδάσκαλε, 39

¹ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ² ἀντιλέγω, speak against, oppose. ³ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ⁴ ἄτεκνος, childless. ⁵ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ⁶ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ⁷ δεύτερος, second. ⁸ ώσαύτως, likewise. ⁹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁰ ὕστερον, lastly, afterward. ¹¹ γαμέω, marry. ¹² ἐκγαμίσκω, give in marriage. ¹³ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁴ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁵ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹⁶ ἰσάγγελος, like an angel, like the angels. ¹⁷ μηνύω, make known, report. ¹⁸ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure).

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:40

καλῶς¹ εἶπας. Οὐκέτι² δὲ ἐτόλμων³ ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

40

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν υίὸν Δαυὶδ εἶναι; Καὶ 41 αὐτὸς Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ⁴ ψαλμῶν,⁵ Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς⁶ σου ὑποπόδιον⁻ τῶν 43 ποδῶν σου. Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

Ακούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε 45 ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις: ὁ οἱ κατεσθίουσιν 47 τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὖτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. ²ι

Άναβλέψας²² δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα²³ αὐτῶν εἰς τὸ **21**γαζοφυλάκιον²⁴ πλουσίους:²⁵ εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν¹⁷ πενιχρὰν²⁶ 2
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,²⁷ καὶ εἶπεν, Άληθῶς²⁸ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα 3
ἡ πτωχὴ²⁹ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν: ἄπαντες³⁰ γὰρ οὖτοι ἐκ τοῦ 4
περισσεύοντος³¹ αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα²³ τοῦ θεοῦ: αὕτη δὲ ἐκ τοῦ

¹ καλῶς, rightly, well. ² οὐκέτι, no longer, no more. ³ τολμάω, dare, endure. ⁴ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ⁵ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁷ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁸ προσέχω, take head of, attend to. ⁹ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁰ φιλέω, love, kiss. ¹¹ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹³ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹⁴ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹⁵ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁷ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁸ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁹ μακρός, long, far distant. ²⁰ περισσός, excessive, abundant. ²¹ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²² ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²⁴ γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ²⁵ πλούσιος, rich. ²⁶ πενιχρός, poor, needy. ²⁷ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ²⁸ ἀληθῶς, truly, really. ²⁹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ³⁰ ἄπας, each, every. ³¹ περισσεύω, abound, be rich.

Κατά Λουκᾶν 21:5 Byzantine NT

ύστερήματος αὐτῆς ἄπαντα τὸν βίον δν εἶχεν ἔβαλεν.

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν 5 κεκόσμηται, 5 εἶπεν, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἶς οὐκ 6 ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθω, ὅς οὐ καταλυθήσεται. Έπηρώτησαν δὲ 7 αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλη ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπεν, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε: 8 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικεν, μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. "Όταν δὲ 9 ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε: δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 14

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ 10 βασιλείαν: σεισμοί¹⁵ τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ¹⁶ καὶ λοιμοὶ¹⁷ 11 ἔσονται, φόβητρά¹⁸ τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ¹⁹ δὲ 12 τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν²⁰ ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν,²¹ παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς,²² ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας,²³ ἕνεκεν²⁴ τοῦ ὀνόματός μου. ᾿Αποβήσεται²⁵ δὲ 13 ὑμῖν εἰς μαρτύριον.²⁶ Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾳν²⁷ 14

¹ ύστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ² ἄπας, each, every. ³ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ⁴ ἀνάθημα, τος, τό, votive offering. ⁵ κοσμέω, adorn, put into order. ⁶ καταλύω, destroy, lodge. ⊓πότε, when? at what time? πλανάω, deceive, lead astray. ⁰ ἐγγίζω, come near, approach. ¹¹ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹¹ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹² ἀκαταστασία, ας, ἡ, distrurbance, disorder. ¹³ πτοέω, terrify, scare. ¹⁴ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁵ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ¹⁶ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹ⁿ λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ¹⁵ φόβητρον, ου, τό, terrible sight, horror. ¹⁰ πρό, before (gen), before. ²⁰ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ²¹ διώκω, pursue, persecute. ²² φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²³ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ²⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²⁵ ἀποβαίνω, get out, go away. ²⁶ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⊓ προμελετάω, practice beforehand, prepare.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:15

ἀπολογηθῆναι: ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἥ οὐ δυνήσονται 15 ἀντειπεῖν² οὐδὲ ἀντιστῆναι³ πάντες οἱ ἀντικείμενοι⁴ ὑμῖν. 16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων⁵ καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ 17 πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξιο ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ 18 ἀπόληται. Ἐν τῆ ὑπομονῆ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

"Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην¹³ ὑπὸ στρατοπέδων¹⁴ τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε 20 γνῶτε ὅτι ἤγγικεν¹⁵ ἡ ἐρήμωσις¹⁶ αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαία¹⁷ 21 φευγέτωσαν¹⁸ εἰς τὰ ὅρη: καὶ οἱ ἐν μέσω αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν: ¹⁹ καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις²⁰ μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. "Ότι ἡμέραι ἐκδικήσεως²¹ 22 αὕταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι²² πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ²³ δὲ ταῖς ἐν 23 γαστρὶ²⁴ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις²⁵ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη²⁶ μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ²⁷ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. Καὶ 24 πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,²⁸ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται²⁹ εἰς πάντα τὰ ἔθνη: καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη³⁰ ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι³¹ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίω³² καὶ σελήνη³³ καὶ 25 ἄστροις,³⁴ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ³⁵ ἐθνῶν ἐν ἀπορία,³⁶ ἡχούσης³⁷

¹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ² ἀντιλέγω, speak against, oppose. ³ ἀνθίστημι, resist, oppose. ⁴ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ⁵ γονεύς, έως, ὁ, parent. ⁶ συγγενής, kindred, relative. ⊓ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁶ θανατόω, put to death, subdue. Ἦμισέω, hate, detest. ¹¹ θρίξς, τριχός, ἡ, hair. ¹¹ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ¹² κτάομαι, acquire, win. ¹³ κυκλόω, encircle, surround. ¹⁴ στρατόπεδον, ου, τό, legion, army. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁶ ἐρἡμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ¹⁻ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁶ φεύγω, flee, escape. ¹⁰ ἐκχωρέω, go out, leave. ²⁰ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²¹ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ²² πλήθω, fill. ²³ οὐαί, woe! alas! woe! ²⁴ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ²⁵ θηλάζω, suckle, nurse. ²⁶ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁻ ὀργἡ, ῆς, ἡ, wrath, anger. ²੪ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁰ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ³⁰ πατέω, tread or tread under foot, tread. ³¹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ³² ἥλιος, ου, ὀ, sun, sunlight. ³³ σελήνη, ης, ἡ, moon. ³⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ³⁵ συνοχή, ῆς, ἡ, dismay, anguish. ³⁶ ἀπορία, ας, ἡ, perplexity, anxiety. ³⁻ ἡχέω, sound, ring out.

Κατά Λουκᾶν 21:26 Byzantine NT

θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ 26 προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῆ οἰκουμένη: αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 27 ἐρχόμενον ἐν νεφέλη μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ 28 τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν: διότι ἐγγίζει ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, Ἰδετε τὴν συκῆν¹⁴ καὶ πάντα τὰ δένδρα:¹⁵ 29 ὅταν προβάλωσιν¹⁶ ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς¹⁻ τὸ θέρος¹⁵ ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31 γινώσκετε ὅτι ἐγγύς¹⁻ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 32 οὐ μὴ παρέλθη¹᾽ ἡ γενεὰ²⁰ αὕτη, ἕως ἄν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ 33 γῆ παρελεύσονται,¹° οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.¹°

Προσέχετε²¹ δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε²² βαρηθώσιν²³ ὑμών αἱ καρδίαι ἐν 34 κραιπάλη²⁴ καὶ μέθη²⁵ καὶ μερίμναις²⁶ βιωτικαῖς,²⁷ καὶ αἰφνίδιος²⁸ ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ²⁹ ἡ ἡμέρα ἐκείνη: ὡς παγὶς³⁰ γὰρ ἐπελεύσεται⁵ ἐπὶ πάντας 35 τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Ἁγρυπνεῖτε³¹ οὖν ἐν 36

¹ σάλος, ου, ὁ, surge, wave. ² ἀποψύχω, faint, breathe out life. ³ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁴προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ⁵ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁶ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁷ σαλεύω, shake, excite. ⁸ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁹ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹⁰ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹¹ διότι, because, on this account. ¹² ἐγγίζω, come near, approach. ¹³ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹⁴ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ¹⁵ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁶ προβάλλω, put forward, put out. ¹⁷ ἐγγύς, near. ¹⁸ θέρος, ους, τό, summer. ¹⁹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²¹ προσέχω, take head of, attend to. ²² μήποτε, never, lest perchance. ²³ βαρέω, burden, weigh down. ²⁴ κραιπάλη, ης, ἡ, drinking bout, drunken dissipation. ²⁵ μέθη, ης, ἡ, drunkenness. ²⁶ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ²⁷ βιωτικός, matter of daily life, life. ²⁸ αἰφνίδιος, sudden, unexpected. ²⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ³⁰ παγίς, ίδος, ἡ, trap, snare. ³¹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:37

παντὶ καιρῷ δεόμενοι, τίνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

⁷Ην δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων: τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος 37
ηὐλίζετο ἐς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἄρθριζεν ³⁸
πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

"Ηγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, "ἡ λεγομένη Πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ 22 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν: ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς ^{13} εἰς Ἰούδαν ^{14} τὸν ἐπικαλούμενον ^{15} Ἰσκαριώτην, ^{16} 3 ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ^{17} τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθών συνελάλησεν ^{18} τοῖς 4 ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς ^{19} τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ 5 ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο ^{20} αὐτῷ ἀργύριον ^{21} δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησεν ^{22} καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν ^{23} τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ^{24} ὄχλου.

¹ δέομαι, ask, request. ² καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ³ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁵ αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ⁶ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ⁷ ὀρθρίζω, rise early in the morning, rise early. ⁸ ἐγγίζω, come near, approach. ⁹ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ¹⁰ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹¹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹² ἀναιρέω, take up, kill. ¹³ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁴ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁵ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁶ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁷ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹⁸ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁹ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ²⁰ συντίθημι, agree, make an agreement. ²¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²² ἐξομολογέω, confess, profess. ²³ εὐκαιρία, ας, ἡ, fitting time, favorable opportunity. ²⁴ ἄτερ, without, apart from.

Κατὰ Λουκᾶν 22:7 Byzantine NT

³Ηλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ¹ ἐν ῇ ἔδει θύεσθαι ² τὸ Πάσχα. ³ Καὶ 7 ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ⁴ ἡμῖν τὸ Πάσχα, ³ ἴνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ ⁵ θέλεις 9 ἐτοιμάσομεν; ⁴Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, 10 συναντήσει ⁶ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ⁷ ὕδατος βαστάζων: ⁸ ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὖ εἰσπορεύεται. ¹⁰ Καὶ ἐρεῖτε τῷ 11 οἰκοδεσπότῃ ¹¹ τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ¹² ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ¹³ ¹² ὑμῖν δείξει ¹⁴ ἀνώγεον ¹⁵ μέγα ἐστρωμένον: ¹⁶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. ⁴ 13 ᾿Απελθόντες δὲ εὖρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ⁴ τὸ Πάσχα. ³

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὅρα, ἀνέπεσεν, ταὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 14
Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ 16
μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῆ ἐν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ 17
δεξάμενος ποτήριον, ἐψαριστήσας ἐπεν, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος 18

¹ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ² θύω, sacrifice, kill. ³ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁴ έτοιμάζω, prepare, make ready. ⁵ ποῦ, where?. 6 συναντάω, meet with, hence to happen. 7 κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. 8 βαστάζω, bear, carry. 9 οῦ, where, when. 10 εἰσπορεύομαι, enter, journey into. 11 οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. 12 κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. 13 κὰκεῖνος, and he, and she. 14 δείκνυμι, show, point out. 15 ἀνώγεον, ου, τό, upper room. 16 στρωννύω, spread, furnish. 17 ἀναπίπτω, recline, lie down. 18 ἐπιθυμία, ας, ή, desire, passion. 19 ἐπιθυμέω, desire, long for. 20 πρό, before (gen), before. 21 πάσχω, suffer, am acted upon. 22 οὐκέτι, no longer, no more. 23 ὅτου, until. 24 ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. 25 εὐχαριστέω, give thanks, thank. 26 διαμερίζω, divide, distribute. 27 γέννημα, τος, τό, offspring, child.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:19

τῆς ἀμπέλου,¹ ἔως ὅτου² ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθη. Καὶ λαβὼν ἄρτον, 19 εὐχαριστήσας³ ἔκλασεν⁴ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.⁵ Ὠσαύτως⁶ καὶ τὸ ποτήριον⁻ μετὰ τὸ δειπνῆσαι,⁶ λέγων, 20 Τοῦτο τὸ ποτήριον⁻ ἡ καινὴ διαθήκη¹⁰ ἐν τῷ αἴματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.¹¹ Πλὴν¹² ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ 21 τῆς τραπέζης.¹³ Καὶ ὁ μὲν υίὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ 22 ὡρισμένον:¹⁴ πλὴν¹² οὐαἰ¹⁵ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὖ παραδίδοται. Καὶ 23 αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν¹⁶ πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα¹⁻ εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.¹ఠ

Έγένετο δὲ καὶ φιλονεικία 19 ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. Ὁ 24 δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν 20 αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες 21 αὐτῶν εὐεργέται 22 καλοῦνται. Ύμεῖς δὲ οὐχ οὕτως: ἀλλ' 26 ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος: 23 καὶ ὁ ἡγούμενος 24 ὡς ὁ διακονῶν. 25 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος 16 ἢ ὁ διακονῶν; 50 Οὐχὶ ὁ 27 ἀνακείμενος; Έγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. 17 μεῖς δέ 28 ἐστε οἱ διαμεμενηκότες 27 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς 28 μου: κάγὼ 29

¹ ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ² ὅτου, until. ³ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁴ κλάω, break. ⁵ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ⁶ ὡσαύτως, likewise. ⁷ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁸ δειπνέω, eat, dine. ⁹ καινός, new, fresh. ¹⁰ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹¹ ἐκχέω, pour out, shed. ¹² πλήν, however, but. ¹³ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁴ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁵ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁶ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁷ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁸ πράσσω, do, perform. ¹⁹ φιλονεικία, ας, ἡ, contentiousness, dispute. ²⁰ κυριεύω, be lord over, rule. ²¹ ἐξουσιάζω, have authority over, master. ²² εὐεργέτης, ου, ὁ, benefactor. ²³ νέος, new, young. ²⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁵ διακονέω, serve, minister. ²⁶ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ²⁷ διαμένω, remain, continue. ²⁸ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial.

Κατὰ Λουκᾶν 22:30 Byzantine NT

διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ἵνα 30 ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Σίμων, 31 Σίμων, ἰδού, ὁ Σατανᾶς ἑξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον: 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου: καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, 33 μετὰ σοῦ ἔτοιμός ἐτοιμός τοὺς ἀδελφούς τοὺς δάνατον πορεύεσθαι. 34 Ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήση ὅ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήση ὑ μὴ εἰδέναι με.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 'Ότε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ²² βαλαντίου³ καὶ πήρας²⁴ καὶ 35 ὑποδημάτων,²⁵ μή τινος ὑστερήσατε;²⁶ Οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός. Εἶπεν οὖν 36 αὐτοῖς, 'Αλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον²³ ἀράτω, ὁμοίως²² καὶ πήραν:²⁴ καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει²⁵ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει²⁰ μάχαιραν.³⁰ 37 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι³¹ ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων³² ἐλογίσθη:³³ καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος³⁴ ἔχει. Οἱ 38 δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι³⁰ ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν³⁵ ἐστιν.

¹ διατίθεμαι, appoint, make. ² τράπεζα, ης, ή, table. ³ καθίζω, seat, sit. ⁴ φυλή, ῆς, ή, tribe, race. ⁵ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁶ ἐξαιτέω, demand of, ask for. ⁷ σινιάζω, sift, prove by trials. ⁸ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁹ δέομαι, ask, request. ¹⁰ ἐκλείπω, fail, cease. ¹¹ ποτέ, once, at some time. ¹² ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹³ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹⁴ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁵ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁶ φωνέω, call, crow. ¹⁷ σήμερον, today, now. ¹⁸ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹⁹ πρίν, before, formerly. ²⁰ τρίς, thrice, three times. ²¹ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ²² ἄτερ, without, apart from. ²³ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ²⁴ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ²⁵ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²⁶ ὑστερέω, lack, need. ²⁷ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁸ πωλέω, sell. ²⁹ ἀγοράζω, buy. ³⁰ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ³¹ τελέω, finish, fulfill. ³² ἄνομος, lawless, without law. ³³ λογίζομαι, calculate, consider. ³⁴ τέλος, ους, τό, end, purpose. ³⁵ ἱκανός, sufficient, able.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:39

Καὶ ἐξελθών ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος¹ εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν:² 39 ἢκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ 40 τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.³ Καὶ 41 αὐτὸς ἀπεσπάσθη⁴ ἀπ' αὐτῶν ώσεὶ⁵ λίθου βολήν,⁶ καὶ θεὶς τὰ γόνατα² προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει⁶ παρενεγκεῖνˀ τὸ ποτήριον¹⁰ 42 τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ: πλὴν¹¹ μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν¹² γενέσθω. 43 Ἦρθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων¹³ αὐτόν. Καὶ γενόμενος 44 ἐν ἀγωνίᾳ,¹⁴ ἐκτενέστερον¹⁵ προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς¹⁶ αὐτοῦ ώσεὶ⁵ θρόμβοι¹⁻ αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ 45 τῆς προσευχῆς,¹⁵ ἐλθών πρὸς τοὺς μαθητὰς εὖρεν αὐτοὺς κοιμωμένους¹² ἀπὸ τῆς λύπης,²⁰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε;²¹ Ἀναστάντες 46 προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.³

Έτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας,²² εἶς τῶν 47 δώδεκα, προήρχετο²³ αὐτούς, καὶ ἤγγισεν²⁴ τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι²⁵ αὐτόν. 48
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα,²² φιλήματι²⁶ τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ 49 πατάξομεν²⁷ ἐν μαχαίρᾳ;²⁸ Καὶ ἐπάταξεν²⁷ εἶς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον 50

¹ ἔθος, ους, τό, custom. ² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ³ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁴ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ⁵ ὡσεί, like, about. ⁶ βολή, ῆς, ἡ, throw, casting. ⁷ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁸ βούλομαι, wish, will. ⁹ παραφέρω, carry away, remove. ¹⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ πλήν, however, but. ¹² σός, your, yours. ¹³ ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ¹⁴ ἀγωνία, ας, ἡ, agony, anguish. ¹⁵ ἐκτενέστερον, more earnestly. ¹⁶ ἰδρώς, ῶτος, ὁ, sweat, perspiration. ¹⁷ θρόμβος, ου, ὁ, drop, clot. ¹⁸ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ²⁰ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²¹ καθεύδω, sleep. ²² Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²³ προέρχομαι, go in front, precede. ²⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁵ φιλέω, love, kiss. ²⁶ φίλημα, τος, τό, kiss. ²⁷ πατάσσω, strike, smite. ²⁸ μάχαιρα, ης, ἡ, sword.

Κατά Λουκᾶν 22:51 Byzantine NT

τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν¹ αὐτοῦ τὸ οὖς² τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 51 Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε³ ἔως τούτου. Καὶ ἁψάμενος⁴ τοῦ ἀτίου⁵ αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν 52 ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ω ς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου 53 μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἑξουσία τοῦ σκότους.

Συλλαβόντες δε αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ 54 ἀρχιερέως: ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Αψάντων δε πῦρ ἐν 55 μέσω τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων ταὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσω αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, 56 καὶ ἀτενίσασα ἀὐτῷ, εἶπεν, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ἤν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο 57 αὐτόν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ἔτερος ἰδὼν 58 αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 Καὶ διαστάσης ώσεὶ δρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὖτος μετ' αὐτοῦ ἦν: καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπεν δὲ ὁ 60 Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα δ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἐδε ἔτι λαλοῦντος

¹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ² οὕς, ους, τό, ear. ³ ἐάω, permit, allow. ⁴ἄπτομαι, touch or handle. ⁵ ἀτίον, ου, τό, ear. ⁶ ἰάομαι, heal. ⊓ παραγίνομαι, come, arrive. 8 στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁰ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹⁰ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹¹ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹² ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹³ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁴ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁻ ἄπτω, touch, kindle. ¹8 αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁰ συγκαθίζω, cause to sit down together. ²⁰ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ²¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ²² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²³ βραχύς, short, little. ²⁴ διἴστημι, pass, part. ²⁵ ώσεί, like, about. ²⁶ διἴσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. ²⊓ Γαλιλαῖος, Galilean. ²8 παραχρῆμα, immediately, instantly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:61

αὐτοῦ, ἐφώνησεν¹ ἀλέκτωρ.² Καὶ στραφεὶς³ ὁ κύριος ἐνέβλεψεν⁴ τῷ 61 Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη⁵ ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶνఄ ἀλέκτορα² φωνῆσαι,¹ ἀπαρνήση⁻ με τρίς.⁵ Καὶ ἐξελθὼν 62 ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν² πικρῶς.¹⁰

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες ¹¹ τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον ¹² αὐτῷ, δέροντες. ¹³ Καὶ 63 περικαλύψαντες ¹⁴ αὐτόν, ἔτυπτον ¹⁵ αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. ¹⁶ Τίς ἐστιν ὁ παίσας ¹⁷ σε; Καὶ ἕτερα 65 πολλὰ βλασφημοῦντες ¹⁸ ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον¹ τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ 66 γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον² αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον² αὐτῶν, λέγοντες, 67 Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε: ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. 68 ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; Ὁ δὲ 70 πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑ μεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν² ⁷¹ ἔχομεν μαρτυρίας;² Αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

¹ φωνέω, call, crow. ² ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ³ στρέφω, turn, am converted. ⁴ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁵ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ⁶ πρίν, before, formerly. ⁷ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ⁸ τρίς, thrice, three times. ⁹ κλαίω, weep, weep for. ¹⁰ πικρῶς, bitterly. ¹¹ συνέχω, hold fast, oppress. ¹² ἐμπαίζω, mock. ¹³ δέρω, beat, flay. ¹⁴ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁵ τύπτω, smite, beat. ¹⁶ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁷ παίω, strike, hit. ¹⁸ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁹ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ²⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ²¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²² χρεία, ας, ή, need, necessity. ²³ μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness.

Κατὰ Λουκᾶν 23:2 Byzantine NT

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν¹ τὸ πλήθος² αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. 23

"Ἡρξαντο δὲ κατηγορεῖν³ αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα⁴ τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα⁵ Καίσαρι⁶ φόρους⁻ διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν 3 αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς 4 ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον⁵ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον,⁵ λέγοντες ὅτι Ἀνασείει¹⁰ τὸν λαόν, διδάσκων καθ⁺ ὅλης τῆς Ἰουδαίας,¹¹ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἔως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν 6 ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαίος¹² ἐστιν. Καὶ ἐπιγνοὺς¹³ ὅτι ἐκ τῆς 7 ἐξουσίας Ἡρῷδου¹⁴ ἐστίν, ἀνέπεμψεν¹⁵ αὐτὸν πρὸς Ἡρῷδην,¹⁴ ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

Ό δὲ Ἡρῷδης¹⁴ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν:¹⁶ ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἰκανοῦ¹⁷ 8 ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ: καὶ ἤλπιζέν¹⁸ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς:¹⁷ αὐτὸς 9 δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 10 γραμματεῖς, εὐτόνως¹⁹ κατηγοροῦντες³ αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας²⁰ δὲ αὐτὸν 11 ὁ Ἡρῷδης¹⁴ σὺν τοῖς στρατεύμασιν²¹ αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας,²² περιβαλὼν

¹ ἄπας, each, every. ² πλῆθος, ους, τό, multitude. ³ κατηγορέω, accuse, charge. ⁴ διαστρέφω, distort, pervert. ⁵ κωλύω, forbid, hinder. ⁶ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁷ φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ⁸ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ⁹ ἐπισχύω, grow strong, persist. ¹⁰ ἀνασείω, stir up, incite. ¹¹ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ¹² Γαλιλαῖος, Galilean. ¹³ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁴ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁵ ἀναπέμπω, send back. ¹⁶ λίαν, greatly, very. ¹⁷ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁸ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹⁹ εὐτόνως, vigorously, vehemently. ²⁰ ἐξουθενέω, despise, ignore. ²¹ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ²² ἐμπαίζω, mock. ²³ περιβάλλω, put around, clothe.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:12

αὐτὸν ἐσθῆτα¹ λαμπράν,² ἀνέπεμψεν³ αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ 12 φίλοι⁴ ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης⁵ ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων: προϋπῆρχον⁶ γὰρ ἐν ἔχθρᾳ⁻ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν 13λαόν, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ ^{10} μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, 14ώς ἀποστρέφοντα ^{11} τὸν λαόν: καὶ ἰδού, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας ^{12} οὐδὲν εὖρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ^{13} ὧν κατηγορεῖτε ^{14} κατ' αὐτοῦ: άλλ' οὐδὲ Ἡρώδης: ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού, οὐδὲν 15 ἄξιον ^{15} θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον ^{16} αὐτ $\tilde{\omega}$. Παιδεύσας ^{17} οὖν αὐτ $\tilde{\omega}$ ν 16 άπολύσω. Ανάγκην ^{18} δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ^{19} ἕνα. 17 Ανέκραξαν 20 δὲ παμπληθεί, 21 λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν: ^{22} ὄστις ἦν διὰ στάσιν ^{23} τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ ^{19} βεβλημένος εἰς φυλακήν.²⁵ Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος 20 προσεφώνησεν, 6 θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, 21 λέγοντες, Σ ταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Σ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς 22 αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὕτος; Οὐδὲν αἴτιον 3 θανάτου εὖρον ἐν αὐτῷ: παιδεύσας τοῦν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο $\frac{2}{3}$

¹ ἐσθής, ἥτος, ἡ, clothing. ²λαμπρός, bright, shining. ³ἀναπέμπω, send back. ⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁵ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁴προϋπάρχω, exist before, have been already. ⁻ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ⁵ συγκαλέω, call together. ⁰ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹¹ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹² ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹³ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁴ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁵ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁶ πράσσω, do, perform. ¹⁻ παιδεύω, teach, educate. ¹⁵ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁰ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ²⁰ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²¹ παμπληθεί, all together, all at once. ²² Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ²³ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ²⁴ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ²⁵ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²⁶ προσφωνέω, call to, summon. ²⁻ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ²৪ σταυρόω, crucify. ²⁰ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon.

Κατά Λουκᾶν 23:24 Byzantine NT

μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι: καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ 24 αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον 25 εἰς τὴν φυλακήν, δν ἢτοῦντο: τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον $^{\$}$ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι $^{?}$ Σίμωνός τινος Κυρηναίου ^{10} 26 ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ^{11} ἐπέθηκαν ^{12} αὐτῷ τὸν σταυρόν, ^{13} φέρειν ὅπισθεν ^{14} τοῦ Ἰησοῦ.

Ήκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος¹⁵ τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αῖ καὶ 27 ἐκόπτοντο¹⁶ καὶ ἐθρήνουν¹⁷ αὐτόν. Στραφεὶς¹⁸ δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς 28 εἶπεν, Θυγατέρες¹⁹ Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε²⁰ ἐπ' ἐμέ, πλὴν²¹ ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε²⁰ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 'Ότι ἰδού, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς 29 ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι,²² καὶ κοιλίαι²³ αῖ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ²⁴ οῖ οὐκ ἐθήλασαν.²⁵ Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν, Πέσετε 30 ἐφ' ἡμᾶς: καὶ τοῖς βουνοῖς,²⁶ Καλύψατε²⁷ ἡμᾶς. 'Ότι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ²⁸ 31 ξύλῳ²⁹ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ³⁰ τί γένηται;

¹ σταυρόω, crucify. ² κατισχύω, overpower, prevail. ³ ἐπικρίνω, decree, pronounce sentence. ⁴ αἴτημα, τος, τό, request, petition. ⁵ στάσις, εως, ή, standing, rebellion. ⁶ φόνος, ου, ό, murder, slaughter. ⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁸ ἀπάγω, lead away, lead. ⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ¹¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹² ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹³ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹⁴ ὅπισθεν, behind, after. ¹⁵ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁶ κόπτω, strike, smite. ¹⁷ θρηνέω, lament, mourn. ¹⁸ στρέφω, turn, am converted. ¹⁹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁰ κλαίω, weep, weep for. ²¹ πλήν, however, but. ²² στεῖρος, barren. ²³ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²⁴ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ²⁵ θηλάζω, suckle, nurse. ²⁶ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ²⁷ καλύπτω, cover, veil. ²⁸ ὑγρός, moist, green. ²⁹ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ³⁰ ξηρός, dry, withered.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:32

"Ηγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι ^{1} σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. ^{2}

32

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ 33 ἐσταύρωσαν ἀὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὁν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς: οὐ γὰρ οἴδασιν τί 34 ποιοῦσιν. Διαμεριζόμενοι ὁλε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. Καὶ 35 εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὖτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ὑ Ἐνέπαιζον ὁλε αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, ἐ 36 προσερχόμενοι καὶ ὅξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Εὶ σὺ εἶ ὁ 37 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἱ Ἡν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ὁλε γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, οῦ Οὖτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων²¹ κακούργων ἐβλασφήμει²² αὐτόν, λέγων, Εἰ σὺ 39 εἶ ὁ χριστός, σῶσον σεαυτὸν¹⁵ καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος 40 ἐπετίμα²³ αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως,²⁵ ἄξια²⁶ γὰρ ὧν ἐπράξαμεν²⁷ ἀπολαμβάνομεν: 41 οὖτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον²⁹ ἔπραξεν.²⁷ Καὶ ἔλεγεν τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί³⁰ 42

¹ κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ² ἀναιρέω, take up, kill. ³ κρανίον, ου, τό, skull. ⁴ σταυρόω, crucify. ⁵ ἀριστερός, left, on the left. ⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ⊓ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. № ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ⁰ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹¹ ἐμπαίζω, mock. ¹² στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹³ ὄξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ¹⁴ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁵ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹¹ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹№ Ἑλληνικός, Greek, Greek. ¹¹ Ῥωμαϊκός, Roman, Latin. ²⁰ Ἑβραϊκός, Hebrew. ²¹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ²² βλασφημέω, revile, blaspheme. ²³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁴ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²⁵ δικαίως, righteously, justly. ²⁶ ἄξιος, worthy, deserving. ²² πράσσω, do, perform. ²৪ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ²⁰ ἄτοπος, out of place, unusual. ³⁰ μιμνήσκομαι, remember, recall.

Κατά Λουκᾶν 23:43 Byzantine NT

μου, κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῆ βασιλεία σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 43 Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον¹ μετ' ἐμοῦ ἔση ἐν τῷ παραδείσῳ.²

³Ην δὲ ώσεὶ μρα ἔκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως ὥρας 44 ἐνάτης. Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ 45 ναοῦ μέσον. Καὶ φωνήσας ἀφωνῆ μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ, εἰς 46 χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου: καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἐκατόνταρχος τὸ τὸ γενόμενον, ἐδόξασεν τὸν θεόν, λέγων, 47 "Οντως ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ῆν. Καὶ πάντες οἱ 48 συμπαραγενόμενοι ὅχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν τὰ ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη τοῦ ὑπέστρεφον. Εἰστήκεισαν δὲ 49 πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς²⁵ ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ 50 δίκαιος – οὖτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος²⁶ τῆ βουλῆ²⁷ καὶ τῆ πράξει²⁸ 51 αὐτῶν – ἀπὸ Ἀριμαθαίας²⁹ πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο³⁰ καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: οὖτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ 52

¹ σήμερον, today, now. ² παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ³ ώσεί, like, about. ⁴ ἔκτος, sixth. ⁵ σκότος, ους, τό, darkness. ⁶ ἔνατος, ninth. ⁷ σκοτίζω, darken. ⁸ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ⁹ σχίζω, split, separate. ¹⁰ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹¹ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ παραπίθημι, set before, entrust. ¹⁴ ἐκπνέω, breathe out, expire. ¹⁵ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁶ ὄντως, really, indeed. ¹⁷ συμπαραγίνομαι, come together with, help. ¹⁸ θεωρία, ας, ἡ, spectacle, sight. ¹⁹ τύπτω, smite, beat. ²⁰ στῆθος, ους, τό, breast, chest. ²¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ²² γνωστός, known, acquaintance. ²³ μακρόθεν, from afar, afar. ²⁴ συνακολουθέω, follow along with, accompany. ²⁵ βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ²⁶ συγκατατίθημι, give a vote with, assent to. ²⁷ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ²⁸ πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. ²⁹ Άριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ³⁰ προσδέγομαι, receive, wait for.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:53

ἢτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν¹ αὐτὸ ἐνετύλιξεν² αὐτὸ 53 σινδόνι,³ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι⁴ λαξευτῷ,⁵ οὖ οὐκ ἦν οὐδέπω² οὐδεὶς κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν Παρασκευή,³ σάββατον ἐπέφωσκεν. 54 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἴτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι² αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο¹ τὸ μνημεῖον,⁴ καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι¹ δὲ ἡτοίμασαν⁴ ἀρώματα¹ καὶ μύρα. Καὶ τὸ 56 μὲν σάββατον ἡσύχασαν¹ κατὰ τὴν ἐντολήν.

Τῆ δὲ μιᾶ τῶν σαββάτων, ὄρθρου²⁰ βαθέος,²¹ ἤλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, ⁴ 24 φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν¹⁶ ἀρώματα,¹⁷ καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὖρον δὲ τὸν 2 λίθον ἀποκεκυλισμένον²² ἀπὸ τοῦ μνημείου.¹⁴ Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ 3 εὖρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι²³ 4 αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν²⁴ αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν²⁵ ἀστραπτούσαις:²⁶ ἐμφόβων²⁷ δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ 5 κλινουσῶν²⁸ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡγέρθη: μνήσθητε²⁹ ὡς 6 ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῆ Γαλιλαία, λέγων ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ 7 ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν,³⁰ καὶ

¹ καθαιρέω, take down, pull down. ² ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ³ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ⁴ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ⁵ λαξευτός, hewn, hewn out of the rock. ⁶ οὕ, where, when. ⁷ οὐδέπω, not yet, still not. ⁸ κεῖμαι, lie, be laid. ⁹ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ¹⁰ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ¹¹ κατακολουθέω, follow after. ¹² συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹³ θεάομαι, look at, behold. ¹⁴ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁷ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ¹⁸ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁹ ἡσυχάζω, be still, be silent. ²⁰ ὄρθρος, ου, ό, daybreak, dawn. ²¹ βαθύς, deep, early. ²² ἀποκυλίω, roll away. ²³ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ²⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²⁵ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothes. ²⁶ ἀστράπτω, flash, gleam. ²⁷ ἔμφοβος, terrified, frightened. ²⁸ κλίνω, cause to bend, bow. ²⁹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ³⁰ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner.

Κατὰ Λουκᾶν 24:8 Byzantine NT

σταυρωθήναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν² τῶν 8 ἡημάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι³ ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν 9 ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. Ἡσαν δὲ ἡ 10 Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν 11 ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἡπίστουν αὐταῖς. 12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα τὸ μόνα: καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ εἰς κώμην 13 ἀπέχουσαν 20 σταδίους 21 ἑξήκοντα 22 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἡ ὄνομα Ἐμμαούς.

Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν 24 πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων 25 14 τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν 24 αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, 26 καὶ αὐτὸς ὁ 15 Ἰησοῦς ἐγγίσας 27 συνεπορεύετο 28 αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν 16 ἐκρατοῦντο 29 τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 30 αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ 17 λόγοι οὐτοι οὺς ἀντιβάλλετε 31 πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί; 32 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ῷ ὄνομα Κλεοπᾶς, 33 εἶπεν πρὸς αὐτόν, 18

¹ σταυρόω, crucify. ² μιμνήσκομαι, remember, recall. ³ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁴ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁵ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁶ ἕνδεκα, eleven, 11. ⁷ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ⁸ Τωάννα, ας, ἡ, Joanna. ⁹ Τάκωβος, James, Jacob. ¹⁰ φαίνω, shine, appear. ¹¹ ώσεί, like, about. ¹² λῆρος, ου, ὁ, idle talk, empty talk. ¹³ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁴ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁵ παρακύπτω, stoop to look, look. ¹⁶ ὀθόνιον, ου, τό, piece of fine linen, linen bandage. ¹⁷ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁹ κώμη, ης, ἡ, village. ²⁰ ἀπέχω, received, obtain. ²¹ στάδιον, οῦ, τό, stadia, length of a stadium. ²² ἑξήκοντα, sixty, 60. ²³ Ἐμμαοῦς, ἡ, Emmaus. ²⁴ ὁμιλέω, converse, speak. ²⁵ συμβαίνω, come together, come to pass. ²⁶ συζητέω, discuss, dispute. ²⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁸ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²⁹ κρατέω, grasp, lay hold of. ³⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ³¹ ἀντιβάλλω, exchange, discuss. ³² σκυθρωπός, sad, gloomy. ³³ Κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, Cleopas.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:19

 Σ υ μόνος παροικεῖς Γερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῆ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ 19 περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, δς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργω καὶ λόγω ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ: ὅπως τε 20 παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες $^{^{7}}$ ἡμῶν εἰς κρίμα $^{^{8}}$ θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἡλπίζομεν ^{10} ὅτι αὐτός ἐστιν 21ό μέλλων λυτροῦσθαι τον Ίσραήλ. Άλλά γε του πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ήμέραν ἄγει σήμερον άφ' οδ ταῦτα ἐγένετο. Άλλὰ καὶ 22 γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον: ^{16} καὶ μὴ εύροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ^{23} όπτασίαν ^{17} ἀγγέλων έωρακέναι, οι λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν 24τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, εκαὶ εύρον οὕτως καθώς καὶ αἰ γυναῖκες εἶπον: αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ω^{19} 25 ἀνόητοι 20 καὶ βραδεῖς 21 τῆ καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐλάλησαν οί προφήται: οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν 22 τὸν χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν 26 δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν 27 προφητών, διηρμήνευε v^{23} αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Kαὶ ἤγγισαν²⁴ εἰς τὴν κώμην²⁵ οδ ^{26} ἐπορεύοντο: καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο 28

¹ μόνος, only, alone. ² παροικέω, live a stranger, sojourn. ³ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁵ δυνατός, powerful, possible. ⁶ ἐναντίον, in the sight of, before. ⁷ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁸ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ⁹ σταυρόω, crucify. ¹⁰ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹¹ λυτρόω, ransom, liberate. ¹² γέ, indeed, at least. ¹³ σήμερον, today, now. ¹⁴ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁵ δρθριος, early in the morning. ¹⁶ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹⁷ ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ¹⁸ οὕτως, thus, so. ¹⁹ ὧ, Oh! omega. ²⁰ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ²¹ βραδύς, slow. ²² πάσχω, suffer, am acted upon. ²³ διερμηνεύω, translate, interpret. ²⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁵ κώμη, ης, ἡ, village. ²⁶ οὕ, where, when. ²⁷ προσποιέω, pretend, regard.

Κατά Λουκᾶν 24:29 Byzantine NT

πορρωτέρω¹ πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο² αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον 29 μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν³ ἐστίν, καὶ κέκλικεν⁴ ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι⁵ αὐτὸν 30 μετ' αὐτῶν, λαβῶν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν, καὶ κλάσας⁻ ἐπεδίδου⁵ αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν᾽ οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν¹⁰ αὐτόν: 31 καὶ αὐτὸς ἄφαντος¹¹ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, 32 Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη¹² ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν᾽ ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῆ τῆ ὥρᾳ 33 ὑπέστρεψαν¹³ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὕρον συνηθροισμένους¹⁴ τοὺς ἔνδεκα¹⁵ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι Ἡγέρθη ὁ κύριος ὅντως,¹⁶ 34 καὶ ὤφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο¹⁻ τὰ ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη 35 αὐτοῖς ἐν τῆ κλάσει¹⁵ τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ 36 λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες¹ δὲ καὶ ἔμφοβοι² γενόμενοι 37 ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι² ἐστέ, καὶ 38 διὰ τί διαλογισμοι² ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἰδετε τὰς 39 χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι: ψηλαφήσατέ² με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα² οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε

¹πόρρω, far (away), far. ²παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ³έσπέρα, ας, ή, evening. ⁴ κλίνω, cause to bend, bow. ⁵ κατακλίνω, make to lie down, recline. ⁶εὐλογέω, bless. ⁷ κλάω, break. ⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁹ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁰ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹¹ ἄφαντος, invisible, disappearing. ¹² καίω, burn, ignite. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ συναθροίζω, gather, bring together. ¹⁵ ἔνδεκα, eleven, 11. ¹⁶ ὄντως, really, indeed. ¹⁷ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹⁸ κλάσις, εως, ή, breaking, fracturing. ¹⁹ πτοέω, terrify, scare. ²⁰ ἔμφοβος, terrified, frightened. ²¹ ταράσσω, trouble, agitate. ²² διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ²³ ψηλαφάω, touch, handle. ²⁴ ὀστέον, τό, bone.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:40

ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν¹ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. 40 ἔΕτι δὲ ἀπιστούντων² αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων,³ εἶπεν αὐτοῖς, εχετέ τι βρώσιμον⁴ ἐνθάδε;⁵ Οἱ δὲ ἐπέδωκαν˚ αὐτῷ ἰχθύος⁻ 42 ὀπτοῦ⁵ μέρος,² καὶ ἀπὸ μελισσίου¹⁰ κηρίου.¹¹ Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν 43 ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Οὕτοι οἱ λόγοι οῦς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, 44 ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῷ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς¹² περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν¹³ αὐτῶν τὸν νοῦν,¹⁴ 45 τοῦ συνιέναι¹⁵ τὰς γραφάς: καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτως¹⁶ γέγραπται, καὶ 46 οὕτως ἔδει παθεῖν¹⁻ τὸν χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν¹⁶ καὶ ἄφεσιν¹ 47 ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ 48 ἐστε μάρτυρες²⁰ τούτων. Καὶ ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ 49 πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε²¹ ἐν τῆ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οῦ ἐνδύσησθε²² δύναμιν ἐξ ῦψους.²³

¹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ² ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁴ βρώσιμος, eatable, suitable for food. ⁵ ἐνθάδε, within, here. ⁶ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁷ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁸ ὀπτός, roasted, baked. ⁹ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁰ μελίσσιος, coming from bees. ¹¹ κηρίον, ου, τό, honeycomb. ¹² ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹³ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁴ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹⁵ συνίημι, understand, consider. ¹⁶ οὕτως, thus, so. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁰ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ²¹ καθίζω, seat, sit. ²² ἐνδύω, put on, clothe. ²³ ὕψος, ους, τό, height, heaven.

Κατὰ Λουκᾶν 24:50 Byzantine NT

Έξήγαγεν¹ δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν:² καὶ ἐπάρας³ τὰς χεῖρας αὐτοῦ 50 εὐλόγησεν⁴ αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν⁴ αὐτὸν αὐτούς, διέστη⁵ 51 ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο⁶ εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες 52 αὐτόν, ὑπέστρεψαν⁻ εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης: καὶ ἦσαν διὰ 53 παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες⁶ καὶ εὐλογοῦντες⁴ τὸν θεόν. Ἀμήν.

 $^{^1}$ ἔξάγω, lead out. ^{2} Βηθανία, ας, ή, Bethany. ^{3} ἐπαίρω, lift up, raise. ^{4} εὐλογέω, bless. ^{5} διϊστημι, pass, part. ^{6} ἀναφέρω, bring up, offer. ^{7} ύποστρέφω, return, turn back. ^{8} αἰνέω, praise.